

中级世界语刊授课本

张载 编著

下册

《世界语学习》编辑部

重庆 1985.10.

eLibrigita de Elerno

Leciono 12

Novaj Vortoj

pasi (tr.)	走过, 经过	aŭtuno	秋天
festo	节日, 喜庆	sezono	季节
densa	浓密的	briko	砖
fluto	长笛	melodio	旋律, 曲调
vagi (ntr.)	流浪, 徘徊	korto	庭院
pendi (tr.)	挂, 吊	lampo	灯
manki (ntr.)	缺乏	mieno	面容
krimo	犯罪	soleno	盛典
turni (tr.)	旋转	frukto	水果
melankolio	悲哀	kapti (tr.)	抓, 捕
kamizolo	紧身	brusto	胸
faldo	折痕	fotografajo	相片
pentri (tr.)	画	cindro	灰
stampi (tr.)	盖印	soifi (ntr.)	渴
forgesi (tr.)	忘记	nobela	高尚的, 高贵的
impreso	印象	protesti	抗议
atesti (tr.)	证明	aludo	暗示
klini (tr.)	使倾斜, 使低垂	planko	地板
milda	温和的	pejzaĝo	风景
sumo	款项, 总数	streki (tr.)	划线

LEGAĴO

Kabuliwana¹

Pasis jaroj.² Alproksimiĝis aŭtuno.³ Ni aranĝis la edziniĝon de Mini. La geedza festo okazos en la venonta libertempo.

Do, mia filineto forlasos mian hejmon.

Estis sunbrila mateno.⁴ Post la pluva sezono, la aŭtuna sunradio brilis kvazaŭ pura oro kaj tio bele lumigis eĉ malbele kaj dense konstruitajn brikdomojn en mia strateto.

Jam de noktofino⁵ oni ekludis flutojn en mia hejmo. La melodio ekpenetris en mian koron kaj ploris. La matena melodio “Vairabi” (hinda konata melodio—tradukinto) miksiĝis kun la aŭtuna sunradio kaj kvazaŭ travagadis la mondon. Hodiaŭ Mini edziniĝos.

Jam de frua mateno, ĉiu eklaboris en mia hejmo, oni en- kaj eliris kaj ekordigis la korton por festo.⁶ Oni ekpendigis festolampojn en ĉiu ĉambro kaj antaŭĉambro de nia hejmo kaj senlima estis la interparolado inter la laborantoj.

Mi mem trarigardis la kalkulaĵojn⁷ pri festaĵo sidante en mia sidĉambro. Tiam alvenis Rahamat kaj salutis min. Unue mi ne povis rekoni lin, li ne havis sian sakon, ankaŭ la longa hararo mankis. Li aspektis malgrasa kaj ne forta. Sed fine mi rekonis lin pro lia ridmieno kaj demandis lin: “Rahamat, kiam vi venis?” “Oni liberigis min hieraŭ vespere,” respondis Rahamat.

Lia respondo sonis al mia orelo ne bele. Neniam antaŭe mi renkontis krimulon, kaj mia animo

fariĝis mallarĝa.⁸ Mi ekdeziris, ke li foriru en tiu ĉi solena mateno.

Mi diris al li: “Mi estas hodiaŭ ege okupata, mi havas aferon en la hejmo. Foriru do nun!”

Li tuj ekridis, sed returnis sin al la pordo kaj kun hezito demandis: “Ĉu mi povas renkonti vian filineton por momento?”

Li eble kredis, ke Mini ankoraŭ restas knabineto. Li eble kredis, ke Mini kiel en ŝia infanaĝo bonvenigos lin per vortoj: “O, Kabuliwana. O, Kabuliwana” kaj la samaj ŝercoj reokazos. Rahamat alportis pakaĵon de frukto. Plej verŝajne li pruntis la frukton de lia samlandano, ĉar mankis al li la kutima sako. “Hodiaŭ ĉiu en la hejmo estas okupata, do, neniuj povas renkonti vin,” mi diris.

La mieno ŝanĝiĝis kaj li aspektis melankolia. Li haltis kaj fikse rigardis min kaj salutante eliris el mia ĉambro.

Mia koro ekdoloris kaj mi eĉ intencis revoke lin. Sed mi vidis, ke li mem revenas.

Li rekte alvenis al mi kaj diris: “Jen estas frukt-pakaĵo! Mi alportis ĝin por via filineto. Bonvolu affable transdoni ĝin al ŝi.”

Mi malfermis la monujon por pagi por la fruktoj, sed li kaptis mian manon, haltigis min kaj diris: “Sinjoro, vi estas tre afabla, mi ĉiam memoros vin, sed bonvolu ne pagi monon por la frukto! Sinjoro, ankaŭ mi havas en mia hejmo filineton kiel la via. Memorante mian filineton mi kutimas viziti vian filineton, kaj ne por vendi frukton.”

Elparolinte tion, li enmetis sian manon sub la kamizolon⁹ ĉe la brusto kaj prenis malpuran paperpecon. Kun granda zorgo li malfermis kun du manoj la faldojn de paperpeco kaj metis ĝin sur la tablon.

Estis ne fotografaĵo nek olea pentraĵo, sed cindra stampitaĵo de infana maneto.¹⁰ Per tio Ramahat kunportis la memoron de sia filineto ĉe la brusto kaj ĉiujare venis al Kalkuta por vendi fruktojn. La paperpeco kvazaŭ varmigis lian koron en lia soifanta granda brusto.

Miaj okuloj larmiĝis. Kaj mi tute forgesis ke Ramahat la viro el Kabul estas frukt-vendisto kaj mi estas nobelulo. Mi komprenis, ke ni ambaŭ similas unu la alian, li estas patro kaj ankaŭ mi estas patro. La impreso de la maneto tuj memorigis min pri Mini kaj mi petis iun en la hejmo voki Mini. La virinoj en la hejmo protestis, sed mi ne atestis ion. Mini en edziniĝa vestaĵo aperies honteme antaŭ mi.

Nu, Mini nun bone komprenis la aludon pri bopatra hejmo kaj tial ŝi ne povis respondi tiel, kiel ŝi tion fris antaŭe. Aŭdinte la demandon de Rahamat, ŝia vizaĝo ruĝiĝis kaj ŝi klinis flanken sian vizaĝon. Tio memorigis min al la unua tago, kiam Mini kaj Rahamat renkontiĝis. Mia koro doloris. Mini foriris el la ĉambro kaj Rahamat longe spiris kaj subite sidiĝis sur la plankon. Subite, sed klare li komprenis ke ankaŭ lia filineto dum lia foresto fariĝis tiel granda, ke li ne plu renkontos ŝin, kiel etulinon¹¹, kaj ke li dekomence devas renovigi la rilaton. Dum la lastaj ok jaroj de foresto, li ne scias, kio okazis al ŝi. El la klara aŭtuna mateno kun milda sunradio, la flutmuziko daŭris kaj Rahamat sidante en mallarĝa strateto de Kalkuta, ekvidis la montarpejaĝon de Afganiŝtano¹².

Mi donis monsumon¹³ al li kaj petis: “Ramahat, veturu hejmen al via filino. Via feliĉa renkonto portos feliĉon al mia filineto.”

Kompreneble mi donacis monsumon kaj tial mi devis forstrecki iom de la festoplano¹⁴. Mi ne povis tiom lumigi la hejmon kiom mi antaŭe planis, muzikistaro ne alvenis. Ti one plaĉis al la sinjorinoj en mia hejmo, sed feliĉulino de Kabuliwala lumigis la feston.

(de Rabindranath Tagore, Hindio)

注 释

1. Kabuliwala 孟加拉语，意为“喀布尔佬”（喀布尔的人）
2. Pasis jaroj = Jaroj pasis. 若干年过去了。
3. Alproksimiĝis = al-proksim-iĝ-is 临近，接近
4. Estis sunbrila mateno = Sunbrila mateno estis 是一个阳光灿烂的早晨。
5. nokto-fino 黑夜终了的时光，天快亮的时候。
Jam de noktofino oni ekludis flutojn en mia hejmo. 从天还没有亮的时候起我家里就吹奏起笛子来了。
La melodio enpenetris en mian koron kaj ploris. 笛声开始侵入我的心房，似在哭泣。
6. oni en- kaj eliris = oni eniris kaj eliris 人们进进出出.....
7. Mi mem trarigardis la kalkulaĵojn pri festaĵo 我自己翻阅着婚礼的开支帐.....
8. mallarĝa 窄的，狭小的。Neniam antaŭe mi renkontis krimulon kaj mia animo fariĝis mallarĝa. 以前我从未接触过罪犯，于是我的气度变得狭小起来。
9. sub la kamizolon 动向格，enmetis sian manon sub la kamizolon ĉe la brusto 把手伸进紧身贴胸口的地方。
10. cindra stampitaĵo 灰印（而是一个小孩的灰手印）。
11. li ne plu renkontos ŝin kiel etulinon 他再也不能见到一个小女孩似的她了。
12. Afganistano 阿富汗。
13. monsumo = mon-sumo 一笔钱，一笔数目的钱。
14. Kompreneble mi donacis la monsumon kaj tial mi devis forstreki im de la festoplano. 当然这笔钱我是奉送了，因此我必须从原来的婚礼计划中缩减掉一些开支。

ĈIUTAGAJ PAROLTURNĴOJ KAJ ESPRIMOJ

AŬTO

1. Ĉu ekzistas aŭtobuso al...?
2. La aŭtobuso numero 2 veturas al...
3. Bonvolu diri al mi kiam foriras la aŭtobuso al...?
4. Al... trafikas du aŭtobusoj diurne, je la kvina matene kaj je la sesa posttagmeze.
5. Mi petas unu bileton al,,
6. Ĉu vi preferas en la antaŭo aŭ en la malantaŭo?
7. Se oni povas elekti, mi petas prefere en la antaŭo.
8. Je kioma horo ĝi alvenas al...?
9. Ki estas ĉi tie benzinstacio?
10. Bonvolu doni al mi dudek kvin litrojn da benzino.
11. Bonvolu montri al mi la vojon al...
12. Kien kondukas ĉi tiu vojo?
13. Ĉu ĝi estas la ĝusta vojo al motelo?
14. Bonvolu veturi rekte!
15. Turnu vin dekstren!
16. Tuernu vin maldekstren!
17. Kiom longe estas ĝis...?
18. Ĉu tra tiu ĉi vojo oni povas veturi plue?

19. Ĉu tiu ĉi vojo estas malfermita por la aŭtotrafiko?
20. Kiu vojo estas pli bona?
21. Kiel nomiĝas tiu ĉi urbo (vilaĝo, lago, rivero)?
22. Kie troviĝas la plej proksima aŭtoparko (aŭtoriparejo)?
23. Jen miaj aŭtodokumentoj.
24. Jen mia konduk-licenco (kondukpermesilo).
25. Kie mi subskribu?
26. La vojo estas fermata.
27. La parkado estas malpermesita.
28. Ruĝa lumsignalo.
29. Flava lumsignalo.
30. Verda lumsignalo.
31. Trafikkodo (veturkodo).
32. Preskriboj de la vojtrafiko.
33. Okazis akcidento.
34. Mi estas vundita. Bonvolu venigi (alvoki) kuraciston.
35. Ĉu vi povas venigi iun, kiu riparos mian aŭtomobilon.
36. Mi havis difekton (paneon) de la motoro.
37. Bonvolu iri kun mi al la policejo.
38. Mi volus parki ĉe vi mian aŭtomobilon.
39. Bonvolu reguligi la bremsilojn (stirradon).
40. La glacoviŝilo ne funkcias.
41. Kiom longe daŭros la riparado?
42. Kiam mi povas depreni la aŭton?

日常用语和句型

汽 车

1. 有去……的公共汽车吗?
2. 二号公共汽车是开往……去的。
3. 请告诉我, 去……的公共汽车什么时候开车?
4. 每天有两次车开往…… 早晨五点一次, 下午六点一次。
5. 我要一张去……的票。
6. 你要前排或后排的(坐)?
7. 如果可以选择, 我宁愿要前排的。
8. 车几点到……?
9. 加油站在哪里?
10. 请给我 25 公升汽油。
11. 请指给我去……的路。
12. 这条路通哪里?
13. 到汽车旅馆这条路对吗?
14. 请一直(朝前)开。
15. 请向右开。

16. 请向左开。
17. 到……还有多远？
18. 过了这条路还能往前开吗？
19. 这条路是禁止汽车通行吗？
20. 哪条路更好？
21. 这城市（村庄、湖、河）叫什么名字？
22. 最近的停车场（汽车修理厂）在哪里？
23. 这是我的用车证。
24. 这是我的驾驶执照。
25. 我在哪儿签字？
26. 此路不通。
27. 禁止停车。
28. 红灯。
29. 黄灯。
30. 绿灯。
31. 交通信号（驾驶信号）。
32. 公共交通规则。
33. 出（交通）事故了。
34. 我受伤了。请叫个医生来。
35. 您可以叫个人来修理我的车吗？
36. 我的马达坏了（不动了）。
37. 请跟我去警察局。
38. 我想把车停放在您这儿。
39. 请调整（修）一下刹车（方向盘）。
40. 雨擦不动了。
41. 要修多长时间？
42. 我什么时候可以取车？

语 法

相关词（连词 下） 数词

相关词（连词 下）

相关词不是一种词类，而是在意义和形式上互相关联的四十五个词，它们分别归属为代词、形容词或副词。它们是由五个词头和九个词尾分别组合而成。五个词头是 **ki-**（表疑问或关系），**ti-**（表指示），**i-**（表不定），**çi-**（表泛指或个别），**neni-**（表否定）。九个词尾是 **-o**（表事物），**-u**（表人或个体），**-a**（表性质），**-es**（表所有），**-al**（表原因），**-el**（表方式），**-am**（表时间），**-e**（表地点），**-om**（表数量）。每个词头可以和每个词尾组合成词，上述十三个词素可组成四十五个词，它们是：

相关代词十个：

kio	什么（事物）；那（事，物）
tio	那事，那物
io	某事，某物

ĉio	一切（事物）
nenio	无事，无物
kiu	谁，哪个；那人，那个
tiu	那人，那个
ĉiu	每人，每个
neniu	无人，没一个

相关形容词十个：

kia	什么样的；那样的
tia	那样的
ia	某样的
ĉia	每样的，各样的
nenia	没有一样的
kies	谁的，那人的
ties	那人的
ies	某人的
ĉies	每人的
nenies	无人的

相关副词二十五个：

kial	为什么
tial	因此
ial	由于某种原因
ĉial	由于各种原因
nenial	没有原因，没有理由
kiel	怎样，如何
tiel	那样地
iel	某样地
ĉiel	每样地
neniel	怎样也不地
kiam	什么时候；当……时候
tiam	那时
iam	某时
ĉiam	永远
neniam	永远不
kie	哪里；那里
tie	那里
ie	某处
ĉie	到处
nenie	无处
kiom	多少；那么多
tiom	那么多
iom	一些
ĉiom	尽所有

这四十五个词排列整齐，归属清楚，容易记忆，人们只要记住十三个词素就能掌握它们了，用不着四十五个一个个地记。要注意的是：这十三个词素与学员熟知的世界语单词的单词的四个词素（前缀、词根、后缀、词尾）不一样，不能混同，因为那四种词素是可以普遍运用的，而这十三个词素只限于相关词范围，不能普遍用于其它词，换句话说，不能把相关词的词头用做前缀，也不能把相关词的词尾用做其它词的词尾。当然，相关词的词尾 -o, -a, -e 与人们熟知的名词、形容词和副词相似，这是有助于人们理解和记忆的。

相关词的构成是科学的，如：

ki + o = 什么 + 东西（或事情）= 什么东西（事情）

ti + e = 那 + 地方 = 那地方，那里

用词尾 -o 构成的五个相关代词只能单独使用。而 -u 构成的五个代词既可以单独使用（指人）又可用作物主代词修饰名词，如：

Kiu estas tiu? 那是谁？

Neniu estas en la ĉambro. 房间里没有人。

Kiu libro estas la via? 哪本书是你的？

Neniu laboristo estas en la laborejo. 车间里没有一个工人。

词尾 -a 构成的五个相关形容词的用法与一般形容词同，有数格变化。而以 -es 构成的五个形容词没有数格变化，用时词形不变。要注意相关形容词-es 与相关代词-u 等的区别：前者表示“所有”，后者作物主代词用时表示“个体”。-es 专指人，而-u 既可指人（单用）又可指个体（作物主词用），如：

Kies libro estas tio? 那是谁的书？

Kiu estas tiu? 那是谁？

Kiu libro estas la via? 哪本书是你的？

Kiu studento estas via frato? 哪个学生是你兄弟？

由其它五个词尾构成的二十五个词都是副词，在句子里它们与一般副词一样使用。

以上讲的是这些词作为代词、形容词或副词的用法，但是为什么不把它们分别归到代词、形容词或副词里去，而单独作相关词呢？这是因为它们是由一些特殊的词头词尾构成的，作词法分类时可以把它们分别归到代词、形容词和副词里去，但为了学习上的方便，集中在一起便于看出它们构词的规律和利于记忆。此外，在使用时它们常常成对地用，表示互指，互指的一对词是互相关联着的，因此把它们统称为相关词。

相关词成对使用时后面总是用 ki- 这组词，因此重点要研究 ki- 类九个字。本章前段介绍相关词时在 ki- 类九个字后都有两种解释，即第一种作疑问词的词义，第二种作关系词的词义。所谓关系词就是说它们与前面的一个字有互指关系，如：

tio, kio...

tiu, kiu...

tia, kia...

ties, kies...

前边的词主要是 ti- 类指示词，其它 i-, ĉi-, neni- 类词如果需要而逻辑上讲得通，也可以用。此外，有时候前边也可以用一般名词或代词。

关系词代指前词，同时它又导入后边的从句，因此这九个关系词又起着连词的作用，它们把后边的从句连到前句上修饰或说明前句中的某一个词，如：

Ni ne scias tion, kio ni fariĝos.

我们都不知道我们将来将成为什么人。

Mi ne komprenas tion, kion li parolas.

他讲的我不懂。

Laboristo estas tiu, kiu laboras.

工人就是从事劳动的人。

Kiu koleras, tiu ne prosperas.

爱生气的人是不会有长进的。

La libro, kiun vi ĵus prenis, estas de mia patro.

你刚拿去的那本书是我父亲的。

Mi ne estas tia, kian vi laŭdas.

我不像你们称赞的那样。

Kia (estas) la sem, tia (estas) la rikolto.

种瓜得瓜，种豆得豆。

Do ties lingvo ĝi estas, kies ilo ĝi fariĝas en internacia komunikado.

它在国际交往中成为谁的工具，就是谁的语言。

Iru tien, kie via patro loĝas!

到你父亲住的那儿去吧！

Venu tiam, kiam mi estos libera!

在我空闲的时候来吧！

Li parolas Esperante tiel flue, kiel vi.

他的世界语讲得如你一样流利。

La patrino ofte donas al li tiom da mono, kiom li postulas.

他要多少，他母亲总是给多少。

Ki- 这一组词既是关系词又是疑问词，如何在句子里面分辨它们呢？的确，无论是用作关系词或用在疑问词，它们都可以导入从句，要区别就得看他们在句子里是否会有疑问，如有，则是疑问词，没有，就是关系词，如：

Mi ne konas, kiu li estas.

我不认识他是谁？（疑问词）

Mi ne konas tiun, kiu sidas apud via frato.

我不认识那个坐在你兄弟旁边的人。（关系词）

Mi ne scias, kiam li venos.

我不知道他什么时候来。（疑问词）

Tio okazis ĝuste tiam, kiam li venis.

事情正好发生在他来的时候。（关系词）

数 词

数词是表示数量的词，分基数词和序数词两大类。

基数词

世界语的基本数词有下列十三个：

nul (nulo)	零	unu	一	du	二	tri	三
kvar	四	kvin	五	ses	六	sep	七
ok	八	naŭ	九	dek	十	cent	百（一百）
mil	千（一千）						

它们的使用法与汉语的相同，即十加一为十一（dek unu）。十加二为十二（dek du），二

乘十为二十 (dudek) 三乘十为三十 (tridek)。书写时, 十以上的数中, 个位数要分开写, 几十和几百要连写, 几千要分开写。

基数词可以用来修饰名词, 表示其数量多少, 也可以单用作主语、宾语或表语, 但无论用在哪里, 它们的词形不变, 即没有数格变化。如:

Mi havas du librojn.

我有两本书。

Nur unu studento restas en la klasĉambro.

教室里只剩下一个学生。

Dek minus kvin faras kvin.

十减五得五。

Tri plus du faras kvin.

三加二得五。

Duoble ses faras dek du.

二乘六得十二。

Tridek unu dividite per du faras dek kvin, restas unu.

三十除以二得十五, 余一。

加减乘除的公式上述世界语的读法是正规的, 但是现在也有人按下面句子来读:

$10 - 5 = 5$ Dek minus kvin estas kvin.

$3 + 2 = 5$ Tri kaj du estas kvin.

$6 \times 2 = 12$ Duoble ses estas dek du.

$31 \div 2 = 15 / 1$ Tridek unu dividite per du estas dek kvin, restas unu.

但是这种读法严格讲是不妥当的。因为 *estas* 加表语是说明主语的, 表语和主语要同数而且同是一回事, 而这是除加法一句并列主语“三加二”和表语“五”符合这个要求外, 其它三句都不符合: 第一句的主语是“十”, 第三句是“六”, 第四句主语是“三十一”。这种用法是受民族语的影响, 我们只能把它们和后边的介词短语或副词一串词算作主语才讲得通, 但这种解释显得勉强。

Estas 一般译作“是”, 这里作“等于”, 而 *faras* 的词义是“做, 造”, 引申为“产生”, 相当于汉语的“得”, 它不表示前词 (主语) 等于后词 (表语), 而是表明主语在某种条件下产生出 (得出) 后边的数 (宾语)。因此, 还是以用 *faras* 构句为好, 特别是减法和除法用 *faras* 比用 *estas* 更规范。

除 *nul* 外, 上述十二个基本数词可以构成从 1 到 99, 999 的数, 再大的数则要用数名词 *miliono* 百万, *miliardo* 十亿等了。数名词的用法与名词同, 有数格的变化 (复数加 *-j*, 宾格加 *-n*)。

基数词可以转化为数名词 (加词尾 *-o*) 序数词 (加词尾 *-a*) 或数副词 (加词尾 *-e*), 如:

duo	俩	trio	仨	dekduo	一打
unua	第一	dua	第二	tria	第三
unue	首先	due	其次	trie	再其次

序数词

序数词是表示顺序的词, 个位序数词是在基数词后加上形容词词尾构成的, 如:

unua	第一	dua	第二	tria	第三	kvara	第四	kvina	第五
sesa	第六	sepa	第七	oka	第八	naŭa	第九	deka	第十

十以上的序数词则要求把各基数词用连符连成一词, 在最后一个数词后加 *-a*, 如:

dek-unua 第十一 dek-dua 第十二 cent-unua 第一百零一
mil-naŭcent-dudek-dua 第一千九百二十二
序数词在句中修饰名词，前面要加冠词，如：

Kioma horo nun estas?

现在几点啦？

Nun estas la naŭa kaj dek minutoj.

现在是九点十分。

Kiam vi naskiĝis?

你是什么时候出生的？

Mi naskiĝis je la 3-a de februaro de la jaro mil-naŭcent-tridek-unua.

我生于 1931 年 2 月 3 日。

Kiom da fojoj vi jam vizitis ĉi tiun muzeon?

这所博物馆你参观过几次啦？

Jam tri fojojn. Nun la kvaran fojon mi vizitas ĝin.

已经三次了。现在是第四次来参观。

Kie oni povas trovi la vorton en la libro?

书里什么地方可以找到这单词？

Vi povas trovi ĝin sur la 25-a paĝo.

在第 25 页上你可以找到它。

分数

世界语里分数用后缀 -on- 表示。“几分之一”在基数词后加 -ono 构成，如：

duono 二分之一

triono 三分之一

naŭono 九分之一

如分子大于一则分子用基数词，分母用基数词加 -onoj，如：

du kvinonoj 五分之二

kvar sesonoj 六分之四

sep naŭooj 九分之七

百分数用基数词（分子）加 procentoj 表示，如：

10 / 100 dek procentoj 百分之十

15 / 100 dek kvin procentoj 百分之十五

100 / 100 cent procentoj 百分之百

集合数用后缀 -op- 加在基数词后构成，如：

Ili babilas duope.

他俩在一起聊天。

Tiam Germanio, Italio kaj Japanio estis triopa alianco.

那时德、意、日是三国同盟。

Fadeno triopigita ne baldaŭ disŝiriĝos.

三股拧成的线不易断。

Ekzercoj

A. Respondu jenajn demandojn:

1. Kion signifas la vorto Kabuliwala en Esperanto?
2. Kies filin estis Mini?
3. Por kio Rahamat vizitis la hejmon de Mini?
4. Kion Rahamat kunportis, kiam li venis en la hejmon de Mini?
5. Kion faris la patro de Mini, kiam Rahamat eniris en lian hejmon?
6. Ĉu Rahamat sukcesis renkonti la etulinon Mini, kiel li pensis?
7. Ĉu la filineto de Rahamat ankoraŭ estis etulino, kiam li vizitis la hejmon de Mini?
8. Kial Rahamat ne loĝis kune kun sia filino?
9. Kial Rahamat kunportis nur paperpecon kun la mana stampitaĵo de sia filino, sed ne ŝian fotografajon?
10. Kion vi sentis, kiam vi iam helpis malfeliĉan homon?

B. Ĉinigu la tuan rakonton.

C. Reverku la rakonton mallongige per viaj propraj vortoj.

Ĉ. Ĉinigu jenajn frazojn:

1. La aŭtomobilo, kiu staras antaŭ la hotelo, apartenas al mia kuzo.
2. La lingvo, kiun ni lernas, nomiĝas Esperanto.
3. Ĉu vi volas rigardi la filmon, kiun oni nun prezentas en "La Ruĝa Stelo"?
4. Al neniu plaĉas homoj, kiuj fras nenion.
5. Se mi havus multe da mono, mi aĉetus ĉiujn librojn, kiujn mi vidis en la montrofenestro de la Esperanta Librejo.
6. Tio, kion vi tie vidas, estas verŝajne ŝipo.
7. La libro, kiu kuŝas sur la tablo, estas verda.
8. Tia pluvo, kian ni hodiaŭ havas, estas vere somera pluvego.
9. Mi ne scias, kien ŝi iris.
10. Ĉu lid iris, kiel li kaptis la fiŝojn?

D. Korektu erarojn en jenaj frazoj:

1. Kion libron vi legas?
2. La libro, kio kuŝas sur la tablo, estas de mia patro.
3. La afero, kio mi legis en la gazeto, okazis en Usono.
4. La papero, kio mi uzas, estas tre maldika.
5. La fraŭlinoj, kioj sidas tie, estas konataj de mi.
6. Ŝi kantas tia bele, kia vi.
7. Via frato estas tia juna, kia vi.
8. Estas nenio novaĵo hodiaŭ.
9. Li venis tiam, kiel nia kunveno finiĝis.
10. Vi devas pagi tiom, kio la aĉetitaĵoj kostas.

E. Ĉinigu jenajn frazojn:

1. Mil naŭcent minus sepcent faras mil ducent.
2. Kvindek plus kvindek faras cent.
3. Trioble dudek faras sesdek.
4. Naŭdek dividite per tri faras tridek.
5. Unu kaj unu estas du.
6. Kiu el vi estas la unua en la ekzameno?

7. Unu, mi kore salutes vin ĉiujn! Due, mi prezentu niajn demandojn.
8. Ni konsentas centprocente.
9. Du triojoj voĉdonis jes, kaj unu triono kontraŭa.
10. La kongresanoj grupiĝis kelkope kaj interparolis.

LECIONO 13

Novaj Vortoj

afero	事情, 事物	detale	仔细地, 零碎的
ridi (ntr.)	笑	banko	银行
saĝa	聪明的, 智慧的	soldato	兵士
krei (tr.)	创造	kabareto	文艺晚会会场
programo	节目	milito	战争
poemo	诗	testamento	遗嘱, 遗言
butiko	商店	podio	讲台
moki (tr.)	嘲讽, 讥讽	lerta	灵巧的
metodo	方法	vojo	路
domaĝo	可惜之事	vila	长满细毛的
bildo	图画, 相	rilato	关系
redakti (tr.)	编辑	fama	著名的
pirato	海盗	revuo	期刊
kruela	残酷的	mondo	世界
suferi (ntr.)	受苦	justa	公正的
vino	葡萄酒	ĵuri (tr.)	发誓
prozo	散文	interesa	有趣的
novelo	短篇小说	kuliso	后台

LEGAĴO

GRANDA RIDIGA¹ VERKISTO

Esperanto estas ja serioza afero: granda donaco al la homaro; valora ilo por monda kulturo; ilo por helpi al komprenado kaj paco². Ni atentu ĝin serioze: studadu ĝin detale, konvinku aliajn personojn pri ĝis valoro, laboradu helpe en ia esperantista organizo³.

Sed ankaŭ rido estas granda donaco al la homaro; niaj rimedoj por ridi estas parto de nia kulturo; kaj rido helpas nian sanon. Se ni ne povas ridigi nin en Esperanto, Esperanto ne estus vera lingvo taŭga por la homa vivo.

En la frua tempo de Esperanto⁴, verkistoj malofte penis amuzi siajn legantojn, kvankam baldaŭ aperies kelkaj ridigaj verketoj, ekzemple de Leo Belmont (Leopold Blumenthal), Boris Mirski kaj, iom poste, Miŝu Beraru⁵. Tamen estis Raymond Schwartz, franco (1894-1973), kiu vere montris al ni, kiel bona lingvo estas Esperanto por amuzaj verkoj.

Li laboradis en banko, kaj tre bona kaj saĝe, tiel ked um multaj jaroj li estis unu el la estroj de banko en Parizo. Pli malagrablaj estis liaj spertoj kiel soldato dum militoj⁶. Li estis amata edzo kaj patro kaj havis multajn geamikojn.

Lia unua granda ideo pri Esperanto estis krei en Parizo Esperantan kabareton, “La Verda Kato”, kiu prezentis regulajn programojn dum ses jaroj. Por ĝi li verkis multajn amuzajn poemojn pork anti. Post la dua mondmilito li verkis similajn poemojn por diversaj aliaj amuzaranĝoj. Liaj amuzaj poemoj aperies, kolektitaj, en la libro VERDKATA TESTAMENTO (1926), LA

STRANGA BUTIKO (1931), LA ĜOJA PODIO (1949) kaj lastaj pecoj en miksa libro KUN SIASPECA SPICO (1971)⁷.

Liaj poemoj iom perdis sian “spicojn”, ĉar ni forgesis⁸ multajn homojn kaj aferojn, kiujn Schwartz mokis, sed ni povas ĉiam ĝui lian grandan lertecon⁹. Parto de la ridiga metodo de Schwartz estis vortludoj¹⁰. Por komencantoj, multaj estas malfacilaj; sed multaj¹¹ jam amuzas: kiel ĉi tiu, ekzemple, el la poemo “La diversj aĝoj de l’ homo”:

...Kaj baldaŭ sekvas li kun ĝojo

Knabinon ĉien sur la vojo:

Vojaĝo¹².

Al ŝi li donas sian nomon

Por fondi kune novan domon:

Domaĝo¹³.

Li tiam estas tre utila

Fortika viro, kvankam vila:

Vilaĝo¹⁴.

Schwartz ankaŭ kreis multajn amuzajn bildojn, komparojn kaj ne-atenditajn rilatojn de vortoj aŭ ideoj.

Dum tri jaroj (1933-35) Schwartz redaktis faman Esperantan amuzan gazeton, LA PIRATO, kiu mokis eĉ la esperantistaron mem. Li estis ĝia ĉefa verkisto. Li verkis amuze por diversaj esperantaj gazetoj. Dum longa tempo li verkis, ĉiujare, por SENNACIECA REVUO¹⁵, tre ridigan artikolon, ne “Laŭ mia vidpunkto” sed “Laŭ mia ... Ridpunkto”.

Per moko li batalis kontraŭ multaj kruelaj aŭ malsaĝaj homoj en la politika mondo¹⁶; li malamis kruelecon, ekstremon, ĉion, kio nenecese suferigas popolojn¹⁷. Li amis pacon, justecon, ankaŭ sian vinon kaj fumadon. Pri amo li ŝercis, sed bonkore:

Jen estis fraŭlin’ en Tifliso¹⁸,

ŝin viro invitis al kiso

“Neniam” ŝi ĵuris

kaj saĝe ŝi kuris

kun li ĝis proksima kuliso.

Schwartz verkis ankaŭ multajn prozojn. Lia mallonga romano ANNI KAJ MONTMARTRE (1930) estas plejparte serioza, eĉ malgaja, historio pri simpla knabino, kruele mistraktita inter malbonaj parizanoj. Lia ĉefverko estas longa romano, kun gajaj pecoj kaj amuzaj esprimoj, sed siamaniere profunde serioza kaj pensiga, KIEL AKVO DE L’ RIVERO (1936); ĝi temas pri militoj inter francoj kaj germanoj, kaj kiel ili suferigis francojn kaj germanojn¹⁹.

Malpli pezaj estas la noveloj en VOLE... NEVOLE (1971); ĉi tiu libro, plena de neatenditaĵoj kaj amuzaĵoj, estas eble ĉe li la plej bona komencopunkto, hodiaŭ, por leganto ankoraŭ ne tre sperta... KUN SIASPECA SPICO! Estas ĉirkaŭ duone poemara, duone proza²⁰.

Schwartz amis nian lingvon kaj skribis tre klaran, zamenhofan, ĝustan Esperanton; do por postkomencanto²¹ liaj verkoj estas ne nur amuzaj kaj diversmaniere interesaj, sed tre bonaj ekzemploj de linguzado. Multaj bonaj esperantistoj iam lernis multon pri esprim-rimedoj kaj la vera riĉeco de Esperanto per legado en la verkaro de Raymond Schwartz. Lingvostudado apenaŭ povus estis pli plezuroplen!

(de Marjorie Boulton, Anglio)

注 释

1. ridiga = rid-iga 使人发笑的，逗笑的。
2. 冒号后的一串并列词组都是前句表语 serioza afero 的同位语，都是说明表语的，它们也都是表语：世界语的确是一项严肃的事业，它是贡献给人类的一件伟大的礼物，是世界文化的一件宝贵的工具，是有助于人们相互了解和世界和平的工具。
3. 这一句和第一句一样也是用冒号后一串并列词组来说明前句，不同的是它们不是说明前句的某一个词，而是说明整个句子（主要说明前句的谓语）：让我们认真地重视它吧。重视什么？怎么重视？后边的词组就说明这些问题，即要仔细地学习它，要说服别人相信它的价值，要参加一个世界语组织协助工作等等。
4. 这里 Esperanto 是指 Esperanto-movado，世界语运动的初期。
5. ekzemple 以后的一串专有名词都是早期世界语的一些作家，它们都借助于介词 de 与前面的名词 verkistoj 连接起来，作它的补语（定语）。Leo Belmont 的笔名。他的真名是括号里的文字。
6. Kiel soldato... 等于 kiel spertoj de soldato..., 是 liaj spertoj 的补语（定语）表示比较：他几次当兵参战的经历是很不愉快的。
7. 这句里几个全大写的词组都是书名：“绿猫的遗言”“奇异的商店”“快活的讲台”“各有各的味”。
8. ni forgesis multajn homojn kaj aferojn...直译是：席瓦兹所嘲讽的许多人和事件我们都忘记了。但实际的意思是说：席瓦兹所嘲讽的许多人和事件已经过时，对之我们已经淡忘了。
9. lerteco 巧妙，技巧。
10. vortludo 组字游戏。
11. multaj 后边省去了名词 vortludoj：对于初学者来说，不少是难懂的，但却是有兴趣的。
12. vojaĝo 旅行，在这段诗里正好取了 vojo 加 aĝo 组成。
13. domaĝo 可惜（的事情），暗指 dom-aĝo 成家的年龄。
14. vilaĝo 乡村，vilo 是浓密的细毛，vila viro 意指壮年的男人，正在干活养家。住在乡下的男人是干体力活的。
15. Sennacieca Revuo 无民族杂志，是“世界无民族学会”（SAT）的刊物。
16. politika mondo 政治界，政界。
17. 他仇恨残忍、领袖欲和一切非必要的祸害人民的做法。
18. 梯弗利斯（苏格鲁吉亚首府的古名）。
19. 主语 ili 指的是德法战争。作者认为战争给德法两国人民带来的是灾祸和痛苦。
20. duone poemara, duone proza “各有各的味”这本书大致是半诗歌半散文体。
21. post-komencanto 入门以后的学习者，中级程度的学习者。

ĈIUTAGAJ PAROLTURNĜOJ KAJ ESPRIMOJ

DOGANEJO

1. Fraŭllino, post kiom da horoj nia aviadilo atingos Beijing?
2. Post duonhoru, sinjoro.
3. Je kioma horo ni estos ĉe la Ĉina limo?
4. Je la dekunua ni estos en la limstacio de la Ĉina Popola Respubliko.
5. Gesinjoroj, ni jam venis al la limstacio.
6. Gesinjoroj, nia aviadilo jam atingis la aerhavenon de Beijing.

7. Pasportkontrolo.
8. Dogankontrolo.
9. Mi petas vian pasporton.
10. Kies estas ĉi tiu kofro?
11. Al kiu apartenas ĉi tiu vojaĝsako?
12. Kie estas via pakaĵo?
13. Bonvolu malfermi la valizon.
14. Ĉu vi havas ion por deklari?
15. Ne. Mi havas nur objektojn por la persona uzo.
16. Kion vi havas tie?
17. Mi havas kelkajn donacetojn.
18. Ĉu vi havas cigaredojn (alkoholaĵojn)?
19. Mi havas nur ducent cigaredojn kaj duonlitron da brando.
20. Ĉu vi ankoraŭ havas ion?
21. Ĉu tiun ĉi fotoaparaton vi enskribis en la doganan-formularon?
22. Pr tiu ĉi aparato vi devas pagi doganon.
23. Kiom kostas la dogano?
24. Por tio ĉi estas bezonata permesilo pri forlaso.
25. Ĉu vi kunhavas frendan valuton?
26. Jes, ducent (grmanajn) markojn.
27. Ĉu vi ankoraŭ havas aliajn valorajn objektojn?
28. Ne, nenion.
29. Ŝajnas al mi, ke vi kunhavas ankoraŭ ion. Malfermu vian poŝon!
30. Ho, jes, mi kunhavas kelkajn horloĝojn (ringojn).
31. Vi devas deklari ilin.
32. Doganejo (doganoficejo)
33. Doganisto

日常用语和句型

海 关

1. 小姐，还有几小时我们的飞机才到达北京？
2. 还有半小时，先生。
3. 几点我们才到中国边境？
4. 十一点整我们到达中国边境。
5. 女士先生们，我们已经来到边境车站了。
6. 女士先生们，我们的飞机已经到达北京机场。
7. 护照检查。（验护照）。
8. 海关检查。
9. 请拿出你的护照。
10. 这只皮箱是谁的？
11. 这个旅行袋是属于谁的？
12. 你的行李在哪里？

13. 请把手提箱打开。
14. 你有申报的东西吗？
15. 没有。我只有个人用品。
16. 你那里有什么？
17. 我有几件小礼品。
18. 你带香烟（酒）了吗？
19. 我只带了两百枝香烟和半公斤白兰地。
20. 你还带有（其它）东西吗？
21. 这架照相机你填入海关申报单了吗？
22. 这架机器你必须缴付海关税。
23. 关税多少钱？
24. 这件东西需要放行许可证。
25. 你带有外币吗？
26. 是的，有二百（德国）马克。
27. 你还有别的贵重物品吗？
28. 没了，什么也没有。
29. 好像你还带有东西。请打开你的（衣服）口袋。
30. 哦，对了，我带有几块手表（戒指）。
31. 你应该申报它们。
32. 海关。
33. 海关人员。

语法

词的动词化

世界语的词可以用变换词尾的办法造成新词，这种方法叫做词的转化，前面已经讲过了，例如：

homo—homa—home

bona—bon—bono

brili—brila—brile

mi—mia

ĉirkaŭ—ĉirkaŭo—ĉirkaŭa—ĉirkaŭe—ĉirkaŭi

unu—unuo—unua—unue

hieraŭ—hieraŭa

jes—jesa—jese—jesi

用这种变换词尾的办法也可以把许多名词、形容词、副词、介词、甚至感叹词转成动词。但要注意：动词有行为动作和性质状态两类，一般独立谓语用的动词是前者，而要借助于表语的合作构成谓语的，即 *estas + -o* 和 *estas + -a* 的句型是后者。由名词词根转化来的动词永远表示行为动作，而不表示性质状态，例如：

Li aktoras.   不等于 *Li estas aktoro.*

他在（逢场）作戏。   他的个演员。

因为 *Li aktoras.* 是说他像个演员似的做作，是说他的行为动作像个演员在演戏，而事实上他不是演员，而是其它职业的人。

词的动词化主要是表示该词的动作，为了说明问题，下面分别示例：

一、由名词转化成的动词可以表示：

1. 以该名词为手段进行的动作：

La kruela viro bastonis (= batis per bastono) sian ĉevalon.

那个残酷的男人棒打自己的马。

La kokinoj bekas (=prenas per la bekoj) granojn en la korto.

鸡在院子里啄食谷粒。

Li ĉirkaŭbrakis (= ĉirkaŭprenis per la brakoj) sian edzinon.

他拥抱自己的妻子。

La plafono estas freŝe kalkita (= kovrita per kalko).

天花板是新粉刷的。

Oni najlis (= fiksas per najloj) la nigran tabulon al la muro.

人们把黑板钉在墙上。

Li telefonis (= sciigis per telefono) la novaĵon al siaj gepatroj.

他把这消息电话通知自己的父母了。

En Ĉinio multaj homoj biciklis (= veturas per bicikloj).

在中国许多人骑自行车。

En vintro estas agrable skii (= kuri per skioj).

在冬天滑雪是很愉快的。

2. 进行像名词一样的动作，如：

Longaj haroj kadras (= ĉirkaŭas kiel kadro) lian vizaĝon.

长发框住了他的脸。

Oni devas mastri (= agi kiel mastro, estri) siajn sentojn.

人们应该主宰自己的感情。

Alta arbo ombros (= kovras kiel ombro) mian fenestron.

大树荫遮住了我的窗户。

Liaj okuloj fulmis (= rigardis kiel fulmo) pro kolero.

他气得两眼放光。

Ankoraŭ nun eĥas (= sonas kiel eĥo) en miaj oreloj ŝia sonora rido.

她那响亮的笑声现在仍在我耳中回响。

Kelkfoje hajlas (= falas hajlo) eĉ somere.

有时候夏天也会下冰雹。

Vintre neĝas (= falas neĝo), sed somere pluvas (= falas pluvo).

冬天落雪，夏天下雨。

3. 进行以该名词为对象的动作，如：

Oni aŭkciis (= faris aŭkcion, vendis aŭkcie) la meblaron.

拍卖家具。

Nia asocio ekspoziciis (= faris ekspozicion, montris ekspozicion) Esperantajn librojn.

我会展出了世界语书籍。

La novaĵo forte impresis (= donis impreson) ŝin.

那则新闻给她以强烈印象。

La tablo estas makulita (= makule malpurigita) per inko.

那张条桌被墨水弄脏了。

Ni propagandas (= faras propagandon pri) Esperanton.

我们宣传世界语。

La komercistoj reklamas (= faras reklamon pri) siajn varojn.

商人们推销自己的货物。

La arboj jam ekburĝonas (= ekfaras burĝonojn).

这些树已经开始发芽了。

Dimanĉe ni ekskursis (= faris ekskurson) al la montaro.

星期天我们去山区旅游过了。

La avo valsis (= dances valse) kvazaŭ dudekjarulo.

祖父跳起华尔兹来简直像个二十岁的人。

4. 表示“有……”，如：

La virinoj abomenas (= havas abomenon pri) la ratojn.

妇女们都厌恶老鼠。

Ŝi profunde funebris (= havis funebron pri) la morton de sia edzo.

她深深地哀悼丈夫的去世。

Kiam oni estas malsata, ĉiu manĝaĵo gustas bone (= havas bonan guston).

饥饿的时候什么食物都是香的。

Li oficas (= havas oficon) en la ministerio pri eksteraj aferoj.

他在外交部工作。

Ĉu mi rajtas (= havas la rajton) eniri?

我能进去吗？

Tiel statas (tiam staton havas) la afero.

事情就是如此。

5. 表示“给予……”，如：

La arboj verde koloras la pejzaĝon (= donas al la pejzaĝo verdant koloron).

树木给风景带来了翠绿色彩。

Li motives (= donis motivon de) sian foreston per malsano.

他说明自己缺席的原因是因为有病。

Li animis (= donis animon al) la kunvenon per gajaj spritaĵoj.

他以欢乐的妙语给大会带来了精神。

Ŝi finances (= donis financon al, subtenis finance) la eldonon de la libro.

她在财政上支持了该书的出版。

6. 其它

En Esperanto oni akcentas (= prononcas akcente) la antaŭlastan silabon.

在世界语里倒数第二个音节要重读。

Mi ne almozos (= almozpotos) vian amon.

我不祈求你的爱情。

La salono povas ampleksi (= enhavi, enteni) kvarcent homojn.

这个大厅可以容纳四万人。

Li forgesis dati (= skribi la daton sur) la leteron.

他忘了写信的日期。

La ŝipo ankris (= haltis ankre) en la golfo.

船在海湾里停泊下来了。

二、由形容词转化成的动词表示：agi -e, 如：

Li ne atentis (= ne rigardis atente) ŝiajn petojn.

他没注意她的要求。

Ŝi malfruis (= venis malfrue) al la vagonaro.

她赶火车迟到了。

Li furiozis (= agadis furioze) kiel sovaĝa besto.

他狂怒得像一只野兽。

La arbaro nigras (= impresas nigre) en la krepusko.

在暮色中森林显得黑黝黝的。

Neniu egalas (= estas egala, staras egale) al li en lerteco.

在灵巧上妙语人能比得上他。

La maljunulo ne kapablis (= ne havas kapablon) mem movi sin.

老人不能自己活动。

Vi pravis (= faris prave) pri tio.

在那件事情上你做得对。

La infanoj kutime similas (= havas similecon) al siaj gepatroj.

孩子们总是长得像自己的父母。

Dek minutoj plene sufiĉas (= estas plene sufiĉa) por iri al la stacio.

去车站十分钟就足够了。

Per tio vi nur malutilos (= faros malutilon) al la afero.

干那件事你只会给事业带来损坏。

Ŝi ne kuraĝis (= ne havis kuraĝon) levi sian rigardon.

她不敢向上看。

三、由其它词类转化成的动词，如：

Neniu alia lingvo povas anstataŭi (= roli anstataŭ) Esperanton.

没有任何别的语言可以代替世界语。

Altaj montoj ĉirkaŭas (= situas ĉirkaŭe) la urbon.

高山环绕城市。

Li peras (= havigi al iu ion per sia interveno) nian gazeton.

他代销我们的杂志。

Tio superas (= statas super) nian kapablojn.

那超过了我的能力。

La filo spitis (= prenis sintenon spite de) la deziron de siaj gepatroj.

那儿子把父母的要求置于不顾。

Mi venis por adiaŭi (= diri “adiaŭ” al) vin.

我来向你告别。

Komence ŝi neis (= diri “ne” pri), sed fine ŝi jesis (= diri “jes” pri) tion.

开头她拒绝，但最后她同意了。

La kato miaŭas (= blekas kiel kato).

猫在咪咪叫。

从上述分析可以看出世界语的词转化特别是由其它词根转化成动词的词实际上是删繁就简的一种方法，是把原来用一些词组表达的词义由一个动词来表达的简便办法，而这种动词化的词既简便又生动，较之原来的词组更有生命力。

但是，应该指出，词的转化，包括词的动词化在内，是有局限性的。不能说世界语里所有的词都能转化成其它所有的词。语言毕竟不是数学，语言中不会有绝对的任何场合都通用的规律。词的转化是世界语构词法的一个方面，它必须遵守构词的基本规律，服从“必须与足够”的造词原则，逻辑上允许的，道理上说得通的，人们能看懂的“新词”是好的，会得到人们的承认和接受，能长期流传下来成为公认的定型的词汇，否则，就行不通，没人接受与使用。学员理解现有的“转化词”的构词道理从而掌握和使用它是一回事，而想自己“造词”又是另一回事，那要慎重，不要想当然地认为所有的词都可以随意转化成另外的词，而乱造“转化词”。

EKZERCOJ

A. Respondu jenajn demandojn:

1. Kiu estis granda ridiga verkisto en Esperanto?
2. Kio estis Raymond Schwartz, kiam li vivis en Parizo?
3. Ĉu li iam fariĝis soldato kaj kian vivon li spertis dume?
4. Ĉu vi scias, kio estis “La Verda Kato”?
5. Kial la poemoj de Schwartz iom perdis sian “spicon”?
6. Ĉu vi komprenas, kio estas vortludo?
7. Kion signifas la vortoj VOJAĜO DOMAĜO VILAĜO en la poemo?
8. Kio estas ANNI KAJ MONTMARTRE?
9. Kio estas KIEL AKVO DE L’ RIVERO, kaj kio VOLE...NEVOLE?
10. Ĉu ankaŭ vi volas legi verkojn de Raymond Schwartz?

B. Ĉinigu la artikolon GRANDA RIDIGA VERKISTO.

C. Verku laŭeble longan dialogon kun temo pri dogankontrolo.

Ĉ. Verbigu jenajn vortojn kaj traduku ilin ĉine:

aĝo dato eble eraro fiero floro grava jes kapo radio rapide temo utila
vigla voko

D. Sube troviĝas du listoj. En listo (1) troviĝas vortoj formitaj el la radiko LAS-; en listo (2) troviĝas la signifoj de tiuj vortoj, sed misordigitaj. Skribu la LAS-vortoj kaj apud ĉiu el ili metu la korektan signifon.

(1) allasi delasi ellasi enlasi forlasi postlasi
preterlasi tralasi translasi

(2) restigi post si
lasi fail, demeti
restigi sola forirante
akcepti
ne plu teni
lasi transpreni
lasi trairi
lasi netuŝita preterpasante

lasi eniri

E. Ĉinigu jenajn vortojn:

prilabori

prikanti

demeti

depreni

priskribi

prilumi

deflankiĝi

delonge

pripensi

priparoli

deteni

denaska

LECIONO 14

Novaj Vortoj

koloro	颜色	flava	黄色的
televidilo	电视机	ŝalti (tr.)	开电门
ekrano	屏幕	percepti (tr.)	感觉到, 意识到
provi (tr.)	试	blanka	白色的
hela	明亮的	haŭto	皮肤
ideale	理想的	produkti (tr.)	生产
difini (tr.)	确定	metro	公尺
presi (tr.)	印刷		

LEGAĴO

KIU KOLORO NE POVAS APERI EN TELEVIDILO?

Kolor-televidiloj aperigas multajn kolorojn. Sed kiu koloro fakte ne aperas? Ĉu ruĝo, bluo aŭ flavo? La respondo estas... nigro!

Rigardu televidilon, kiam ĝi tute ne lumas. Vi trovos grizan ekranon. Nun ŝaltu la televidilon, kaj vi vidos kolorajn bildojn moviĝantajn. Elektu, ekzemple, ruĝan parton. Rigardu ĝin de tre proksime.² La ekrano ja brilas kaj lumas.³ Malŝaltu.⁴ La ruĝa parto perdas brilon kaj fariĝas griza. Provu tion, pri la ŝajne nigra parto. La nigra parto ne estas brilanta. Malŝaltu, kaj ĝi ne ŝanĝiĝas, daŭre ne brilas, kaj vi perceptas grizon.⁵ Vi perceptis nigron, kiam la ĉirkaŭa parto estis bela kaj brila.⁶ Sed tiu nigro estis nur ŝajna, malvera. Nur relate al aliaj helaj partoj, grizo aspektas kiel nigro.⁷ Vera nigro tute ne lumas nek brilas. Sed, compare kun la brilaj koloroj sur la ekrano, la malplej brila parto ŝajnas nigra.

Nu, rigardu de tre proksime blankan parton. Vi trovos ke ruĝaj, bluaj kaj verdaj punktoj kune faras blankon.⁸ Eĉ se iu koloro sur la ekrano ŝanĝiĝas, ruĝa punkto ĉiam brilas ruĝe.⁹ Nur ŝanĝiĝas kiom forte brilas tiu punkto. Estas same pri la bluaj aŭ verdaj punktoj. Tiuj koloroj estas nomataj “la tri ĉefaj koloroj de lumo”. Ili povas fari ĉiun koloron krom vera nigro. Ekzemple, ruĝo kaj verdo kune faras flavon. Ideala, se tute ne troviĝas la tri koloroj de lumo, estos nigro. Jes, en tute malluma ĉambro, la televidilo, kaj ĉio alia, estas nigra. Cetere, ekzistas “la tri ĉefaj koloroj de inko”: ruĝo, bluo kaj flavo. La tri koloroj kune faras nigron, dum bluo kaj flavo faras verdon. Ili povas fari ĉiun koloron krom blanko. Tute sen ili estas blanko.

Jen alia demando. Kiu koloro estas plej malfacile aperigebla en televidilo? La koloro de homa haŭto. Kiam sciencisto certigas, ke difinita koloro estas plej proksima al la haŭtkoloro de blankulo aŭ flavulo, oni often e kontentas. Homoj havas memoratan koloron en sia kapo laŭ sia plaĉo.¹⁰ Kaj tiu plaĉo diferencas precipe laŭ nacioj. Tial produktistoj de televidiloj intence malfideligas kolorojn laŭ landoj. Ekzemple, haŭtkoloro en japanaj televidbildoj estas pli ruĝa ol en eŭropaj televidbildoj. La science fidela haŭtkoloro aspektas pala por japanoj. La sama afero okazas ĉe presado de haŭtkoloroj.

Nu, aldone, kiom granda povas esti televidilo? Oni lastatempe produktis televidilon kiu estas larĝa pli ol 20 metrojn kaj alta 10 metrojn. Oni povas rigardi ĝin de 100 metroj malproksime. En tiu granda televidilo, luma punkto mem estas malgranda televida ekrano. Unu el la ekranoj brilas

nur ruĝe, la alia verde aŭ blue,¹¹ kaj miloj da malgrandaj televidiloj kune faras unu grandan ekranon.

(de Ŝib Ŵu, Japanio)

注 释

1. Kolor-televidilo 彩色电视机; aperi 出现, aperigi 使.....出现, 显现。
2. 从很近的地方注视它, 从远处注视它。ĝin 指红色部分。
3. brili 是发出灿烂夺目的光, 而 lumi 则是一般概念的发光, 前者是放光, 后者是明亮。
4. 关上(电视机)。
5. 你感到灰(色)。
6. 当(你打开电视机屏幕)周围部分都是明亮的时候, 你感到那不亮的部分(即屏幕上原来灰色部分)是黑的。
7. 只有在与其它明亮部分在一起时, 灰才像是黑。
8. 红、蓝、绿三色点重在一起时形成白。
9. 红点永远发红光。
10. 人们脑子里留有适合自己习惯的记忆色。
11. 一个屏幕发红色, 其它屏幕或发绿色或发蓝色。

ĈIUTAGAJ PAROLTURNĴOJ KAJ ESPRIMOJ

ŜANĜI MONON

1. Ĉu mi povas ŝanĝi monon?
2. Jes, sur la kajo estas monŝanĝejo.
3. Sinjoro, mi havas ĉekon por cent francaj frankoj.
4. Ĉu vi havas ankoraŭ usonan aŭ alilandan valuton?
5. Jes, mi havas ankoraŭ kvincent dolarojn kaj okdek guldenojn.
6. Ĉu vi kunhavas monon, sinjoro?
7. Jes, sinjoro. Kie estas ĉi tie monŝanĝejo?
8. Ĉu vi povas diri al mi, kie troviĝas la plej proksima banko aŭ monŝanĝejo?
9. Jes, transe de la strato.
10. La urba banko troviĝas proksime, tuj apud la hotelo.
11. Kiom longe funkcias la banko?
12. Ĉiutage de la 9-a ĝis la 12-a horo.
13. Mi havas dolarojn kaj kie mi povas ŝanĝi ilin?
14. Ĉe la ĝiĉeto n-ro 4.
15. Kiom vi volas ŝanĝi?
16. Ĉu vi preferas monbiletojn aŭ monerojn?
17. Mi petas kvarcent naŭdek juanojn en monbiletoj kaj dek juanojn en monerojn.
18. Mi volus deponi monon.
19. Mi volus perĉeki monon. (Mi volus ŝanĝi ĉi tiun ĉekon je mono.)
20. Mi volus transsendi monon al...
21. Bonvolu montri la pasporton.

22. Bonvolu ĉi tie subskribi.
23. Bonvolu kalkuli (la monon).
24. Bonvolu kalkuli ankoraŭfoje.
25. Bonvolu kontroli, ĉu estas en ordo?
26. Jes, (ĉio) estas en ordo.
27. Mi eraris.
28. Vi eraris, sinjoro!
29. Mi eraris je cent frankoj.
30. Mi miskalkulis. Bonvolu pardoni al mi.
31. Ĉu vi havas etmonon?
32. Ĉu vi povas ŝanĝi al mi dek dolarojn je etmono?

日常用语和句型

换 钱

1. 我能换钱吗?
2. 能。月台上有兑换处。
3. 先生，我有一张一百法国法郎的支票。
4. 你还有美元和其它货币吗?
5. 是的，我还有五百美元和八十荷兰盾。
6. 先生，你带有钱吗?
7. 带得有，先生。这儿兑换处在哪儿?
8. 你能告诉我，最近的银行或兑换处在哪儿吗?
9. 可以。在这大街的对面。
10. 市银行很近，就在旅馆旁边。
11. 银行营业时间多长?
12. 每天九至十二点。
13. 我带有美元，在哪儿我可以兑换它们?
14. 在四号窗口。
15. 你想换多少?
16. 你要钞票或要辅币?
17. 我要四百九十元钞票，十元辅币。
18. 我想存款。
19. 我想兑换支票（我想把这张支票换成钱。）
20. 我想汇款到……。
21. 请出示护照。
22. 请在这儿签字。
23. 请点点（钱数）。
24. 请再点一次。
25. 请检查一下，（钱数）对不对?
26. 没错，都对。
27. 我错了。
28. 先生，你错了。

29. 我错了一百法郎。
 30. 我数错了。请原谅我。
 31. 你有零钱吗？
 32. 你能给我换十美元的零钱（辅币）吗？

语 法

构词法

世界语各个单词的构成的规则的。大多数词都是有固定的词尾标明词性，容易识别。根据需要与可能的原则它们还可以互相转化、派生或合成为新词。

一、转化

词的转化就是用改变词尾的办法使一类词转化为另一类词，如：

labori	作工（动）	laboro	工作（名）		
ridi	笑（动）	rido	笑（名）		
bona	好的（形）	bone	好（副）		
sinjoro	先生，老爷（名）	sinjore	老爷派头地（副）		
hodiaŭ	今天（副）	hodiaŭa	今天的（形）		
arto	艺术	arta	艺术的	arte	艺术地，人工的
aŭtomato	自动	aŭtomata	自动的	aŭtomate	自动地
aŭtuno	秋天	aŭtuna	秋天的	aŭtune	在秋天
fundo	底层	funda	彻底的	funde	在深处
afabla	和蔼的	afablo	和蔼，殷勤	affable	殷勤地
kuraĝa	勇敢的	kuraĝo	勇气，胆量	kuraĝe	大胆地
feliĉa	幸福的	feliĉo	幸福	feliĉe	幸运地
ardi	灼热	arda	炽热的	arde	热情地
dolori	使痛苦	doloro	痛苦，疼痛	dolora	痛的
voli	愿，要	volo	意志，愿望	vola	有意的，情愿的
volonte	情愿地	volonto	甘心	volonti	愿意
antaŭ	在……之前	antaŭa	以前的	antaŭe	在前面
kun	和……一起	kuna	共同的	kune	一起
sub	在……之下	suba	下面的	sube	以下

二、派生

词的派生就是在词根前后加上词缀（前缀和后缀）从而派生出新词，如：

granda	大的	malgranda	小的		
iri	走	ekiri	起步走		
doni	给	disdoni	散发		
kalkuli	计算	miskalkuli	误算		
lerni	学习	ellerni	学会		
sinjoro	先生	sinjorino	太太，女士		
labori	作工	laboristo	工人		
akvo	水	akvujo	水池	akvumi	浇水
legi	阅读	legaĵo	读物	leganto	读者

lerni	学习	lernejo	学校	lernanto	学生
manĝi	吃(饭)	manĝaĵo	食物	manĝejo	食堂
sana	健康的	malsana	生病的	malsanulo	病人
malsanulejo	病房, 医院	resaniĝi	恢复健康, 病愈		
libera	自由的	libereco	自由	liberigi	解放
liberigita	被解放的, 释放的	malliberejo	监狱		
bela	美丽的	malbela	丑的	belulo	美男子
belulino	美女				
nova	新的	novaĵo	新闻	novulo	新手, 新人
renovigi	更新	malnova	旧的		

三、合成

词的合成是用两个(或更多)词根并列组成新词。合成词中主要词根(即决定该词基本词义的词根)放在后面, 如:

lego + libro = legolibro 读本
 klas + ĉambro = klasĉambro 教室
 akvo + fonto = akvofonto 水源
 libro + ŝranko = libroŝranko 书柜
 arbo + branĉo = arbobranĉo 树枝
 arbo + folio = arbofolio 树叶
 sur + tablo = surtable 在桌上
 en + lando = enlande 在国内
 ĉirkaŭ + rigardo = ĉirkaŭrigardo 环视
 antaŭ + tag + mezzo = antaŭtagmezo 上午
 al + veni = alveni 来到
 tra + legi = tralegi 通读
 el + lit + iĝi = ellitiĝi 起床
 en + vagon + iĝi = envagoniĝi 上火车
 ĉiu + tago = ĉiutage 每天
 tia + maniero = tiamaniere 那样
 tiu + tempo = tiutempe 那时
 mem + fido = memfido 自信
 mem + mort + igo = memmortigo 自杀

世界语单词由词素组成, 四种词素中最主要的是词根, 它决定一个单词的词义。单词的词义、词形和词性是每个单词必须具备的, 缺一不可, 因为任何单词都是由一定的字母组成(词形)具有一定的意义(词义)和属性(词性)。在原形词里词根的词义和词性是一致的, 它们带有一个天然的同性词尾, 这种同性词尾只是形式上的附加物, 在构词上从属于词根, 没有什么作用, 如:

Labor- 表示动作“作工”, -I 表示动作词性, 组成同性词 labori。Bon- 表示性质“好”, -a 表示性质词性, 组成同性词 bona。Sinjor- 表示人的称呼, 名称“先生”, -o 表示名称词性, 组成同性词 sinjoro。

在上面这些同性词中词根与词尾所表示的词性是一致的, 词根在构词中起主要作用, 而词尾则不起作用。

但是在转化词里情形就不同了。转化词的词尾在构词中起着重要作用, 它不仅决定

该词的词性，而且也决定（改变）词义，如：

laboro = labori-o，名词词尾 -o 改变了词根的动作词义，使之成了一种概念的名称，变成为名词。它已经不再有动作的意思了。

sinjore = sinjoro-e，副词词尾-e 改变了词根的名称词义，使之成为一种方式方法或手段，变成了副词，它也不再有名称的意思了。

aŭtuna = aŭtuno-a，形容词词尾-a 改变了词根的概念名称的词义，使之表示一种性质特征，变成为形容词了。它也不再具有名称的意思了。

aŭtune = aŭtuno-e，副词词尾-e 改变了词根的概念名称的词义，使之表示一种时间，变为副词了。它也不再有名称的意思了。

arda = ardi-a，形容词词尾-a 改变了词根的动作状态的词义，使之表示一种性质特征，变为形容词了。它就不再具有动作状态意思了。

以上这些转化词都是异性词，在异性词里词尾起着决定性和词义的作用，这条原则也适用于派生或合成词中的异性词，如：

laboristo = labori-isto，名词词尾-o 与后缀-ist- 同性，它们都表示具体的人，改变了词根的动作词义，使之成为从事其动作，以这动作为职业的人，变成为名词了。它已不再有动作的意思了。

surtable == sur-tablo-e，副词词尾-e 改变了词根名词的词义，不再是物名称，而变为表示地点的词，变为副词了。

ĉiutage = ĉiu-tago-e，副词词尾-e 改变了词根的名词词义，不再表示“天、日”的名称，而是表示时间，变为副词了。

综上所述可以总结如下：世界语单词的构造是采用各必须成份的有机排列而成的，除纯词根的词以外，所有的词都是最后的成份起决定词性和词义的作用。特别在异性词里这种作用很显著。研究世界语构词法必须重视词尾的独立作用，它们不是可有可无的，而是重要的构词要素。

有的学员可能觉得“构词法”不好理解，因为其它语言里并没有要求学什么构词法。但是，事实上在任何语言里都有自己的构词规则，不同的是在那里都是一些零零星星的规则，一些词是这样方法构成，另一些词又是另外的方法构成，没有一条普遍适用的规律，这样就不可能形成系统的构词法，因而也就没有构词法这一章了。世界语在这方面是新的创举，它把单词分解到最小单位“词素”，每个词素都有独立的作用，当它们合在一起时，能互相影响、补充和制约，从而产生出新的“词”，新词不是旧词素的简单相加，而是有主有从，结成一个整体，有了新的词义和词性了。

应该说，“构词法”是世界语的精华，正由于世界语有规律的构词法，它才能用少数词根造出丰富多采表达细微的单词来，而那些造出来的词是用不着死记硬背的。对我们中国人来，说这种构词概念并不陌生，因为汉语里也有类似的合成词，翻开汉语辞典，在大多数辞条项目下均可找到许多属于这个单词的词汇，我们可以用一个方块字与许多别的方块字合成许多新词。例如以“羊”为例：

汉 语	世 界 语
羊	ŝafo
公羊	virŝafo
母羊	ŝafino
山羊	montŝafo (kapro)
羊羔	ŝafido
羊毛	ŝafharoj (lano)
羊肉	ŝafoviando (ŝafaĵo)

请看汉语的构词方法与世界语的不是很相似吗？但是在汉语里不讲“构词法”，因为汉语的构词不如世界语的规，汉语词不能转化、派生，只能合成，而合成词的规律也不固定。相比之下世界语则规律多了，如：

一、上述这些词词根都是“物名称”，词根的词性与名词词尾所表的词性是一致的，是同性词。同性词则词根起基本作用。前五个词都是羊及其派生、合成的词，其基本词义是羊（*ŝaf, virŝafo, ŝaf-in-o, mont-ŝafo, ŝaf-ido*）。第六词 *haroj* “毛”起基本词义作用（因它在后边，后边的部分决定该词的词义和词性），*ŝaf-* 在这里起补充作用：羊毛。第七词构造也如此：羊（的）肉。

二、按照转化规则，必要时可以转化成异性词，如：

<i>ŝafa</i>	<i>ŝafe</i>
似羊的，羊所有的	象羊一样地

“必须与足够”是世界语构词法中必须遵守的原则。所谓“必须”是指表达一个完整的词义所应有的构词成分（词素）都必须有，不能缺少，否则词义不全。例如要表达“女同志”这一词义，光用 *kamarado* 就不行，必须加上后缀 *-in-*，*kamaradino*。又如：“在桌上”写成 *surtablo* 也不行，必须转化成副词 *surtable*，至于名词要加词尾 *-o*，形容词加 *-a*，动词要有式态时态词尾变化，以及词的单复数，主宾格的变化都属于“必须”的范围，都是构词和用词必须遵守的规则。

但是语言是活的，人们在实际使用中总喜欢简便，不喜欢冗长，因此人们总是希望用简单的形式来代替“复杂”的形式，这就形成了构词法中的另一条原则“足够”。所谓“足够”是说：如果简单的形式已经足够表达词义时就可以用简单形式，而不必用“复杂”的形式了。例如为了表达某人的公开演讲，只用 *parolo* 是不够的，但也不必要用 *antaŭpublikparoladaĵo*，用 *parolado* 就足够了。又如：“胆小鬼”、“醉鬼”、“熟人”、“鞋匠”、“勤劳”、“多病”等在世界语里构成 *timulo, drinkulo, konato, ŝuisto, laboremo, malsanemo* 也就可以了。不必要非用 *timemulo, drinkemulo, konatulo, ŝufaristo, laboremeco, malsanemeco*。一般说，形容词转化成名词时都要加 *-ec-*，如 *beleco* 美，*juneco* 青春，*boneco* 善良；但也不尽然，主要还是看你想表达的是什么，如要去达抽象的特征，那当然要用 *-eco*，但如你不是强调性质，而是表示抽象的概念，哲理，则用 *-o* 就可以了，如 *dormemo* 贪睡（不必用 *dormemeco*），*lernemo* 好学（不必用 *lernemeco*），*la vero, la bono kaj la belo* 真善美（不能用 *vereco, boneco, beleco*）。又如：*kanto* 歌曲，*vesto* 衣服，*verko* 作品，*manĝo* 食物等词当借助上下文可以清楚表达词义，不会引起误会时，就不一定非用 *kantaĵo, vestaĵo, verkaĵo, manĝaĵo* 了。在不需要区别或不强调性别的场合，*ge-*，*-in-* 也可省略不用，如：*kamaradoj!*（男女）同志们！*lernantoj*（男女）学生们，同学们。*Oni elektis k-dinon Wang Ping prezidanto*（不用 *prezidantino*）*de la kunveno* 大家选举了王萍同志作会议主席。*La sekretario*（不用 *sekretariinno*）*de nia klubo est.as f-ino Mario* 我们俱乐部的干事是玛丽亚小姐。这样用不仅可以，而且较好，例如后两句话中如用 *prezidantino* 和 *sekretariino* 还会产生另外的解释，即会议的主席和俱乐部的干事必须由妇女担任或者好像是还有男主席和男干事一样。

“必须与足够”是辩证统一的构词原则，要很好注意。初学者特别要避免过多地加用后缀，如 *-ad-*，*-eg-*，*-et-*，*-aĉ-* 卜就常被滥用：

Mi lernadas Esperanton.
Mi deziras korespondadi.
Li laboradas la tutan tagon.
Ĉinio estas landego.
Hungario estas landeto.

Li laboraĉas malbone.

“学习”和“通信”本身就是持续的动作，而且动词现在时就有表示一贯、经常的意思；“整天工作”也说明了工作的持续性，所以都不用加-ad-。Lando 是指政治上经济上视为一体的一片土地（国土、区域），本身是整体，无所谓“扩大”或“缩小”，因此加-eg-, -et- 不妥，如要表“大国”，“小国”，则应另用形容词 grana, malgranda 来修饰。malbone 已经说明了“坏”，-aĉ- 就是多余的了。

写文章要讲究推敲词句，推敲的方面之一是精练，句子要精练，词也要精练。世界语的词虽然有转化派生与合成的诸种有利构词条件，但绝不能滥用，能用简短词的就不要用长的词，能用原单词表达的就不要用派生或合成词，要养成少用词缀和合成词的习惯，可用可不用的就不用，只有在非用不可的情况下才用。切忌用长的合成词，学员应多选读一些名著，从中学习新词并研究它们的构成方法，从而理解和掌握世界语的构词法。

EKZERCOJ

A. Laŭeble pluformu jenajn vortojn per ŝanĝo de la finaĵo, kaj samtempe ĉinigu iliajn signifojn:

尽可能把下列各词转化为其它词，并译出其词义：

okcidento	oriento	regulo
afabla	utila	varma
dolori	kutimi	voli
antaŭ	ĉirkaŭ	super

B. Laŭeble derivu jenajn vortojn kaj ĉinigu iliajn signifojn:

尽可能把下列各词转化为其它词，并译出其词义：

ĉambro	filo	patro	
bela	bona	komuna	
ami	kompreni	lerni	manĝi

C. Kunmetu jenajn vorto-seriojn kaj formu novajn vortojn, samtempe ĉinigu iliajn signifojn:

把下列词组构成合成词，并译出其词义：

1. falo	akvo
2. libro	ŝranko
3. dato	reveno
4. libro	jaro
5. hejmo	lando
6. fiksi	rigardi
7. almozi	peti
8. manĝi	tablo
9. lerni	libro
10. antaŭ	vidi
11. post	morgaŭ
12. fiŝo	kapti
13. nuda	piedo
14. vere	ŝajni
15. voĉo	doni

Ĉ. Esperantigu jenajn vortojn:

安排	讨厌的	在夏天	自由	勇气	殷勤地	有用	广泛地
祝福	现在的						
岳父	女婿	父母	子女	学会	渔夫	监狱	病人
新手	贪玩的	买主	女演员	误解	读物	医生	前言
后记	子夜	外语	祖国	路边的	街上的	黑白的	非凡的
地下的	在桌上	在国内	重新	顺序地	手工地		
来到	离开	依靠	协商	散发	交换	改进	就坐
转交	搬家						

D. Respondu jenajn demandojn:

1. Kio estas kolor-televidilo?
2. Kiom da koloroj la kolor-televidilo povas aperigi?
3. Kia estas la ekrano, kiam ĝi tute ne lumas?
4. Kiuj estas la tri ĉefaj koloroj de lumo?
5. Ĉu estas blanka koloro? Kaj kiel ĝi povas fariĝi?
6. Kiamaniere la televidilo prezentas flavan koloron?
7. Kiu koloro ne povas aperi en televidilo?
8. Ĉu vere nigro ne povas aperi? Ni ja vidas ĝin en televidilo.
9. Kiu koloro estas la plej malfacile aperigebla en televidilo?
10. Kiom granda povas esti televidilo en nuna tempo?

E. Ĉinigu la tekston de la legaĵo.

LECIONO 15

Novaj Vortoj

doktrino	学说	miraklo	奇迹
evolui (ntr)	发展, 进化	akomodi (tr)	使适应于
planto	植物	rado	轮子
organismo	机体, 生物体	genio	天才
konforma	适合的	naiva	幼稚的, 天真的
aglo	鹰, 鹭	antikva	古代的
talpo	鼯鼠	faktoro	因素
pistilo	花蕊	perei (ntr)	毁灭
organo	器官	konservi (tr)	保留
mekanismo	机械, 机构	selekti (tr)	选择
supozi (tr)	设想	poluso	极; 北极
harmoio	和谐	felo	毛皮
embrio	胚胎	fono	背景
esenco	本质	adapti (tr)	配上, 使适应
filozofo	哲学家	altaro	祭坛
materio	物质	refuti (tr)	驳倒
tiri (tr)	拉	droni (ntr)	沉没
kombini (tr)	组合	kroĉi (tr)	挂上, 钩住
cirkonstanco	环境	fosi (tr)	发掘
fantazio	想象, 幻想	tezo	学说, 主张
procedi (ntr)	处理, 进行	karno	肉体
vulpo	狐狸	arkta	北极的
merito	功绩	medio	环境
leĝo	法律; 法则	trono	王位, 王权
animalo	动物	membrano	薄膜, 膜片
celo	目的	obstine	固执地
menso	意识, 心灵	ekskomuniki (tr)	开除
piedo	脚	intermita	间歇的
naĝi (ntr)	游泳	biologo	生物学家
stameno	雄蕊		

LEGAĴO

LA DOKTRINO DE DARWIN

La merito de Darwin estas tio, ke li malkovris la evolu-leĝon de l' plantaj kaj animalaj organismoj.

La celkonforma¹ aranĝo de l' organismo jam delonge miregigis la homan menson². La okulo de l' ago, la piedo de l' talpo, la naĝilo de l' fiŝo, la pistilo kaj stameno de l' floro³ — ĉu ne mirakla estas la aranĝo de tiuj organoj, mirige akomoditaj al la celo, por kiu ili servas?⁴

La klarigon de tiu miraklo oni delonge serĉis en dieco⁵. La horloĝo kun ĝia aganta mekanismo, kie ĉiu radeto estas ligita al alia, supozigas ja majstron — horloĝiston⁶. Ĉu ne estas okulfrape, ke la miriga perfekteco de l' organika mondo supozigas kreinton de l' universo, aperigintan la vegetaĵajn kaj animalajn gentojn laŭ anticipe verkita plano?⁷

Darwin elmontris kaj pruvis, ke la perfekteco kaj harmonio de l' organika mondo povas esti klarigitaj naturvole⁸, kaj ke ĉi tie do forestas la neceso supozigi la efikon de supernaturaj diecaj fortoj.⁹

La embrion de l' genia penso de Darwin — vere en infanec-naiva formo — ni trovas, laŭesence, ĉe la antikva greka filozofo Empedoklo, vivinta en la 5-a centjaro antaŭ K... Empedoklo distingis en la materio kvar elementojn: fajron, akvon, teron kaj aeron¹⁰. Pro la influo de du fundamentaj faktoroj: amo kaj malamo, t.e. altirforto kaj forpuŝ-forto¹¹, tiuj elementoj kuniĝas aŭ disiĝas, kaj sekve ekaperas diversaj kombinaĵoj. Unue ili estis necelkonformaj, nefirmaj, nevivkapablaj¹², kaj tial ne povis postresti. Kaj anstataŭe aperis novaj kaj ĉiam novaj formoj, ĝis aperis kombinaĵo vivkapabla. Tiel per natura vojo la celkonforma aperas el malcelkonforma, la perfekta restas rezulte de pereco de l' neperfekta¹³.

Sed ĉe Empedoklo tio estis nur divenaĵo¹⁴, bazita sur naivaj fantazioj. Kaj pasis pli ol 2,000 jaroj ĝis la scienculo-naturisto de l' 19-a centjaro Charles Darwin sukcesis, sur la bazo de amaso da faktoj, elmontri, ke en la naturo efektive ekzistas natura selektado, dum kies procedo la necelkonformaj formoj pereas, la celkonformaj konserviĝas kaj la specoj perfektigiĝas.

Ni prenu la polusan vulpon¹⁵. Ĝi, konforme al la vivcirkonstancoj de l' nordo, treege diferencas de aliaj vulpoj. Ĝi posedas dikajn felojn kun hararo blankkolora. La dika felo ŝirmas ĝin kontraŭ la polusaj frostoj; la blanka hararo igas ĝin malpli rimerkebla sur la neĝa fono de la arkt-lando.

El kie aperis tiu okulfrapa adapteco de l' polusa vulpo al la medio, en kiu ĝi vivas?¹⁶ Estas klare, ke tiuj specoj de l' vulpa gento, kiuj ne estis konformaj al la kondiĉoj de l' norda vivo, devis tie malaperi; dum tiuj specoj, kies felo estis nesufiĉe dika, devis pereji pro la frostoj kaj aliaj, kiuj ne posedis “ŝirman” blankkoloron de l' hararo, fariĝis la kaptaĵo de l' malamikoj. Rezulte de tia natura selektado kaj transformiĝo aperis la perfekta speco de polusa vulpo.

La specoj tute ne restas senmovaj, ĉiam same egalaj, ili ja senĉese konformiĝas, aliĝas, perfektigiĝas tra vico da sennombraj generacioj, dum la procedo de batalo pro ekzistado¹⁷. La mondo organika ne estas vico da ŝtoniĝintaj formoj, per nenio ligitaj unu al alia, sed vivanta ŝtuparo, tra kiu — de l' momento de ekapero de l' vivo sur la tero — malrapide, sed senhalte, marŝas la supreniro de l' mondo organika¹⁸, de l' subaj, plej simplaj praformoj ĝis la superaj kaj komplikitaj, ĝis la plej supera speco de besto — homo.¹⁹

En 1859 aperis la Darwin'a “Deveno de l' Specoj”; post 12 jaroj eldoniĝis lia “Deveno de l' Homo”. Liaj verkoj kaŭzis, ke ĉiuj fortoj de mallumo, altaro kaj trono²⁰ sin ĵetis sur la “kvazaŭdoktrinon” de l' granda naturisto. Iuj refutis lin certigante ke iliaj avoj tute ne estis simioj, sed grandaj sinjoroj; dum aliaj deklaris tielmaniere, ke: “Laŭ Darwin, se ĵeti kokidon en akvon, ĉe ĝi devis aperi naĝmembranoj; sed en efektivo, ĝi simple dronos.”

Kaj ankaŭ ne mankis sciencistoj, kiuj obstine alkroĉiĝis al malnova doktrino pri nemovebleco de l' specoj²¹ kaj ekskomunikis Darwin'on for de l' scienco, samkiel ili estis farintaj rilate al Marx.²²

Sed elfosoj de l' transiraj kaj intermitaj specoj²³ klare montris la pravecon de Darwin. Certe, apartajn tezojn de lia teorio trafis kaj trafas serioza kritiko — precipe, flanke de la modernaj

biologoj; tamen la bazo de l' Darwin'a doktrino eniĝis en la karnon kaj sangon de l' scienco.

(de Prof. S. Semkovski, Sovet-Unio)

注 释

1. celkonforma = konforma al la celo 适合生存目的要求的，适应生存目的要求的。整个词组的意思是：生物体对生存环境的适应功能，可简单认为：生物体的适应功能（适应性）。
  2. miri 感到奇怪，miregi 惊奇，miregigi 使……惊奇。
  3. 这是并列的四个词组，是后边主语 la aranĝo de tiuj organoj 的同位语。
  4. akomoditaj 修饰 organoj; pro kiu ili servas 修饰 celo。
  5. 这是一个倒装句主谓宾状句型。Dieco = di-ec-o 神道。
  6. supozigi 设想，猜想；supozigi 使人猜想，暗示。全句的意思是：装配着许多齿轮机件走动不停的钟表暗示出有一个钟表师傅（制作出它）。
  7. aperigintan 是 kreinton 的修饰语，是个主动完成式分词形容词，它保留动词功能，因此有自己的宾语。Aperigi 使出现，引申为“造出了”（多种动植物）。
  8. organika mondo 生物体界；naturvoje 用自然发展的道路（方法）。
  9. 这个从句的意思是：那么这里就没有必要去设想有什么超自然的神力显应了。
  10. 物质的四种元素：火水土空气
  11. 两种基本因素是爱与恨，即吸引了和抗拒力。
  12. necelkonforma 不适应的，nefirma 不稳定的，nevivkapabla 没有生命力的。
  13. 于是在自然的发展中从不适应者中涌现出适应的，不完善的毁灭之后留下了完善的。
  14. divenaĵo 推理之言。
  15. polusa vulpo 北极狐狸。
  16. medio 生活环境，从句 en kiu ĝi vivas 是修饰它的。
  17. la procedo de batalo pro ekzisto 求生斗争的过程。
  18. supreniro 上行，上升。La supreniro de l' mondo organika [生物体世界上升（发展）进程] 是这个从句的主语。
  19. 从低级的最简单的原始形态发展到高等的复杂的形态，直到最高等的动物种类——人。
  20. altaro 祭坛，引申为“神权”。
  21. kroĉi 挂上，钩住；krĉiĝi 抓住；alkroĉiĝi 绕住，附在上面。Nemovebleco 不动性，malnova doktrino de l' specoj 旧的物种不变学说。
  22. 就像他们曾对马克思所干的一样把达尔文从科学界开除出去。
  23. la transiraj kaj intermitaj specoj 过渡期的和间歇期的物种。
  24. certe 的确。apartajn tezojn de lia teorio trafis kaj trafas serioza kritiko — precipe, flanke de la modernaj biologoj 他的理论的个别论断曾遭到并现在还遭到严肃的批评，特别是在现代的生物学者中间。
- *Empedoklo = Empedokles 恩派多克莱斯（公元前 483 年至 423 年），希腊机械哲学家、诗人、医生和物理学家。

ĈIUTAGAJ PAROLTURNOJ KAJ ESPRIMOJ

HOTELO

1. Ĉu estas liberaj ĉambroj?
2. Kian (ĉambron) vi deziras?
3. Mi deziras:
  - unupersonan ĉambron.
  - dupersonan ĉambron.
  - ĉambron kun banejo.
  - ĉambron kun fenestroj al la strato.
  - ĉambron kun fenestroj al la korto.
4. Kiom kostas dupersona ĉambro kun banejo?
5. Ĉe la strato, aŭ ĉe la korto?
6. Ĉiuj unupersonaj (dupersonaj) ĉambroj estas okupitaj.
7. Vi povas ricevi tripersonan ĉambron.
8. Ĉu oni pagas anticipe, aŭ forlasante la hotelon?
9. Momente ni havas nek unu liberan ĉambron.
10. Vi devas atendi ĝis la vespero.
11. Vi ricevos la ĉambron 216.
12. En kioma etaĝo estas ĉi tiu ĉambro?
13. En la dua (en la tria).
14. Ni havas unu liberan ĉambron en la kvara etaĝo.
15. Ĉu vi havas garaĝon?
16. Ne, sed vi povas parki vian aŭton antaŭ la enirejo sur ĉi tiu malgranda placeto.
17. Mi petas vian pasporton kaj mi petas plenigi ĉi tiun formularon.
18. Bonvolu, jen la ŝlosilo por vi sinjoro.
19. Kiom longe vi intencas resti ĉe ni?
20. Ĝis merkredo inkluzive. (Ĝis la kvina de majo.)
21. Ĝis la fino de la kuranta semajno.
22. Mi volus reteni ĉi tiun ĉambron dum kvin tagoj.
23. Bonvolu komisii, ke oni alportu mian pakaĵon supren.
24. Kie estas ĉi tie banĉambro?
25. Kie estas ĉi tie lifto?
26. Kie estas ĉi tie frizejo (restoracio, gazetkiosko)?
27. En la komenco (en la fino) de la koridoro.
28. En la sekva koridoro.
29. Maldekstre (dekstre), sinjoro.
30. En ĉi tiu koridoro la unua (dua) pordo dekstraflanke.
31. Ĝis kioma horo estas malfermita la restoracio?
32. Ĝis la dudek-tria horo.
33. Bonvolu rezervi al mi tablon por kvar personoj.

日常用语和句型

旅 馆

1. 有空房间吗？
2. 您有什么样的（房间）？
3. 我要单人（双人房间；带浴室的房间；面向大街的房间；面向庭院的房间）。
4. 带浴室的双人房间多少钱？
5. 是靠大街（一边）的或是靠庭院（一边）的？
6. 所有的单人（双人）房间都租出去了。
7. 您可以租三人房间。
8. 房租是预付还是等离开旅馆时付？
9. 现在我们一间空房间也没有。
10. 您只好等到晚上了。
11. 您可以住 216 房间。
12. （这）房间在几楼？
13. 二楼（三层楼）。
14. 四楼还有一间空房。
15. 你们有停车房吗？
16. 没有。但是您可以把汽车停在这个场子入口处的前面。
17. 请交您的护照并填写这张（旅客）单。
18. 请吧，先生！这是您的（房门）钥匙。
19. 您打算住多久？
20. 住到星期三晚上（住到五月五日早上）。
21. 住到本周末的早晨。
22. 这间房我想保留五天。
23. 请托人把我的行李送上来。
24. 这儿浴室在哪里？
25. 电梯在哪里？
26. 理发室（餐厅，报亭）在哪里？
27. 在这条走廊的起点处（尽头处）。
28. 在下一条走廊里。
29. 在左边（右边），先生！
30. 在这条走廊第一个门（第二个门）的右边。
31. 餐厅营业到什么时候？
32. 营业到二十三点。
33. 请为我保留四人的桌面。

语 法

句 法

研究句子构成的方法叫做句法。每个句子就是一句话。由于说话人表达方式的不同，句

子就分为陈述句，疑问句，祈使句和感叹句四种。句子一定要有主语和谓语，没有主语和谓语不能成句。但在实际使用中，特别在口语中，有无主句或甚至没有主语和谓语的句子，如：

1. Venu al mi! 到我这儿来!
2. Sidiĝu! 请坐!
3. Pluvas. 下雨了。
4. Neĝas. 落雪了。
5. Bone. 好。
6. Tre malvarme. 真冷。

这些句子我们可以把它们看成是省略了主语或谓语的句子。一二两句明显地省略了主语 *vi*，三四两句是自然现象，在古代人们迷信天和上帝的时候，自然现象都是有主宰的，也就有主语，后来演变才简化了。直到今天有的语言仍有“天下雨了”，“天落雪了”的说法，而“雨落下来了”、“雪落下来了”的说法更为普遍。世界语把“雨”“雪”动词化，成为无主句，当然这种句子只限于自然现象。五六两句省略了谓语 *estas*，原句应是 *Estas bone. Estas tre malvarme. Bone* 和 *malvarme* 在这里都是表语，既是表语，前边就应说有主语，它们是主谓表结构，本来是 *Tio estas bona, ke...* 和 *La vetero estas tre malvarma*。由于省去主语（或主语变成从句了），表语就用了副词，进一步又把系动词省去了，成为现在这样简单的句子。

除上述之外，一般的句子都是要有主语和谓语的。在世界语里主语和谓语是句子的主要成分，有主语和谓语的句子称为“单句”。单句中的主语可以是一个名词或代词，也可以是并列的几个名词或代词；谓语可以是一个动词，也可以是并列的几个动词。

主语和谓语是单句的主要句子成分，此外，由于需要，单句里还可以有其他其它次要句子成分，它们是表语、宾语和状语，表语是系动词的附属成分，宾语是及物动词的附属成分，状语是动词的修饰成分，它们都是谓语的充实部分，是协助谓语来说明主语的。

再其次，无论是主要句子成分或是次要句子成分，都是由一些单词构成的，这些单词有时也需要自己的单独的修饰或补充，以便更细腻地表达意思，这种单独的修饰或补充属于词与词的修饰关系，也就是词与词的连接关系，学员们在初级课本里已学过了，在句子里它们属于更次要的地位，本书把它们分别叫做修饰语（直接修饰词，如形容词修饰名词，副词修饰形容词等）和补语（介词短语）两类。

注：这种修饰个别词的单词或短语，一般分类叫做“定语”（包括修饰名词的形容词和介词短语）和“状语”（包括修饰动词、形容词或副词的副词和介词短语）。

从句子结构来讲这种个别词的修饰关系并不起明显作用，为了简单明了，可以把它们与被修饰的词看成一个句子成分，如：

La blanka domo estas vere tre granda!

那座白房子确实是非常大呀!

这是主谓表型的句子，可以简单地分析为 *La blanka domo* 是主语，*estas* 谓语（系动词），*vere tre granda* 是表语。这多清楚！请与下列分析比较：

La	blanku	domo	estas	vere	tre	granda.
修饰语	修饰语	主语	谓语	修饰语	修饰语	表语
(定语)	(定语)	(主语)	(谓语)	(状语)	(状语)	(表语)

从逻辑上讲，当有修饰关系的两个词并列在一起时，它们就彼此发生了关系，结合成一个整体，有了新的词义了，如：

Domo 房子（可以泛指任何一座房子）

Blanka domo 白房子（范围缩小了，与“房子”原义不同了，是“白房子”，不是任何房子了）

La blanka domo 那座白房子（范围更小了，确指眼前“那座白房子”，而不是其他别的

白房子了)

这样 *la blanka domo* 这一组词已构成一个完整的新概念，是不可分的，在句子中处于主语地位，把它们一起看作主语成分不是很有道理吗！

因此作为句子成分，分为主语、谓语、表语、宾语、状语也就够了，修饰语和补语一般可不分，附于它所修饰的成分上即可，只有在需要时再分。

分析句子成分过去用图解式，但那需要另划图解，比较麻烦。省事的办法是在词下划不同的线来表示，如：

主语用双线 主语用双线

谓语用单线 谓语用单线

表语用点线 表语用点线

宾语用曲线 宾语用曲线

状语用虚线 状语用虚线

单句是句法的基础，只有把单句结构搞清楚了，才有条件进一步研究其它种类的句子。

两个单句并列，中间用连词连接的句子叫做并列句。并列句可以是两个单句组成，也可能是三个单句组成，它们都是独立的单句，只是由于有了连词，才连成一句的，如：

Mi staras kaj vi sidas.

我站着而你们坐着。

Mi estas ĉino, li estas anglo kaj ŝi estas poloj.

我是中国人，他是英国人，她是波兰人。

以上是并列句，它们都是单句简单的并列，由连词串连起来。只要掌握好单句，造并列句是容易的。

比较难的是主从句。主从句又叫主从复合句，是由主句加从句组成的句子，从句都要求有连词或关系词与主句相连。在这种句子里都有主句和其从属的子句。主句是主干，从句是从主句引申出去的支干，换句话说：从句是主句里的某个句子成分分离或引申而成的句子，其功能相当于主句里的原句子成分，也可以说：从句是主句中某一句子成分的代表，句子成分不同，代表它的从句也就不同，这就形成为下列各种从句：

主语从句：代替主句中的主语

表语从句：代替主句中的表语

宾语从句：代替主句中的宾语

状语从句：代替主句中的状语

修饰语从句（定语从句）：代替主句中的修饰语（定语）

下面几课将分别研究这五种不同的从句。

主从句里主句只能有一个，而从句则不定，可以是一个也可以是两个三个。从句可以是并列的（指两个从句由连词连接），也可以是主从的（指从句本身又有另一个从句），有时候，从句带从句，后者又有自己的从句，这第二种从句还产生各自的新从句，这样一个个的套下去成为一句很长很长的主从句，如本书第五课课文的第二句就是这样一个带有一连串从句的主从句，从 *Ni povas jesi tion* 开始，一直到后边第四段的末尾 *kontroli la disvolviĝon de la lingvo* 才算一句话结束。这个句子的主句是 *Ni povas jesi tion*，后边并列的一、二、三、四段都是它的原因状语从句。第一个原因状语从句是由并列句组成的；第二个原因状语从句又有自己的原因状语从句，这后一个从句的谓语是由两个动词 *havas* 和 *donas* 并列组成，第一个动词 *havas* 有四个并列的宾语（*a, b, c, ĉ*），其中第四个宾语 *vortotrezoron* 还带有状语从句 *en kiu estas la vortradikoj*，而这个从句里的主语名词 *vortradikoj* 又有自己的修饰语（定语）

从句。第四个原因状语从句的宾语 *akademion* 又带有自己的修饰语（定语）从句。

EKZERCOJ

A. Respondu jenajn demandojn:

1. Kio estas la merito de Darwin?
2. Kiu kreis la plantojn, animalojn kaj homojn?
3. Kio estis Empedoklo kaj kion li diris pri materio?
4. Kion Darwin elmontris pri deveno de l' specoj?
5. Ĉu polusa vulpo estis devene tia, kia nun ĝi aspektas?
6. Ĉu aliaj vulpoj, kiuj ne posedas dikan felon kun blankkolora hararo, povas nun vivi en arktlando?
7. Ĉu la specoj estas ĉiam same egalaj kaj senmovaj?
8. Kio estis la titolo de Darwin'a verko en 1859?
9. Kiel la mallumaj fortoj atakis lin?
10. Ĉu vi bone scias pri Darwin kaj lia doktrino?

B. Mallongigu la tekston de la legaĵo.

C. Jen kelkaj korelativaj paroj: KIE-TIE KIEL-TIEL KIA-TIA KIAM-TIAM KIOM-TIOM.

Enmetu ilin en jenajn frazojn:

1. _____ estos venintaj la delegitoj, nur _____ ni povas diskuti la aferon.
2. _____ troviĝas bela pejzaĝo, _____ mi volas starigi mian domon.
3. _____ li venis, _____ li ankaŭ iros.
4. _____ li volas havi, _____ li ricevu.
5. _____ estas via laboro, _____ estas via valoro.
6. _____, _____ vi postulas, ni ne povas doni.
7. Mi malofte renkontis _____ homon, _____ li.
8. Mi renkontis ŝin _____, _____ la ponto transiras la riveron.
9. _____, _____ la horloĝo sonigis la kvaran horon, mi aŭdis lian paŝon sur la ŝtuparo.
10. La kunvno ne estis _____ longedaŭra, _____ li supozas.

Ĉ. Korektu eraron en jenaj frazoj:

1. La gepatroj de Jozefo tre ĉagrenis pro lia maldiligenteco.
2. Homo plene vivas nur tiam, kiam li havas kreaĵojn en lia ĉiutaga laboro.
3. En tiu tempo oni ne vidis tiom da novajn konstruaĵojn, kiel nun.
4. Boteloj plenaj da akvo estas tre pezaj.
5. La ministro enoficigis lin kiel estro de l' ĉefurbo.
6. Kiam vi bruligas fajron, tre gravas, kiom lignon vi surmetas.
7. La tagmanĝo prenita ni veturis hejmen.
8. Mi ne scias, se tiu poŝtmarko servis por afrankado.
9. La kongreso okazos de la 20-a ĝis la 27-an de majo.
10. Tiun beston oni nomas talpon.

D. 试把本课读物正文第五段中的句子分开，每句但写一行，然后试着分析每句的句子成分（在句下划线，分为主谓宾表状等不同成分）；最好说明各是什么句子（单句、并列句、主

从句) 结构; 主从句还要求把从句用箭头符号划到主句中它应处的地位或代指词上。

E. 用上述同样的方法分析下列各句的句子成分和主句与从句的关系:

1. Kiu koloro ne povas aperi en televidilo?
2. Rigardu televidilon, kiam ĝi tute ne lumas.
3. Nun ŝaltu la televidilon, kaj vi vidos kolorajn bildojn moviĝantajn.
4. Malŝaltu, kaj ĝi ne ŝanĝiĝas, daŭre brilas, kaj vi perceptas grizon.
5. Oni lastatempe produktis televidilon, kiu estas larĝa pli ol 20 metrojn kaj alta 10 metrojn.
6. Se ni ne povas ridigi nin en Esperanto, Esperanto ne estus vere lingvo taŭga por la homa vivo.
7. Li estis amata edzo kaj patro kaj havis multajn geamikojn.
8. Al ŝi li donas sian monon por fondi kune novan domon.
9. Dum tri jaroj Schwartz redaktis faman Esperantan amuzan gazeton.
10. En la frua tempo de Esperanto, verkistoj malofte penis amuzi siajn legantojn, kvankam baldaŭ aperis kelkaj ridigaj verkistoj.

LECIONO 16

	Novaj	Vortoj	
konversacio	会话	insigno	徽章
delegito	代表	avenuo	林荫大道
restoracio	餐厅	kelnero	服务员
ŝati (tr)	喜欢	menuo	菜单
viando	肉	supo	汤
bifstekoj	牛排	biero	啤酒
terpomo	土豆	salato	色拉, 凉拌菜
ŝinko	火腿	pizo	豌豆
kotleto	炸肉片	legomo	蔬菜
tosti (ntr)	干杯		

LEGAĴO

ESPERANTISTA KONVERSACIO

(Sinjoro Adams estas usonano. Li iras sur strato de Parizo kaj renkontas sinjoron, kiu portas insignon de verda stelo sur la jakoj.)

Adams: Saluton, sinjoro! Ĉu vi parolas Esperante? Mi vidas, ke sur via jakoj estas la verda stelo.

Sinjoro: Saluton, sinjoro! Jes, mi estas esperantisto. Vi bone parolas Esperante.

Adams: Mi parolas iomete¹. Mi estas de Usono.²

Sinjoro: Esperantisto de Usono? Bone, bone! Mi estas s-ro Petit, UEA-delegito en Parizo. Mi bonvenigas vian viziton al nia urbo.

Adams: Pardonu, sinjoro, ne tro rapide, mi petas³. Mi ne komprenas.

Petit: Ho, jes... Mi parolas tro rapide, ĉu ne? Mi estas s-ro Petit, UEA-delegito en Parizo. Mi bonvenigas vian viziton al nia urbo. En kiu hotelo vi loĝas?

Adams: Mi ankoraŭ ne decidis. Ĉu vi povas informi min, kiu hotelo estas bona?⁴

Petit: La hotelo "Granda" estas bona. Ĝi estas tre moderna, kaj kun bonaj, molaj kaj komfortaj litoj.

Adams: Kie ĝi estas?

Petit: Ĝi estas en la "avenuo de la Verda Stelo", proksime al la fervojo-stacio.

Adams: Ho, bone... Mi iras al la stacio nun. Mi dankas... adiaŭ, sinjoro.

Petit: Ne grave... Ho, sinjoro! Ĉu vi estas malsata nun?

Adams: Nu, jes, mi estas malsata... kaj tre soifa ankaŭ... Ĉu estas restoracio proksime?

Petit: Jes, estas du restoracioj proksime. Jen antaŭe estas la restoracio "Ritz". Ĝi estas granda kaj luksa. Kaj kontraŭe⁵ estas la restoracio "Esperanto". Ĝi estas malgranda, sed bona, pura kaj moderna.

Adams: Restoracio "Esperanto"?

Petit: Jes, ĝi estas esperantista entrepreno. Tie la kelneroj scipovas paroli Esperante kaj esperantistoj ŝatas viziti ĝin.

Adams: Mi tre ĝojas... do estu la restoracio "Esperanto"!⁶ Sinjoro, ĉu vi povas kune manĝi kun mi?

Petit: Ankaŭ mi tion intencas. Mi ja volas inviti vin! Mi esperas, ke tie ni eble renkontiĝos kun kelkaj esperantistoj...

Adams: Bonege! Ni do iru!

(Ili eniras la restoracion "Esperanto".)

Petit: Ha! Estas samideanoj Martel kaj Hanson! Saluton, sinjoroj!

Martel kaj Hanson: Saluton!

Petit: Jen mi konigas al vi usonan samideanon s-ro Adams! S-ro Adams, tiu ĉi estas s-ro Martel, hispano, kaj tiu ĉi estas s-ro Hanson, svedo!

Adams: Bonan tagon, sinjoroj!

Martel kaj Hanson: Bonan tagon, s-ro Adams! Sidiĝu ĉe la tablo!

Adams: Dankon! Mi tre ĝojas renkontiĝi kun vi!

Martel kaj Hanson: Ni ankaŭ.⁷

Petit: Ho, sinjoroj! S-ro Adams estas usonano, s-ro Martel estas hispano, s-ro Hanson estas svedo kaj mi franco. Estas vere internacia renkontiĝo!

Martel kaj Hanson: Jes, vere!

Adams: Jes, vere... Pardonu, sinjoroj, mi estas tre soifa. Kelnero, donu grandan glason da akvo!

Petit: Ho sinjoro, akvo ne estas bona! Vino estas pli bona!... Kelnero, mi petas, ke ni havu vinon!

Adams: Jen estas s-ro Martel, kiu estas hispano... Kion vi preferas trinki, s-ro Martel?

Martel: Mi preferas vinon. Kaj mi ankaŭ deziras manĝi.

Kelnero: Ĉu vi deziras tuan manĝon, sinjoro?⁸

Martel: Jes, kompreneble. Ni hispanoj ŝatas manĝi multon.

Hanson: Pardonu, sinjoro Martel, ne pli ol ni, la svedoj!⁹ Mi ankaŭ deziras manĝi kun vi. Kion vi havas por manĝi¹⁰ hodiaŭ, kelnero? Kie estas la menuo?

Kelnero: Jen ĝi estas!

Martel: Mi deziras unue supon, ... kaj poste viandon.

Adams: Ankaŭ mi deziras tutan manĝon. Sed, pardonu, unu akvon, ĉar mi soifas! Poste, nu, supon kaj bifstekon!

Petit: Mi bedaŭras, sed mi deziras vinon, kaj mi povas trinki eĉ kvin glasojn! Mi ankaŭ manĝos... Fiŝo estas bona?

Kelnero: Jes, certe, sinjoro!¹¹

Petit: Do, fiŝon!

Hanson: Mi deziras bieron, terpomojn, kaj salaton kun fiŝo.¹²

Adams: Jes, bone. Kelnero, bonvolu iom rapide! Kaj ne forgesu doni al mi ankaŭ bonan, freŝan panon...

Kelnero: Jes, tuj! Ĉu sinjoroj ankoraŭ deziras aliajn?

Martel: Mi deziras ankaŭ ŝinkon kun pizoj.

Hanson: Do, aldonu por mi ankaŭ kotleton po unu glason por tosti nian renkontiĝon!

Ĉiuj: Bona ideo! Ni do trinku por la internacia amikeco!

(de George Alan Connor, Usono)

注 释

1. iom-et-e 一丁点
2. 我从美国来, de Usono 是表语。

3. ne tro rapide 省去了谓语 parolu。整个句子是口语省略句型: Pardonu min, sinjoro! Mi petas, ke vi parolu ne tro rapide 对不起, 先生! 请别说得太快了。
4. min 是间接宾语 al mi 的变形, 后边 kiu 引起的疑问句是宾语从句。
5. kontraŭe 在对面。
6. do estu la restoracio “Esperanto”! 那么就(在)“世界语餐厅”吧!
7. 我们也很高兴会见您。
8. tutan manĝon 整餐饭(不是随意小吃, 而是吃一顿饭, 包括饮料、正餐和尾食)。
9. vi manĝas ne pli multe ol ni (您并不比我们瑞典人吃得多)!
10. 你们今天有些什么(菜)可(供应顾客)吃的?
11. 当然好, 先生!
12. 鱼块色拉。
13. 先生们, (要)酒, (要)酒呀!

ĈIUTAGAJ PAROLTURNĴOJ KAJ ESPRIMOJ EN ESPERANTO-KLUBEJO

1. Saluton, samideano!
2. Saluton, samideanino!
3. Kiel vi nomiĝas?
4. Mia nomo estas...
5. De kie vi venis?
6. Mi venis el Finnlando.
7. El kiu urbo?
8. El Helsinko.
9. Eble ni sidiĝu?
10. Bone. (Volonte.)
11. Kiam vi venis Ĉinion?
12. Ĉu vi longe restos en nia lando?
13. Ankoraŭ unu semajnon.
14. Ĝis la venonta sabato.
15. Kiujn urbojn en Ĉinio vi jam vizitis?
16. Mi estis en...
17. Kiajn impresojn vi havas pri...?
18. Kiel impresis vin...?
19. Kiel disvolviĝas la Esperanto-movado en Helsinko?
20. Ĉu vi havas multajn societojn?
21. Se mi ne eraras, la plej vigla movado ĉe vi estas en...
22. Ĉu vi gvidas kursojn en via urbo?
23. En kiom da lernejoj estas instruata ĉe vi la internacia lingvo?
24. Ĉu ankaŭ en universitatoj ekzistas kursoj de Esperanto?
25. Kiu nova Esperanto-libro aperis lastatempe ĉe vi?
26. Ĉu vi apartenas al iu Esperanto-organizaĵo?
27. Mi apartenas al UEA kaj ĈEL.

28. Kiajn aranĝojn organizas via Esperanto-klubo?
  - via urba asocio?
  - via landa organizaĵo?
29. Ni organizas kursojn.
  - lingvajn seminariojn.
  - ekspoziciojn
30. Ĉu ĉe via asocio agas iuj sekcioj?
31. Jes. Ili estas kelkaj, ekzemple la sekcio junulara, instruista, turista.
32. Kiel agadas via turista sekcio?
33. Ĝi organizas landajn kaj eksterlandajn ekskursojn, prelegojn, tradukas turismajn gvidlibrojn kaj faldofoliojn.
34. Ĉu multaj ĉi-specaj publikaĵoj aperas en via lando?
35. Kelkaj jare.
36. Kiom da esperantistoj troviĝas en via lando?
37. Kian aranĝon vi organizis okaze de ...?
38. Ni organizis kelkajn prelegojn pri...
39. Ni preparis ekspozicion de Esperanto-eldonaĵoj el la sfero de...
40. Ni sendis al niaj eksterlandaj geamikoj specialajn salutkartojn kaj donacetojn.
41. Okaze de la Internacia Tago de Esperanto-Libro mi donacis al kelkaj miaj geamikoj lernolibrojn, vortarojn kaj infor-broŝurojn pri Esperanto.
42. Kiujn Esperanto-revuojn vi abonas?
43. Mi abonas "Heroldo de Esperanto" kaj "El Popola Ĉinio">
44. Mi regule aŭskultas radioelsendojn de Radio Pekino.
45. Ĉu la plej proksiman libertempon vi pasigos inter esperantistoj?
46. Jes. Mi partoprenos en la Universala Kongreso de Esperanto.

日常用语和句型

世界语俱乐部

1. 同志，你好！
2. 你好，同志！
3. 你叫什么名字？
4. 我的名字是……
5. 您从哪来？
6. 我从芬兰来。
7. 哪个城市？
8. 赫尔辛基。
9. 我们可以坐下（谈）吗？
10. 好的。
11. 你什么时候到中国来？
12. 你在我国停留时间长吗？
13. 还有一个礼拜。
14. 呆到星期六。

15. 你到过哪些中国城市？
16. 我到过……
17. 对于……你有什么印象？
18. ……对你的印象怎么样？
19. 赫尔辛基的世界语运动开展得怎么样？
20. 你们有许多团体吗？
21. 如果我没弄错的话，你们……的运动最活跃。
22. 你在贵市也教世界语班吗？
23. 你们那里有多少学校教授世界语？
24. 大学里也有世界语班吗？
25. 你处最近出版有什么新的世界语书籍吗？
26. 你参加过世界语组织吗？
27. 我参加了 UEA 和 ĈEL。
28. 你们的世界语俱乐部（贵市世协、贵国世协）都组织些什么活动？
29. 我们组织学习班（语音学讨论会、展览会）。
30. 贵会有专业组织吗？
31. 有。有几个，例如青年会，教师会，旅游会。
32. 你们的旅游会怎么活动？
33. 组织国内外旅游、报告会、翻译导游小册子和折页推广品。
34. 贵国这方面出版物出得多吗？
35. 一年出几种。
36. 贵国有多少世界语者？
37. 在……的时候你们组织过什么活动？
38. 我们组织过几次关于……的报告会。
39. 我们收集了……的世界语出版物展览会。
40. 我们给外国朋友们寄了专门的贺片和礼品。
41. 在国际世界语书节我向几个朋友赠送了世界语课本、字典和介绍小册子。
42. 你订阅什么世界语杂志？
43. 我订阅“世界语先驱报”和“中国报道”。
44. 我按时收听北京电台的广播。
45. 最近的一个假期你打算在世界语者中间度过吗？
46. 是的。我将参加国际世界语大会。

语法

主语从句 宾语从句

主语从句是主句中的主语引申而成的句子，通常用连词 **ke** 和主句相连接，一般情况下主句是无主句（因主语变成了从句），但有时候主句是用指示代词 **tio** 作主语，那时主句则是说明 **tio** 的，**tio** 是代替从句的，**tio** 与从句是同一事物，如：

Ĉu estas vere, ke li rompis al si la kruron?

他腿断了，是真的吗？

Ĉu tio estas vera, ke li rompis al si la kruron?

他腿断了，那是真的吗？

Ne plaĉas al li, ke oni lin flatas.

他不喜欢人们的阿谀奉承。

Al li ne pleĉas tio, ke oni lin flatas.

他不喜欢人们的阿谀奉承。

Tio estas ĝojinda, ke li sukcesis en la ekzameno.

值得高兴的是他考上了。

Tio estas ĝojinda, ke li sukcesis en la ekzameno.

他考上了，那是值得高兴的。

当从句是假设口气时，从句也可以用连词 *se* 连接，如：

Estus bone, ke (se) li venus.

他要是来就好了。（希望他来，但事实上可能不来）

Estos bone, ke (se) li venos.

他要来就好了。（他可能来）

从上面例句可以看出，主句有 *tio* 和没有 *tio* 都可以。但应注意，有 *tio* 时表语要用形容词，没有 *tio* 时主句是无主语的句子，表语应用副词。

除 *ke*, *se* 外，疑问词也可以连接主语从句，如：

Ne estas certe, pro kio li forlasis la hejmon.

他离家的原因尚不清楚。

Ne estas scieble, kio estis antaŭe.

他以前是干什么的还无法知晓。

连词 *ke*, *se* 连接的是主从陈述句，疑问词连接的是主从疑问句，此外，还有一种主从关系句。

主从关系句。是用相关词中的两组代词 *tio kio* 和 *tiu kiu* 来连接，在这种句子里 *kio* 和 *kiu* 不再是疑问词，而是关系连词了，它本身没有词义，是主句的 *tio* 或 *tiu* 的替身，只起连接作用，有时在成语、谚语中主句的 *tio tiu* 可以省略。下面是几个主从关系句的例子：

Tiu, kiu sidas apud via frato, estas mia amiko.

坐在你兄弟旁边的那人是我的朋友。

Tio, kio estas neebla por unu persono, estas ludilo por grupo da personoj.

一个人干不了的事，几个人一起干就不算一回事。

Bone ridas (tiu), kiu laste ridas.

谁笑到最后，谁笑得最好。

Kio pasis, (tio) ne revenos.

过去的事不会再回来。

代词 *kiu* 指人，*kio* 指事物，它们可以有主格（即原词）和宾格（加 *-n*），表示所有关系时不能转化词尾为 *-a* 的办法，因为另有 *kia*（那样的），而要用相关词中专表所有的 *kies*，因此 *kies* 也可以连接主语从句，如：

Tiu, kies portreton vi montris, estas mia fratino.

你给我看的相片上的那个人是我的妹妹。

宾语从句：

宾语从句是主句中的宾语成分引申而成的句子。与主语从句相似，宾语从句也是用连词 *ke* 和主句相连接，如：

Mi scias, ke li estas malsana.

我知道他病了。

Mi bezonas, ke oni min helpu.

我需要别人帮助。

Mi informas al vi, ke ni kunvenos ĉivespere.

我通知你咱们今晚开会。

Li avertis, ke oni ne iru tien.

他警告说，别到那里去。

同样，也可以用疑问词来连接宾语从句，如：

Mi ne scias, kiu li estas.

我不知道他是谁。

Li ne diris, kian rimedon li uzis.

他没说他用的是什么方法。

Neniu scias, kio okazis.

没人知道发生了什么事。

Diru al mi, kion vi deziras.

告诉我你要什么。

Li ne volas diri, kiom kostis la donaco.

他不愿说礼物值多少钱。

Li ne skribis, kiel li fartas.

他没有写他现在身体如何。

Li demandis ŝin, kial ŝi revenas tiel malfrue.

他问她为什么回来得这么晚。

Mi ne rekonas, kies ĉapelo ĝi estas.

我认不出这是谁的帽子。

Neniu scias, de kie li venis.

没人知道他是从哪里来的。

Mi ne scias, ĝis kiam li restos ĉi tie.

我不知道他将在这里呆到什么时候。

Oni esploras, ĉu la rivero estas sufiĉe profunda por ŝipoj.

人们在调查这条河的深度能否通航。

以上的宾语从句包括用连词 **ke** 连接的陈述句型和用疑问词连接的疑问句型，此外，还有一种关系句型。连接宾语从句的关系词是相关词表中的 **kio, kiu, kia, kies, kial, kiel, kiam, kie** 和 **kiom**，这些词在关系句里也丧失疑问的词义，只是主句中宾格指示代词的替身，本身没有词义，如：

Faru tion, kio al vi plaĉas.

做你喜欢做的事！

Alportu tion, kion mi petis.

把我要的东西拿来。

Mi ne konas tiun, kiu alportis la leteron.

我不认识送信来的那个人。

Mi ne scias tiujn, kies nomojn vi menciis.

我不知道他提到名字的那些人。

当主句的指示代词 **tion** 和从句的关系词 **kion** 同格互指时，主句的 **tion** 可以省去，如：

Faru, kion mi ordonis.

按我命令办。

在陈述句和疑问句里，主语从句与宾语从句的区别比较明显，前者的主句是₀无主句，

后者的主句是有主句，此外，对比之下还可发现：前者可以用连词 **ke**, **se** 连接，后者只能用 **ke** 连接，在疑问句里，前者只能用疑问代词和 **ĉu**，而后者则几乎所有疑问词都能用。但在关系句里它们的区别就不那么明显，区别它们的关键是看主句里的指示代词是主格还是宾格，是主格时它后面的从句就是主语从句，是宾格时它后边的是宾语从句，因为关系句里起连接作用的关系词是主句里指示代词的替身，它们是互指的同一事物，是二而一的词。根据这一道理，可以归纳出下列公式：

主语从句：

tio, kio (kion)...

tiu, kiu (kiun)...

tiuĵ, kiuj (kiujn)...

宾语从句：

tion, kio (kion)...

tiun, kiu (kiun)...

tiujn, kiuj (kiujn)...

此外，宾语从句还有一种特殊的排列形式，即把主句插入从句中间，并省去连词 **ke**，如：

La feliĉo, mi scias, ne daŭras longe. (Mi scias, ke la feliĉo ne daŭras longe.)

我知道好景不长。

Via klopodo, kredu, ne estos vana. (Kredu, ke via klopodo ne estos vana.)

请相信，你的努力将不会是徒劳的。

EKZERCOJ

- A. Ĉinigu jenajn vortojn kaj uzu ilin korekte por verki frazojn:
peri	perlabori	perforti
perletere	perkrajone	senpera
- B. Jen kelkaj prepozicioj: PO POR POST PRETER PRI PRO SEN SUB TRA TRANS. Enmetu ilin korekte en jenajn frazojn:
1. .... la manĝo, kiu kostis..... dudek dolaroj ni ĉiuj foriris.
  2. Ni iris ..... la riveron, kaj ..... la aliborda arbitaro ni alvenis vilaĝon.
  3. .... plua diskutado ni ekiris ..... la longa silenta strato.
  4. Mi dankis..... la mono, kiun li donis al mi ..... la asocio.
  5. .... sia trankvila ekstero, li tute ne estis kontenta ..... la irado de la afero.
  6. Li revenis ..... du tagoj, kaj el la ricevitaj cent frankoj li donis al siaj infanoj ..... dudek.
  7. Li ne volis diskuti..... tio, do iris ..... mi ..... saluto.
  8. .... multaj kaŭzoj li ne povis atingi tiujn, kiuj jam kuris antaŭen..... halto.
  9. .... la tuta nokto li laboris ..... sia familio.
  10. La demando estis ankoraŭ..... juĝado, do mi nenion rajtis diri .....ĝi.
- C. Respondu jenajn demandojn:
1. Kiu landano estis s-ro Adams kaj kiun landon li vizitis?
  2. Kial li supozis, ke la sinjoro, kiun li renkontis sur la strato, estis esperantisto?
  3. Kiel nomiĝis la s-ro kaj kio li estis?
  4. Kiion diris s-ro Petit pri la botelo "Granda"?

5. Kie kaj kun kiuj s-ro Adams manĝis?
6. Kion s-ro Adams unue petis en la restoracio? Kaj kial?
7. Kalkulu: kion mendis Adams, kion Petit kion Martel, kion Hanson, kaj entute?
8. Ĉu vere Hanson manĝis pli multe ol Martel?
9. S-ro Petit kuraĝigis la samideanojn trinki francan vinon. Ĉu li sukcesis?
10. Kio estas salato? Ĉu vi ĝin ŝatas manĝi?

Ĉ. Prozigu la tekston de la legaĵo. 把课文改写成散文。

D. Verku laŭeble longan dialogon kun temo ke vi vizitas Esperantan asocion kaj konversacias kun tieaj esperantistoj.

E. Distingu, ĉu subjektaj aŭ objektaj estas subpropozicioj en jenaj frazoj:

指出下列句子中的从句主语从句或是宾语从句

1. Ŝajnas, ke la pluvo ĉesos.
2. Ne estas permesate, ke infanoj legu tian libron.
3. Mi scias, ke li estas via instruisto.
4. Li skribis al sia frato, ke li pagu siajn ŝuldojn.
5. Faru tion, kion vi promesis.
6. Vi ne diris, kion li deziras.
7. Tio estas klara, ke li ne venos.
8. Darwin elmontris kaj pravis, ke la perfekteco kaj harmonio de l' organika mondo povas esti klarigitaj naturvoje.
9. Liaj verkoj kaŭzis, ke ĉiuj fortoj de mallumo, altaro kaj trono sin ĵetis sur la "kvazaŭdoktrinon" de l' granda naturisto.
10. Ĉu ne estas okulfrape, ke la miriga perfekteco de l' organika mondo supozigas kreinton de l' universo, aperigintan la vegetaĵajn kaj animalajn gentojn laŭ anticipe verkita plano.

LECIONO 17

Novaj Vortoj

incidento	小事件	fulmo	闪电
evento	(大) 事件	signo	记号; 符号
influo (tr.)	影响	intensa	强烈的
blovi (ntr.)	吹	vento	风
klopodi (ntr.)	努力	lui (tr)	租赁
rikiŝo	人力车	timono	车杠
eviti (tr.)	避免	ŝiri (tr)	撕, 拉断
vatveŝto	棉背心	butono	纽扣
probable	可能	ventro	肚子
akcidento	意外事故	ĉagreni (tr)	使烦恼
prokrasti (tr)	耽搁	paŝi (ntr)	迈步
polico	警察	apogi (tr)	依靠, 支持
peltorobo	毛皮袍子	giganto	巨人
kupro	铜	stagni (ntr)	停滞
spiti (tr)	不顾, 甘冒	premio	奖品
ŝvebi (ntr)	翱翔; 浮现	parkere	默记地

LEGAĴO

MALGRANDA INCIDENTO

Ses jaroj jam pasis fulmrapide, de kiam mi venis el la provinco al la ĉefurbo¹. Dum tiu ĉi tempo mi ja persone vidis kaj aŭdis sufiĉe da tiel nomataj gravaj ŝtateventoj², sed ili lasis en mia menso nenian postsignon krom ununura influo: intensigi mian malbonan humoron, — verdire, igi min laŭ la tempopaso pli kaj pli malestimi la homojn.

Sed unu malgranda incidento ja havis signifon por mi, kaj fortiris min de la malbona humoro, ke eĉ nun mi ne povas ĝin forgesi.

Estis vintra tago en la sesa jaro de la Respubliko³. La norda vento blovis furioze. Por perlabori la ĉiutagan panon, mi devis eliri frumatene. Survoje mi renkontis preskaŭ neniun, kaj nur post multa klopodo sukcesis lui rikiŝon por iri al S-Pordego⁴.

La norda vento mildiĝis post iom da tempo. Ĝi forportis kun si ĉiun polveron kaj kuŝis antaŭ mi nur pura, blanka strato. La rikiŝisto kuris pli rapide. Ĝuste kiam ni estis atingontaj S-Pordeon iu subite kroĉiĝis al la rikiŝo-timoneto kaj falis malrapide sur la teron.

La falinto estis maljuna virino, grizhara kaj ĉifon. Ŝi venis de la vojrandoj kaj subite transkuris la vojon ĝuste antaŭ la rikiŝo. Mia rikiŝisto jam ŝin evitis, sed ŝia ŝirita vatveŝto ne butonita estis flirtanta en la vento kaj fine kroĉiĝis sur la rikiŝo-timoneton. Feliĉe la rikiŝisto jam malrapidigis iom sian kuron: alie certe ŝi estu falinta sur la kapon kaj probable serioze vundita⁵.

Ŝi kuŝis tere sur la ventro⁶. La rikiŝisto haltis. Mi estis certa ke la maljunulino ne vundiĝis; cetere neniu vidis la akcidenton. Ĉagrenis min⁷, ke la rikiŝisto senbezzone haltis kaj videble mem involviĝos en komplikajon, kaj prokrastos ankaŭ mian veturon.

“Estas nenio,” mi diris al li. “Iru plu!”

Li tute ne atentis—aŭ ne aŭdis—sed lasis la timoneton, helpis ĝentile la maljunan virinon stariĝi kaj tenante ŝian brakon li demandis:

“Kio estas al vi?”⁸

“Mi vundiĝis.”

Mi pensis: “Mi vidis vin fali malrapide. Kiel vi povus vundiĝi? Estas nur ŝajnigo, vere abomeninda⁹. La rikiŝisto tute senbezone faras al si malagrabraĵon. Nu, li mem serĉu nun elirejon.”

Aŭdinte kion ŝi diris, la rikiŝisto neniom hezitis, sed ankoraŭ tenante ŝian brakon, ekiris kun ŝi paŝo post paŝo antaŭen. Mi iom miris kaj, rigardante antaŭen, vidis policejon, ekster kiu troviĝis ankaŭ neniu post la ventego. Kaj apogante la maljunulinon la rikiŝisto ĝuste direktis sin al ĝia pordego.

Tiam mi ekhavis strangan senton. Ŝajnis¹¹ al mi, ke lia polvokovrita figuro subite gigantiĝis kaj ju pli li iras, des pli li grandiĝas, ke mi devas levi la kapon por lin vidi. Kaj al mi li fariĝis iom post iom impona premo, kiu eĉ elpremus la “malgrandecon” kaŝitan sub mia peltorobo.

Dume mia viviforto probable iom stagnis. Mi sidis senmove kaj senpense, ĝis mi vidis elvenanta¹² el la policostacio policanon, kaj nur tiam elrikiŝiĝis.

“Luu alian rikiŝon,” diris la policano alproksimiĝante al mi. “Li ne plu povas vin porti.”

Sen pensado I prenis plenmanon da kupraj moneroj el la poŝo, etendis al la policano kaj diris: “Bonvolu doni al li...”

La vento plene ĉesis. Ankoraŭ estis tre silente sur la strato. Mi iris meditante, sed preskaŭ timis pensi pri mi mem. Lasu flanken la pli fruan okazintaĵon. Sed kion signifas la plenmano da kupraj moneroj? Ĉu mi donis ilin kiel premion? Ĉu mi povas juĝi la rikiŝiston? Mi ne povas respondi al mi mem.

Eĉ nun mi ofte rememoras tiun incidenton. Ofte spitante doloron, mi penas pensi pri mi mem. El la politikaj kaj militaj eventoj de la lastaj jaroj, same kiel el la klasikaj libroj, studitaj en mi infanaĝe, mi jam delonge ne povas ripeti parkere eĉ duonfrazon. Sole ĉi tiu malgranda incidento ŝvebas ĉiam antaŭ miaj okuloj, kelkfoje male des pli klare, min hontigante, urĝante al sinrenovigo, kaj pliigante mian kuraĝon kaj esperon.

(de Lusin, Ĉinio)

注 释

1. de kiam mi venis... 时间状语从句。
2. sufiĉe da tiel nomataj gravaj ŝtateventoj 够多的所谓国家大事, sufiĉe da = sufiĉe multe da.
3. la sesa jaro de la Respubliko 民国六年。
4. S-Pordego S 城门, 鲁迅小说中常用英文字母代替一些专名, 这里 s 可能是 south 的第一个字母, 那么 S-Pordego = la suda pordego 南门。
5. fali sur la kapon 摔在头上, 人倒下来头摔在地上, 摔了头。
6. kuŝi tere sur la ventro 与上句一样, 状语 sur la ventro 表示动作接触的地方, 即肚子贴地躺着, 爬在地上。
7. ĉagrenis min 句中没有主语, 其后连词 ke 引起的从句是主语从句。
8. 你怎么啦?
9. Estas nur ŝajnigo, vere abomeninda = Tio estas nur ŝajnigo kaj vere abomeninda.

10. Kion ŝi diris 是状语分词副词的宾语从句。
11. ŝajnis, giantiĝis 表示故事中陈述的事实，故用过去时，而 iras, grandiĝas 和 devas 用现在时表示作者当时的直感，使描写的事情仿佛就在读者的眼前似的。
12. elvenanta 是宾语 policanon 的表语：mi vidis policanon elvenanta el la policostacio = mi vidis, ke policano estis elvenanta el la policostacio.

ĈIUTAGAJ PAROLTURNOJ KAJ ESPRIMOJ

RESTORACIO

1. Ĉu vi povas rekomendi al mi iun bonan restoracion?
2. En Beijing estas multaj bonaj restoracioj.
3. Nun estas tempo manĝi (manĝotempo)!
4. Ni eniru ĉi tiun restoracion.
5. Ĉu tiu ĉi tablo estas libera?
6. Bonvolu, ĝi estas libera.
7. Tiu ĉi tablo estas rezervita.
8. Tiu ĉi loko estas okupita.
9. Ni sidiĝu ĉi tie.
10. Per kio mi povas servi al vi?
11. Kion vi havas hodiaŭ por tagmanĝo?
12. Ĉu vi deziras pretan pladon, aŭ farotan laŭ la menukarto?
13. Bonvolu doni al ni la menuon.
14. Nu, du kalikojn da brando.
15. Mi plej volonte manĝas viandajn pladojn.
16. Mi preferas freŝajn pladojn.
17. Mi tre ŝatas kradrostitan viandon.
18. Ĉu mi alportu al vi iun antaŭmanĝon?
19. Mi petas haringojn en olivoleo kaj bifestekon laŭ la rusa maniero.
20. Ĉu mi povas peti dupladan tagmanĝon kun deserto?
21. Por la unua plado mi petas buljonon, por la dua plado mi petas kotleton laŭ la viena maniero.
22. Bonvolu doni al mi...
23. Mi prenos ĉi tiun pladon, kaj sekve deserton kaj kafon.
24. Mi petas vegetaran pladon kaj vinon.
25. Mi petas glason da biero (da sodakvo).
26. Mi volonte prenos unu kalikon da ĉina brando.
27. Ĉu estas legomoj por la viando?
28. Ne estas, estas nur saŭco.
29. Kion vi deziras por la deserto?
30. Mi petas glaciaĵon kaj kafon.
31. Mi deziras pagi.
32. Kiom mi pagas?
33. Ĉu vi, sinjoroj, pagas kune, aŭ aparte?

34. Kune.
35. Ciu pagas aparte.

日常用语和句型

餐 厅

1. 您能给我推荐一家好饭馆吗？
2. 北京有很多好饭馆。
3. 现在是进餐的时候了。
4. 我们进这家餐馆吧。
5. 这张桌子空吗？
6. 请吧，它是空的。
7. 这张桌子是保留的（被人预定了）。
8. 这位子有人。
9. 咱们坐这儿吧！
10. 您要点什么？
11. 今天午餐你们有什么（菜）？
12. 您要快餐还是点菜？
13. 请把菜谱给我们。
14. 嗯，来两杯白兰地。
15. 我最喜欢吃肉菜。
16. 我喜欢鱼菜。
17. 我非常喜欢叉烧肉。
18. 要我给您送点餐前小吃吗？
19. 我要一个橄榄油炸鲑鱼和一个俄式牛排。
20. 我可以要两道菜加尾食的（一份）午餐吗？
21. 第一道菜我要肉汤，第二道菜要维也纳式软炸肉。
22. 请给我……
23. 我要这个菜，然后来尾食和咖啡。
24. 我要一个素菜，外加葡萄酒。
25. 我要一杯啤酒（一杯汽水）。
26. 我愿要一杯中国白酒。
27. 肉（菜）里有蔬菜吗？
28. 没有，只要佐料。
29. 尾食您要点什么？
30. 我要冰激凌和咖啡。
31. 我要付款。
32. 我该付多少？
33. 先生们，你们是单付还是算在一起？
34. 算在一起。
35. 各人单付。各付各的。

语 法

状语从句

状语从句是主句中的状语引申而成的从句，是以一个句子的形式来作主句中的状语。状语的修饰动词或词组，它的功用是说明谓语动作或状态发生的时间、地点、原因、目的、结果、条件或方式方法等的，由于状语本身有这样多的功用，它引申出来的从句也就有同样的许多种。不同的这样从句要用不同的连词或关系词来连接。状语从句有八九种之多，每种状语从句又都各有若干常用的连词或关系词来与主句连接，这样它们的连接词就有几十个，显得纷乱。但不管其如何多，总可以找到一些共同的规律。下面试着归纳一下：

- 一、状语从句等于状语，状语是副词性的句子成分。
  - 二、既然状语从句等于状语，那么，状语从句也就是副词性的句子了。
  - 三、既然是副词性的句子，那么连接它的词除连词外一定是副词性的相关词。
- 为了条理清楚，下面还是按不同的状语从句分别举例说明：

一、时间状语从句

连接时间状语从句的词基本上是时间副词 *kiam*，有时也用其它时间副词或连词 *se*，*dum*，*ol* 等，如：

Kiam profesoro Wang venis al nia universitato, (tiam ni varme lin bonvenigis.

当王教授来到我们大学时，我们热烈欢迎他。

Tagiĝis (tiam), kiam ili hejmen revenis el la laborejo.

当他们从单位回到家里时，天已亮了。

Kiomfoje li ŝin rememoris, liaj okuloj pleniĝis de larmoj.

每当他想起她时，他眼里就满含泪水。

Mi trovis lin ĉiam ĉe laboro, kiam mi lin vizitis.

我每次来访，发现他总是在工作。

Ĉiufoje, se li venas, li alportas donacon.

他每次来都带着礼物。

Dum vi skribos la leteron, mi legos libron.

在你写信的时候，我将读书。

Post kiam ni atingis, ŝi trovis sian ŝlosilon.

在我们抵达之后她才找到自己的钥匙。

Post ol la presidanto malfermis la kunsidon, oni komencis la tagordon.

主席宣布开会之后，大家开始讨论日程。

Tuj kiam li ekaŭdis la vkrion, li alkuris.

刚一听见呻吟声，他马上跑了过去。

Baldaŭ kiam li venis en la salonon, oni lin prezentis al la mastrino.

他进入客厅不久就有人把他介绍给女主人。

La kuracisto venis, kiam la malsanulo jam mortis.

病人死了医生才来。

Kiam mi finis mian laboron, mi iris por tagmanĝi.

我干完工作后才去吃午饭。

Kiam mi ellegis la libron, mi ĝin vendis.

那本书我读完以后就把它卖了。

Kiam ĉe la pordo aperis la figuro de la instruisto, la tri studentoj iris al li renkonte.

当门口出现老师的身影时，那三个学生迎上前去。

Antaŭ ol li aperis ĉe la pordo, oni jam aŭdis lian severan parolon.

他人还未出现，可大家已听见他那严厉的话音。

二、地点状语从句

连接地点状语从句的词基本上是地点副词 **kie**，如：

Li iris (tien), kien mi intencas iri.

他到我想去的地方去了。

Kuru ĝis tie, kie la flago estas fiksita.

跑到（立）有旗子的地方去。

Ni sidiĝu (tie), kie estas ombro.

我们坐到阴凉的地方去吧。

Li iris (ĝis tie), ĝis kie neniu povis iri antaŭe.

他到过从前没有人能去的地方。

三、原因状语从句

连接原因状语从句的词是连词 **ĉar**，**pro tio**，**ke**，如：

Mi ne povas tien iri, ĉar mi estas malsana.

我不能到那里去，因为我病了。

Hieraŭ nokte mi malbone dormis, ĉar la najbaroj senĉese bruadis.

昨夜我没有睡好，因为邻居不停地闹嚷。

Vi fiaskis pro tio ke vi ne obeis mian konsilon.

你之所以失败是因为你不听从我的劝告。

四、目的状语从句

连接目的状语从句的词是 **por (tio) ke**，如：

Ili faris ĉion eblan, por ke li sentis sin hejme en ilia domo.

他们尽量使他感到在他们家里就像在自己家里一样。

Mi venis por tio, ke ni fine aranĝu la aferon.

我来的目的是把我们的事情最终安排好。

Mi donis al li monon ne por tio, ke li ĝin fordiboĉu.

我给他钱不是为了让他在挥霍。

在目的状语从句、时间状语从句或原因状语从句里，如果主句和从句的主语是同一人，则可以把从句简化为介词短语，如：

Mi venis por tio, ke mi diru al vi...

Mi venis por diri al vi...

我来是为了告诉你.....

Mi ne povas tien iri, ĉar mi estas malsana.

Mi ne povas tien iri pro (mia) malsano.

我因病不能到那里去。

Hieraŭ antaŭ ol li dormis, li trinkis limonadon.

Hieraŭ antaŭ ol dormi, li trinkis limonadon.

昨天临睡之前他喝了柠檬水。

五、结果状语从句

连接结果状语从句的词是连词 **ke**，如：

La nokto estas tiel malluma, **ke** li nenion povis vidi.

夜是那样的黑，以致我们什么也看不见。

Tiom li malfortiĝis, **ke** eĉ sian manon li ne povis levi.

他是如此虚弱，以致连自己的手都抬不起来。

Li kriegis, **ke** li tute raŭkiĝis.

他大声喊叫，以致嗓子都完全嘶哑了。

Mi volis tiel aranĝi la aferon, **ke** ĉiuj estu kontentaj.

我要那样安排这件事，使所有的人都满意。

六、条件状语从句

连接条件状语从句的词是连词 **se**, **kondiĉe ke** 如：

Se ĝis la tria vi ankoraŭ ne venos, do nia kunveno ne okazos hodiaŭ kaj prokrastos ĝis la venonta dimanĉo.

如果三点你还不来，那么我们的座谈会今天就不举行了，改到下星期天。

Mi iros al vi ĉivespere, **se** mi estos libera.

我今晚到你那里去，如果我有空的话。

Se li vere skribis la leteron, li do certe ĝin dorsendis.

如果他真的写了信，那他肯定把它发出了。

Mi iros tien, nur **se** oni min speciale invitos.

Mi iros tien, nur **kondiĉe ke** vi min speciale invitos.

只有在人们特意邀请我的条件下我才到那里去。

Mi helpos vin, **se** vi min obeos.

Mi helpos vin, **kondiĉe ke** vi min obeos.

只要你听我的话，我就帮助你。

七、方式状语从句

连接方式状语从句的词是连词 **ke** 或关系词 **kiel**，如：

Tiel li foriris, **ke** li eĉ ne rerigardis.

他甚至连头也不回就这样走了。

La laboro estis farata tiamaniere, **ke** ĉiu faris sian taskon aparte.

这项工作是这样进行的，即每人分别完成自己的任务。

Li kuris tiel rapide, **kiel** li povis.

他拼命地奔跑。

如果从句和主句的主语是同一人，则从句可以简化为状语词组，也可用分词副词，如：

Li foriris eĉ ne rerigardante.

他头也不回地走了。

Ĉiu laboris farante sian taskon aparte.

每人都用分别完成自己的任务来工作。

Li kuris laŭeble rapide.

他尽快地奔跑。

八、比较状语从句

比较状语从句是副词比较级的引申，主句和从句进行比较，主句用 **tiel**, **tiom**，从句用 **kiel**, **kiom** 来呼应和连接，如：

Mi amas ŝin tiel, kiel ŝi min amas.

我如同她爱我一样地爱她。

Ŝi zorgis pri ŝi (tiel), kiel oni zorgas pri filino.

她像人们关心女儿一样地关心她。

Disiĝi estas tiel same dolore, kiel (doloro estas) enterigi.

分离是和死别同样地痛苦。

Li verkas siajn poemojn tiel turmente, kiel virino naskas infanon.

他作诗就像女人生孩子一样地难受。

Mi gajnis tiom, kiom vi perdis.

你之所失即我之所得。

Kiom da kapoj, tiom da opinioj.

有多少人就有多少意见。

九、让步状语从句

连接让步从句的词是连词 **kvankam** 或 **malgraŭ (tio) ke, spite (de tio) ke, eĉ se** 等，如：

La herbo estas tute seka, kvankam antaŭ nelonge pluvis.

虽然不久前下过雨，草仍完全是干的。

Mi amas lin, kvankam li estas sentaŭgulo.

他虽然是个废物，我仍然爱他。

Estis varmege, malgraŭ ke blovis vento.

尽管有风，天气还是很热。

Li bone plenumis la taskon, spite ke oni malpermesis.

不顾人们的阻止，他都出色地完成了任务。

Ŝnuro ŝiriĝis, eĉ se ĝi estas dika.

绳子即使是很粗，也会扯断。

Eĉ se la ĉielo defalus, ni ne ektimus.

即使天塌下来，我们也不怕。

EKZERCOJ

A. Respondu jenajn demandojn:

1. Kiam okazis la malgranda incidento al s-ro Lusin?
2. Kiam humoron havis s-ro Lusin dum tiu tempo?
3. Kia estis la vetero, kiam okazis la incidento?
4. Per kio s-ro Lusin veturis?
5. Kio okazis, kiam la rikiŝo estis atingonta S-Pordegon?
6. Kiu falis surteren?
7. Kion faris la rikiŝisto, kiam la maljunulino diris, ke ŝi vundiĝis?
8. Kial s-ro Lusin opiniis, ke tio estas nur ŝajnigo?
9. Kian senton s-ro Lusin havis poste, kiam li rememoris la incidenton?
10. Kion vi faros, se vi renkontos similan incidenton?

B. Verku laŭeble longan konversacion kun temo ke vi renkontas amikon kaj invitas lin manĝi

kune kun vi en restoracio.

C. Ĉinigu jenajn vortojn kaj uzu ilin korekte por verki frazojn:

elmeti	alkutimiĝi	allogi	alveni
aliri	alparoli	aldoni	alporti
demeti	dekutimiĝi	delogi	deflankiĝi
deteni	depreni	delonge	denaska
devojiĝi	deveni	deiri	denove
prilabori	priskribi	pripensi	prikanti
priŝteli	prilumi	primoki	priparoli

Ĉ. Korektu erarojn en jenaj frazoj:

1. La kongreso komenciĝis la 3-a de aŭgusto.
2. En la salono regis viglan atmosferon (气氛).
3. Kiel abonanto de via gazeto bonvolu publikigi mian anonceton.
4. Li faris decidon, kiu mutigis (使哑) sian edzinon pro mirego.
5. La rakontoj, kiujn li skribis dum lia libertempo, estas tre amuzaj.
6. La sekretario elparolis vortojn jam de longe atenditaj.
7. Ĉesu vian petoladon (顽皮).
8. Niaj gastoj ne ankoraŭ alvenis.
9. Mia amiko montris min bonan libron.
10. Multaj studentoj estas en la biblioteko.

D. 本课正文是鲁迅先生的一篇小说。请先把它译成中文。与原著对照，看看你译得对不对。然后再把原著译成世界语，与课文对照，看你的译文与课文有什么不同的地方，找找原因，从中学习用词构句的技巧和翻译能力。

LECIONO 18

Novaj Vortoj

reĝo	国王	elspezi (tr)	开支, 支出
ornami (tr)	装饰	surtuto	(长) 外衣
trompi (tr)	欺骗	teksti (tr)	织
ŝtofo	织物, 布料	desegni (tr)	描绘
delikata	精美的, 纤细的	silko	丝
preta	准备好的, 现成的	pacienco	耐心
najbaro	邻人	fadeno	线
ruza	狡猾的	admiri (tr)	赞美
terura	可怕的	aprobi (tr)	认可, 赞成
observi (tr)	观察; 遵守	konfesi (tr)	承认
kavaliro	骑士	kruco	十字架
titolo	头衔, 称号	sekreta	秘密的
paradi (ntr)	游行; 夸耀	kandelo	蜡烛
eminenta	卓越的, 高级的	pantalono	裤子
mantelo	斗篷	araneo	蜘蛛
spiegulo	镜子	kokso	臀部
treni (tr)	拖, 牵	baldakeno	宝盖
ceremonio	仪式	ĉambelano	侍臣
piki (tr)	刺		

LEGAĴO

LA NOVAJ VESTOJ DE LA REĜO

Antaŭ multaj jaroj¹ vivis unu reĝo², kiu³ tiel amis belajn novajn vestojn, ke⁴ li elspezadis sian tutan monon, por⁵ nur esti ĉiam bele ornamita. Li ne zorgadis pri siaj soldatoj, nek pri teatro kaj ĉaso, esceptinte nur se⁶ ili donadis al li okazon montri siajn novajn vestojn. Por ĉiu horo de la tago li havis apartan surtuton, kaj kiel pri ĉiu alia reĝo oni ordinaro diras: “Li estas en la konsilanejo,”⁷ oni tie ĉi ĉiam diradis: “La reĝo estas en la vestejo.”

En la granda urbo, en kiu li loĝis, estis tre gaje; ĉiun tagon tien venadis multaj fremduloj.⁸ Unu tagon venis ankaŭ du trompantoj, kiuj diris, ke ili estas teksistoj kaj teksas la plej belan ŝtofon, kiun oni nur povas al si prezenti⁹; ke ne sole la koloroj kaj desegnoj de tiu ĉi ŝtofo estas eksterordinare belaj, sed la vestoj, kiujn oni preparas el tiu ĉi ŝtofo, havas la mirindan econ, ke¹⁰ al ĉiu, kiu¹¹ ne taŭgas por sia ofico aŭ estas tro malsaĝa, ili restas nevideblaj.

“Tio ĉi estas ja bonegaj vestoj!” pensis la reĝo, “havante tian surtuton, mi ja povus sciiĝi, kiu¹² en mia regno ne taŭgas por la ofico, kiun¹³ li havas; mi povus diferencigi la saĝajn de la malsaĝaj! Jes, la ŝtofo devas tuj esti teksita por mi! Kaj li donis al la ambaŭ trompantoj grandan sumon da mono antaŭe, por ke¹⁴ ili komencu sian laboron.

Ili starigis du teksilojn, faris mienojn kvazaŭ ili laboras¹⁵, sed havis nenion sur la teksiloj. Tamen en la postuloj ili estis tre fervoraj kaj postuladis la plej delikatan silkon kaj la plej bonan

oron. Tion ĉi ili metadis en siajn proprajn poŝojn kaj laboradis super la malplenaj teksiloj, kaj eĉ ĝis profunda nokto.

“Mi volus scii, kiom¹⁶ de la ŝtofo ili jam pretigis!” ekpensis la reĝo, sed kaptis lin kelka timo ĉe la penso, ke¹⁷ tiu, kiu¹⁸ estas malsaĝa aŭ ne bone taŭgas por sia ofico, ne povas vidi la ŝtofon. Li estis kvankam konvinkita, ke¹⁹ li pro si ne devas timi, tamen li preferis antaŭe sendi alian personon, por vidi, kiel²⁰ la afero staras. Ĉiuj homoj en la tuta urbo sciis, kian mirindan forton la ŝtofo havas, kaj ĉiu kun senpacienco jamm volis vidi, kiel malsaĝa lia najbaro estas.

“Mi sendos al la teksistoj mian maljunan honestan ministron!” pensis la reĝo, “li la plej bone vidos, kiel²¹ la ŝtofo elrigardadas²², ĉar li estas homo saĝa kaj neniu pli bone taŭgas por sia ofico, ol li!”

Tiel la maljuna bonkora ministro iris en la salonon, en kiu²³ la ambaŭ trompantoj sidis antaŭ la malplenaj teksiloj kaj laboris. “Dio, helpu al mi!” ekpensis la maljuna ministro, larĝe malfermante la okulojn, “mi nenion povas vidi!” Sed li tion ĉi ne eldiris.

La ambaŭ trompantoj petis lin alveni pli proksime kaj demandis, ĉu²⁴ ĝi ne estas bela desegno kaj belegaj koloroj. Ĉe tio ĉi ili montris la malplenan teksilon, kaj la malfeliĉa ministro uzis ĉiujn fortojn por malfermi bone la okulojn, sed li nenion povis vidi, ĉar nenio estis.

“Mia Dio!” li pensis, “ĉu mi estas malsaĝa? Tion ĉi mi neniam supozis kaj tion ĉi neniu devas sciiĝi! Ĉu mi ne taŭgas por mia ofico? Ne, neniel mi povas rakonti, ke mi ne vidas la teksaĵon!”

“Nu, vi ja nenion diras! Rimarkis unu el la teksantoj.

“Ho, ĝi estas bonega, tre ĉarma!” diris la maljuna inistro kaj rigardis tra siaj okulvitroj. “Tiu ĉi desegno kaj tiuj ĉi koloroj!”²⁵ Jes, mi raportos al la reĝo, ke²⁶ ĝi tre al mi plaĉas!”

“Tre agrable al ni!”²⁷ diris la ambaŭ teksistoj kaj nomis la kolorojn kaj komprenigis la neordinaran desegnon. La maljuna ministro atente aŭskultis, por povi diri tion saman, kiam li revenos al la reĝo; kaj tiel li ankaŭ faris.

Nun la trompantoj postulis pli da mono, pli da silko kaj oro, kion ili ĉiam ankoraŭ bezonis por la teksaĵo. Ili ĉion metis en sian propran poŝon, en la teksilon ne venis eĉ unu fadeno, sed ili, kiel antaŭe, daŭrigadis labori²⁸ super la malplenaj teksiloj.

La reĝo baldaŭ denove sendis alian bonkoran oficiston, por revidi, kiel iras la teksado kaj ĉu la ŝtofo baldaŭ estos preta. Estis kun li tiel same, kiel kun la ministro: li rigardadis kaj rigardadis, sed ĉar krom la malplena teksilo nenio estis, tial li ankaŭ neniion povis vidi.

“Ne vere,²⁹ ĝi estas bela peco da ŝtofo?” diris la trompantoj kaj montris kaj klarigis la belan desegnon, kiu³⁰ tute ne ekzistis.

“Malsaĝa mi ne estas!” pensis la sinjoro, “tial sekve mi ne taŭgas por mia bona ofico. Tio ĉi estas stranga, sed almenaŭ oni ne devas tion ĉi lasi rimarki!”³¹ Tial li laŭdis la ŝtofon, kiun li ne vidis, kaj certigis ilin pri sia ĝojo pro la belaj koloroj kaj la bonega desegno. “Jes, ĝi estas rava!” li diris al la reĝo.

Ĉiuj homoj en la urbo parolis nur pri la belega ŝtofo.

Nun la reĝo mem volis ĝin vidi, dum ĝi estas ankoraŭ sur la teksiloj. Kun tuta amaso da elektitaj homoj, inter kiu³² sin trovis ankaŭ la ambaŭ maljunaj honestaj oficistoj, kiu³³ estis tie antaŭe, li iris al la ruzaj trompantoj, kiu nun teksis per ĉiuj fortoj, sed sen fadenoj.

“Nu, ĉu tio ĉi ne estas efektive belega?” diris ambaŭ honestaj oficistoj. “Via Reĝa Moŝto nur admiru, kia desegno, kiaj koloroj!” kaj ĉe tio ĉi ili montris sur la malplenan teksilon, ĉar ili pensis, ke la aliaj kredeble vidas la ŝtofon.

“Kio tio ĉi estas!” pensis la reĝo, “mi ja nenion vidas! Tio ĉi estas ja terura! Ĉu mi estas

malsaĝa? Ĉu mi ne taŭgas kiel reĝo? Tio ĉi estus la plej terura, kio povus al mi okazi.” “Ho, ĝi estas tre bela,” diris tiam la reĝo laŭte, “ ĝi havas mian plej altan aprobon!” Kaj li balancis kontente la kapon kaj observadis la malplenan teksilon; li ne volis konfesi, ke li nenion vidas. La tuta sekvantaro, kiun li havis kun si, rigardadis kaj rigardadis, sed nenion pli rimarkis ol ĉiuj aliaj, tamen ili ĉiam ripetadis post la reĝo: “Ho, ĝi ja estas tre bela!” Kaj ili konsilis al li porti tiujn ĉi belegajn vestojn el tiu ĉi belega materialo la unuan fojon ĉe la solena irado, kiu estis atendata. “Rava, belega, mirinda!” ripetadis ĉiuj unu post la alia³⁴ kaj ĉiuj estis tre ĝoja. La reĝo donacis al la ambaŭ trompantoj kavaliran krucon kaj la titolon de sekretaj teksistoj de la kortego.³⁵

La tutan nokton antaŭ la tago de la parado la trompantoj pasigis maldorme kaj ekbruligis pli ol dek ses kandeloj. Ĉiuj povis vidi, kiel okupitaj ili estis je la pretigado de la novaj vestoj de la reĝo...

La reĝo mem venis al ili kun siaj plej eminentaj korteganoj, kaj ambaŭ trompantoj levis unu manon supren, kvazaŭ ili ion tenus, kaj diris: “Vidu, jen estas la pantalono! Jen estas la surtuto! Jen la mantelo! Kaj tiel plu. Ĝi estas tiel malpeza, kiel araneaĵo!”³⁶ Oni povus pensi, ke oni nenion portas sur la korpo, sed tio ĉi estas ja la plej grava eco!”

“Jes!” diris ĉiuj korteganoj, sed nenion povis vidi, ĉar nenio estis.

“Via Reĝa Moŝto³⁷ nun volu plej afable demeti Viajn plej altajn vestojn,” diris la trompantoj, “kaj ni al Via Reĝa Moŝto tie ĉi antaŭ la spegulo vestos la novajn.”

La reĝo demetis siajn vestojn, kaj la trompantoj faris, kvazaŭ ili vestas al li ĉiun pecon de la novaj vestoj, kiuj kvazaŭ estis pretigitaj; kaj ili prenis lin per la kokso³⁸ kaj faris kvazaŭ ili ion alligas—tio ĉi devis esti la trenaho de la vesto—kaj la reĝo sin turnadis kaj returnadis antaŭ la spegulo. “Kiel belege illi elrigardas³⁹, kiel bonege ili sidas!”⁴⁰ ĉiuj diris. “Kia desegno, kiaj koloroj! Ĝi estas vesto de granda indo!”

“Sur la strato oni staras kun la baldakeno, kiun oni portos super Via Reĝa Moŝto en la parada irado!” raportis la ĉefa ceremoniestro.

“Nu, mi estas en ordo!” diris la reĝo. “Ĉu ĝi ne bone sidas?” Kaj ankoraŭ unu fojon li turnis sin antaŭ la spegulo, ĉar li volis montri, ke li kvazaŭ bone observas sian ornamon.

La ĉambelanoj, kiuj devis porti la trenajon de la vesto, eltiris⁴¹ siajn manojn al la planko, kvazaŭ ili levas la trenajon. Ili iris kaj tenis la manojn eltirite en la aero; ili ne devis lasi rimarki,⁴² ke ili nenion vidas. Tiel la reĝo iris en parada marŝo sub la belega baldakeno, kaj ĉiuj homoj sur la stratoj kaj en la fenestroj kriis: “Ho, ĉielo, kiel senkomparaj estas la novaj vestoj de la reĝo! Kian belegan trenajon li havas al la surtuto! Kiel bonege ĉio sidas!” Neniu volis lasi rimarki,⁴³ ke li nenion vidas, ĉar alie li ja ne taŭgus por sia ofico aŭ estus terure malsaĝa. Nenia el la vestoj de la reĝo ĝis nun havis tian sukceson.

“Sed li ja estas tute ne vestita!” subite ekkriis unu malgranda infano. “Ho ĉielo, aŭdu la voĉon de la senkulpeco!” diris la patro; kaj unu al la⁴⁴ alia murmuretis, kion la infano diris.

“Li estas tute ne vestita; tie staras malgranda infano, kiu diras, ke li tute ne estas vestita! Li ja tute ne estas vestita!” kriis fine la tuta popolo. Tio, ĉi pikis la reĝon, ĉar al li jam mem ŝajnis, ke al popolo estas prava; sed li pensis: “Nun nenio helpas, oni devas nur kuraĝe resti ĉe sia opinio!” Li prenis teniĝon ankoraŭ pli fieran, kaj la ĉambelanoj iris kaj portis la trenajon, kiu tute ne ekzistis.

(de H. Andersen, Danlando)

注释

1. 按现在的规范化用法 *multaj jaroj* 应改为 *multe da jaroj*。因为“许多年以前”强调的是数量“很多”，而 *multaj jaroj* 词组的中心词是名词 *jaroj*，*multaj* 只是其附属物，所以 *multaj jaroj* 是“许多不同的年”，强调的是 *jaroj*。在词的修饰关系上学员们学过这个道理，凡是词组必定有主要词（中心词和次要词（修饰词），词组的词义应以中心词为基础。*Multaj jaroj* 的中心词是 *jaroj*，而 *multe da jaroj* 的中心词是 *multe*。
2. 这里 *unu reĝo* 是受民族语原文的影响的用法，*unu* 起不定冠词的作用。世界语是没有不定冠词的，但许多民族语是有不定冠词的，因此有的人主张世界语里也用不定冠词，并指出 *iu* 作此功能，但大多数人都不同意。因为不定冠词从逻辑上来说是多余的。如这句去掉 *unu* 完全可以，况且 *reĝo* 后边还带有修饰语从句。学员自己造句写文章时不要学这种加不定冠词的用法，如在翻译作品一定要用时，用 *unu* 比用 *iu* 较好。
3. *kiu* 引导的是 *reĝo* 的修饰语从句。
4. *ke* 引导的是方式状语从句，与主句的副词 *tiel* 呼应，修饰 *amis*。
5. *por* 引导的目的状语从句。后边 *se* 引导的是让步状语从句。
6. *surtuto* 是男式穿在外面的长大衣服，这里指的是国王的外衣、外套。古代国王的外衣上面有许多装饰品，如后面提到的“拖带”即是其一。
7. *konsili* 是“劝告”“参议”，*konsilanto* 是“参议员”“顾问”，*konsilanejo* 在这里是指“宫廷议事厅”。
8. *fremda* 陌生的，外国的，异乡的，*fremdulo* 外地人，外国人。
9. *prezenti* 是把好东西呈献给人。这里是说由于织的料子太漂亮太好了，只好留给自用，舍不得给人。
10. *ke* 引导的是修饰语从句，修饰宾语名词 *econ*，与 *mirindan* 相呼应，说明值得惊异的特性是什么样子的。
11. *kiu* 引导的是（与格）状语从句，它是主句与格状语 *al ĉiu* 的同位语，是说明 *ĉiu* 的，*kiu* 与 *ĉiu* 呼应。
12. *kiu* 在这里是疑问词，导入宾语从句 [注意：主句的动词 *sciiĝi* = *sci-iĝ-i*，与一般构词法不同，*-iĝ-I* 在这里并不是把及物动词变为不及物动词，而是表示动作的瞬间过程，*sciiĝi* = *ekscii* 开始知道，知道了，它仍可以跟宾语，不过它的宾语只能用间接宾语（*pri...*）而这种用直接宾语（*-n*），但当宾语扩大为从句时，就不分直接间接了。]
13. *kiun* 导入修饰语从句。
14. *por ke* 导入目的状语从句。
15. *kvazaŭ* 导入的是比较状语从句。连词 *kvazaŭ* 好像，仿佛，表示的是违反事实的比较，按现在规范的用法其从句的动词应用假定式：*kvazaŭ ili laborus*。
16. 疑问副词 *kiom* 导入的是宾语从句。学员在初级 *keb1* 里学过 *kiom...da* 结构，对 *kiom...de* 比较陌生。其实关于 *da* 和 *de* 的区别是讲过的，如：
glaso da vino 一杯酒（强调数量：一杯）
glaso de vino 酒杯（强调所有、用途：喝酒的杯子）
据此，*kiom da ŝtofo* 多少衣料
kiom de la ŝtofo 那匹料子的多少（*kiom de la ŝtofo ili jam pretigis* 那匹料子他们已织好了多少）。

- 还有一点区别：kiom da 后的可数名词都要用复数，kiom de 后则不必了。
17. ke 引导的是修饰语从句。
  18. kiu 引导的是主语从句。
  19. ke 导入的是宾语从句。原句的结构是 Li estis kvankam konvinkita (pri tio), ke...
  20. 两个副词 kiel 导入的都是疑问句，作宾语从句。
  21. 这里的 kiel 导入的也是宾语从句。
  22. elrigardi = aspekti 外貌，相貌。（料子看来怎么样？料子好看不好看？）
  23. en kiu 导入的是修饰语从句，修饰名词 salonon。
  24. ĉu 导入的是宾语从句。
  25. 这是口语中的表示赞叹的片语，单独使用简短生动，具有强烈的感情。没有必要再去分析其句子成分了。
  26. ke 导入的是宾语从句。
  27. Tre agrable al ni = Estas tre agrable al ni (ke vi tiel laŭdas ĝin kaj ke ĝi al vi tre plaĉas...).
  28. daŭrigadis labori 有语病，因为 daŭri = esti plue, ne esti finita, 所以只能说 la laboro daŭras (工作在继续) 或 mi daŭrigas mian laboron (我在继续工作)。这里应改成 daŭrigadi sian labron。
  29. 这里省去了一个连词 ke, 全句应是 (Ĉu estas) ne vere, ke ĝi...
  30. kiu 导入的是个修饰语从句。
  31. oni ne devas tion ĉi lasi rimarki 应改为: oni devas ne lasi iun tion ĉi rimarki。
  32. inter kiuj 导入的也是修饰语从句。
  33. kiuj 导入的也是修饰语从句。
  34. unu post la alia 改为 unu post alia。Unu post alia 一个个地 (人数众多), 而 unu post la alia 两人先后地 (只有两个人)。
  35. kavalira kruco 骑士十字勋章: sekreta 秘密的, 可以引申为“私人的”, sekreta teksisto de la kortego 皇宫御用织师。
  36. araneaĵo 蜘蛛网。
  37. Via Reĝa Moŝto 国外陛下。要全大写。
  38. preni lin per la kokso 扶着他的臀部。
  39. kiel 在这里是作感叹词用, 表示赞叹: 多么.....啊! elrigardi = aspekti。
  40. sidi 坐着, 在衣着上指是否合身。
  41. eltiri = etendi 伸出。
  42. ili ne devis lasi rimarki 改为 ili devas ne lasi iun rimarki。
  43. Neniu volis lasi rimarki 改为 neniu volis lasi iun rimarki。
  44. unu al la alia 去掉冠词, 改为 unu al alia。

ĈIUTAGAJ PAROLTURNĴOJ KAJ ESPRIMOJ

DEMANDI PRI VOJO

1. Ĉe kiu strato troviĝas...?
2. Pardonu, sinjoro, kie estas...?
3. Kie troviĝas la hotelo...?
—la Urbodomo?

- la parlamentejo?
  - la Imperiestas Palaco?
  - la Zoologia Ĝardeno?
  - la sidejo de ĈEL?
4. Mi tre pardonpetas, ĉu vi povas diri al mi, kie estas...?
    - kiel mi povas iri al...?
    - kie troviĝas...?
    - ĉu estas proksime de ĉi tie al...?
  5. Unue bonvolu iri dekstren, poste maldekstren kaj rekten.
  6. Ĉu ĉi-voje?
  7. Ne, tiu-voje.
  8. Ĉi-direkte (en tiu ĉi direkto)?
  9. Ne, en la kontraŭa direkto.
  10. La unua transversa strato maldekstre.
  11. Ĉu vi vidas tiun domon?
  12. Tie prenu la unuan straton dekstre.
  13. Ĉu ĝi estas malproksime?
  14. Jes, sufiĉe malproksime.
  15. Ĝi estas tute proksime, en la distanco de kvinminuta piediro for de ĉi tie.
  16. Vi devas transiri la straton.
  17. Ĝi troviĝas tutajpude (tujapude).
    - ĉe la stratangulo.
    - post (malantaŭ) tiu ĉi domo.
  18. Bedaŭrinde, mi ne povas helpi al vi, mi ne estas lokano.
  19. Mi ne scias.
  20. Pardonu, per kiu trolebuso (aŭtobuso) mi povas veturi al...?
  21. Bonvolu preni la trolebuson 102.
    - la rapidan aŭtobuson 103.
  22. Vi devas ŝanĝi kelkajn (veturilojn). Pli bone, ke vi prenu taksion.
  23. Kie estas la proksima haltejo de la trolebuso 102?
    - de la aŭtobuso 103?
  24. Bedaŭrinde, mi ne povas informi vin, bonvolu demandi policanon.
  25. Ĉu tiu ĉi aŭtobuso veturas al...?
  26. Ho jes, kompreneble.
  27. Ne, vi devas veturi per la trolebuso 102.
  28. Tiu ĉi aŭtobuso veturas en la kontraŭa direkto.
  29. Kie mi descendu?
  30. Mi deziras atingi... Bonvolu averti min, kiam mi eliru.
  31. Mi petas bileton al...
  32. Sinjoro, vi devas eliri ĉi tie.
  33. Vi devos eliri ĉe la sekva haltejo.
  34. Taksio! Bonvolu veturigi min al...
  35. Haltu momente ĉi tie.
  36. Bonvolu atendi min.

日常用语和句型

问 路

1. ……在哪条街？
2. 对不起，先生……在哪里？
3. ……，旅馆在哪里（市政所，国会，故宫，动物园，中华全国世界语协会在哪里）？
4. 非常对不起，您能告诉我，……在哪里吗？（我怎样才能去到……？……在哪里？从这儿到……近吗？）
5. 先向右拐，然后向左拐，一直走。
6. 是走这条路吗？
7. 不，走那条路。
8. 是这个方向吗？
9. 不，在对面那个方向。
10. 是左边第一条横街。
11. 你看见那幢房子了吗？
12. 到那边走右边第一条街。
13. 它远吗？
14. 是的，相当远。
15. 它就在附近，从这儿步行只有五分钟距离。
16. 你应该走到街那边（对面）去。
17. 它就在这旁边（在大街转角处，在这幢房屋后面。）
18. 抱歉，我不能帮忙，我不是本地人。
19. 我不知道。
20. 对不起，坐哪条无轨电车（公共汽车）我才能到……？
21. 请坐 102 无轨电车（103 快车）。
22. 你得换几趟车。最好叫辆出租汽车。
23. 102 无轨电车（103 公共汽车）的最近车站在哪里？
24. 真抱歉，我不能告诉你，请问问警察吧。
25. 这趟公共汽车是开往……的吗？
26. 哦，是的，当然。
27. 不，你该坐 102 无轨电车。
28. 这趟公共汽车是驶往相反方向去的。
29. 我该在哪儿下车？
30. 我去……，请告诉我，什么时候我该下车。
31. 我要一张去……的车票。
32. 先生，你该在这里下车。
33. 你该下一站下车。
34. 出租汽车！请送我到……！
35. 请在这儿停一下车。
36. 请等着我。

语 法

修饰语从句、宾语从句和主语从句小结 修饰语从句

名词的修饰词本书分为直接和间接两种，前者是形容词，后者是介词短语，这是从形式上来分的，在功用上它们都是修饰或补足名词的。当它们扩大引申为从句时，这种形式上的差别已经没有了，所以称为名词的修饰从句，它等同于一般所谓的定语从句。

与主语从句、宾语从句一样，名词的修饰语从句也可分为陈述句型、疑问句型和关系句型三种。陈述句型用连词 *ke* 来连接，如：

La stato, ke mi devas vane atendi, ne daŭros longe

我必须徒劳等待的状况 ŭ 不会很久了。

Tiu aranĝo havas la avantaĝon, ke oni povas facile trovi ĉion.

那种安排便于人们容易找到一切。

Li revenis kun la informo, ke nenio grava okazis.

他带回消息说，并未发生什么重大事件。

疑问句型用疑问副词来连接，如：

La demando, ĉu Esperanto povas havi poezion, ne estas plu diskutebla.

能否用世界语作诗的问题可以不再讨论了。

La sciigo, kie li estas kaj kiam li revenos, ankoraŭ ne alvenis.

他在哪里和什么时候回来的消息尚未收到。

Mi ne ricevis de li ordonon, kiam mi revenu.

我还未接到叫我何时返回的命令。

Mi ne ricevis de li respondon, ĉu li volus aŭ ne.

我未收到他愿意与否的答复。

关系句型用关系词 *kiu, kia, kies* 来连接，主句里与之相呼应的指示词 *tiu, tia* 等可以省略不用，从句要紧靠在所修饰的名词后面，如：

1. *La homo, kiu vin vizitis, estas mia amiko.*

访问过你的那人是我的朋友。

2. *Mi sendos al vi la libron, pri kiu mi parolis.*

我将把提到的那本书寄给你。

3. *La homo, kiun vi sendis, alvenis.*

你派的人到了。

4. *Mi vizitis la profesoron, kies libro vin tiom interesas.*

我去拜访了你十分欣赏其著作的那位教授。

5. *Mi vidis en butikojn, kie vi serĉas.*

我在铺子里看到了你要的那种铅笔。

上列五个从句除最后两句外，前面三个都可以换用分词形容词，变句子为修饰语词组：

La homo vin vizitinta estas mia amiko.

Mi sendos al vi la libron de mi parolitan.

La homo de vi sendita alvenis.

这三句之所以用分词替换是因为关系词 *kiu* 与前面的名词是同一事物，是同一人：

1. *kiu*   *La homo (Tiu homo)*

2. *pri kiu?*   *La libron (Tiun libron)*

3. kiun? La homo (Tiu homo)

Kiu 是代词，可以直接代替前面的名词。但是 4、5 两句里的 kies 和 kia 则不是代词，它们不能直接代替前面的名词。Kian 与 tian 相呼应，不等于 kragonon，而 kies 则要改为 de kiu，才能代替前面的名词。

本书词法部分讲 kiu 时曾指出它单用时指人，作修饰语用时指个体。其实所谓单用也是省略了名词的用法，kiu 谁，是 kiu homo 哪一个人的简化。所以透过表面看，kiu 是作修饰语用的词。也就是说它是与形容词同功用的词。现在我们可以把它也看成形容词，这对本课从句的研究有帮助。

从上面的分析可以归纳出：

- 一、只有关系形容词才能连接修饰语从句的关系句型 (kio, kies 是形容词，kiu 作修饰语用时也相当于形容词)，
- 二、只有 kiu 连接的定语从句才能变为修饰语词组；
- 三、Kiu 是这种从句中用得最多的一种连接词。

在十六课曾试着讲了主语从句和宾语从句的区别方法，这一课又加上了修饰语从句，它们又各有三种句型，不把它们区分清楚，就无法搞清主从句的结构，还可能误解。特别是主语从句与修饰语从句有时不好分清。下面再试着提供一些区别要领：

- 一、主语从句的主句多是无主句或只有形式上的指示代词 tio, tiu 作主语，而真正的主语是后边 kio, kiu 或 ke, se 引出的从句。在其主句里不能出现名词或其它代词作主语。
- 二、修饰语从句的主句是有主语的。修饰语从句总是跟在主句的一个名词之后，不管该名词前面是否有 tiu。而且它的关系词只能是 kiu, kia, kies，只有在极个别的情况下(如省去物名词保留形容词 la sola 作名词用时)才用 kio 作其从句的关系词，如：

La sola, kion mi timis, estis...

我唯一担心的是.....

(注：kio 是代词，kiu 也是代词，它们的区别在于：一、kio 只能单用，不能修饰名词，而 kiu 既可单用，也可加在名词前面作修饰语。二、kiu 表示人或个体，而 kio 不能表示人或个体，它只能表示事物或物件(包括抽象概念)。三、作关系词用时 kiu 可以代替前面的名词，而 kio 则不能，它只能与前面的相关词 io, tio, ĉio 互指。

其实 kio 只是代词，只能起名词功用，而 kiu 可归到形容词里，因为 kiu 单用时也等于省去了后边的名词，如我们可以说：

Kiu (homo) estas tiu (homo)?

Kiun libron vi preferas?

但我们不能说：

Kio homo estas tio homo?

Kio libron vi preferas?

因为 kio 与名词不能组合。但 kio 作为代词还可以表示前句整句的概念，如：

Li ridas konstante, kio estas netolerebla.

他不住地笑，真令人受不了。

La kongresaj kunsidoj okazos en unu sola domo, kio multe helpas al a bona aranĝo.

大会的各种会议都可在同一幢大楼里进行，这大大有助于良好的安排。

- 三、在疑问句作从句时，主语从句用疑问代词或 ĉu 连接，而修饰语从句则用疑问副词或 ĉu 连接。

La sciigo, kie li estas kaj kiam li revenos, ankoraŭ ne alvenis.

他在哪儿和什么时候回来的通知还未到来。

表语从句

表语从句是句子中的表语引申扩大而成的从句。表语是与系动词组成谓语的句子成分，表语变成了从句，则它前面的主句中的谓语就只剩下系动词了，这是识别表语从句的重要标志。

连接表语从句的词有连词 **ke**，关系词 **kiu, kio, kia**，主句里可以用指示词 **tiu, tio, tia** 与之相呼应，但常常省略不用，如：

La demando estas (tio), ke li nenion komprenas.

问题是他什么也不懂。

La kutimo de mia amiko estas (tio), ke li neniam malfruas.

我朋友的习惯是从不迟到。

Lia ordono estas (tio), ke ni eliru.

他的命令是让我们出发。

Ŝi estas (tiu), kiun vi serĉis.

她就是你找的那个人。

Hodiaŭ la vetero estas tia, kia hieraŭ estis.

今天天气与昨天的一样。

Tio estas (tio), kio kaŭzis lian fiaskon.

那就是造成他失败的原因。

也可以用疑问词作表语从句，作表语从句用的疑问句用疑问副词 **ĉu, kiam, kiel** 等等造句和连接，主句的主语要用名词“问题” (**demando, problemo**)，如：

La demando estas, kiam ni komencu la laboron.

问题是我们什么时候开始这项工作。

La problemo estas, ĉu ni iru aŭ restu.

问题是我们走还是留下。

La demando estas, kiel ni povu kontentigi ĉujn laŭpete.

问题是怎样我们才能满足大家的要求。

在上面这些主句中也省去了处于表语地位的指示词 **tio**，后边的从句也是说明 **tio**，和 **tio** 互指的，比较上述所有的表语从句可以看出，它们总是主句里的那个指示词的代替物，指示词处于表语地位，因之代替它们的从句就是表语从句，但是表语与主语是同数同格的，常常可以互换地位，如互换地位，指示词处于主语地位时，那时代替它的从句就变成为主语从句了，如：

Tio, ke li nenion komprenas, estas la demando.

他什么也不懂，这就是问题所在。

Tio, ke li neniam malfruas, estas la kutimo de mia amiko.

(他)从不迟到是我朋友的习惯。

Tiu, kiun vi serĉis, estas ŝi.

你寻找的那个人就是她。

Tio, kiam ni komencu la laboron, estas la demando.

什么时候开始这项工作是我们的问题。

主从句小结

上面已分别讲了各种主从句的特点，并举例说明了它们的区别。分析主从句首先要把主

句找出来，找出主句看其中缺少什么成分，（当然，找出主句首先要弄清楚主句是什么句型，是主谓表，主谓宾，或是主谓状？然后再看缺少什么成分），如果主句里不缺句子成分，但其中某一成分不是实词而是指示词，则它就会有互指的从句，那个从句的性质就由该指示词所处的地位（在主句中的句子成分）来定。从句总是紧跟在与它互指的那个指示词后面的。

从句既然是主句中的某一句子成分，那么充任某一句子成分的词的词性也决定从句的句性：如主语是由名词充任的，主语从句就是名词性从句；表语是由名词或形容词充任的，表语从句就有名词性从句和形容词从句两种；宾语是由名词充任的，宾语从句就是名词性从句；状语是由副词充任的，状语从句就是副词性从句。句性不同它们用以和主句连接的词，特别是关系词也就不同，换句话说，主语从句只能用相关代词连接，宾语从句也只能用相关代词连接，表语从句可用相关动词或形容词连接，而状语从句则只能用相关副词来连接。

用连词连接的从句，特别是用连词 **ke** 连接的从句情况比较复杂，那时主要看主句中缺少什么句子成分来定从句的句性，如果主句中有与从句互指的指示代词，则看该代词所处地位来决定是什么从句。判断疑问句的从句性质也可用这种办法。

以上是从句子结构上来判断的办法。当然，判断一个句子是什么主从句结构的根据还得看上下文和全句的含意。因此分析时也要注意全句的内容是否协调，上下文是否连贯。

下面再举几个例句试作分析：

Mi vidis, ke li falis kaj lia vesto malpuriĝis.

我看见，他摔倒了而且衣服也弄脏了。（宾语从句）

Kiam mi venis en la ĉambrojn, mi vidis, ke li faris hejmtaskon.

当我走进房间的时候，我看到他在做家庭作业。

第一个句子用 **kiam** 开始，全句不是疑问句，因此 **kiam** 不是疑问词而是关系词，因此它不是主句。最后一个句子是连词 **ke** 开头的，也肯定是从句不是主句。这样只剩下中间的句子 **mi vidis** 是主句，前后两句都是从句。主句的谓语 **vidis** 是及物动词，要求跟宾语，现在它后边没有宾语，而是跟着一个以 **ke** 引导的从句，因此 **ke...** 是它的宾语从句。前面的句子是用 **kiam** 连接的，不是时间，是个副词性句子，起状语作用。因此整句是个主谓宾状句型，是带时间状语从句和宾语从句的主从句。

Mi faros ĉion, kion mi promesis, kvankam mi estas tre okupita per aliaj laboroj.

虽然我其它工作很忙，我仍将完成我应许过的事情。

Mi faros ĉion 是主谓宾句型，不缺少什么句子成分，但 **ĉion** 是代词，意思太泛指，需要修饰，从句 **kion mi promesis** 就是修饰它的“我应许过的一切事情”，（**Mi faros ĉion, kion mi promesis = Mi faros ĉion promesitan**）最后 **kvankam** 引起的从句是让步状语从句。

Mi sciis, ke li ne faros, kion li promesis.

我知道他答应过的事情是不干的。

Mi sciis 是主谓宾句型，缺少宾语，后边 **ke** 引起的是宾语从句，而 **li ne faros** 又是主谓宾句型少宾语，后边关系词 **kion** 连接的又是它的宾语从句。

EKZERCOJ

A. Respondu jenajn demandojn:

1. Kion la reĝo plej amis?
2. Kion diris la du trompantoj, kiuj venis en la urbon, kie la reĝo loĝis?
3. Ĉu la reĝo kredis tion, kion la trompantoj diris?
4. Kie la trompantoj laboris por la reĝo kaj kion ili postulis por la laboro?

5. Kiun sendis la reĝo unue por vidi, kiel iras la teksado?
6. Kial la reĝo decidis sendi la maljunan ministron?
7. Kion vidis la ministro kaj kial li jesis kaj laŭdis la ŝtofon, kiu ne ekzistis?
8. Kial la duafoje sendita oficisto same faris kiel la maljuna ministro?
9. Kial ĉiuj korteganoj kaj urbanoj unuanime laŭdis la efektive neezistantan novan veston de la reĝo?
10. Kion diris fine la malgranda infano? Ĉu lid iris veron? Kial la reĝo ne konfesis sian eraron kaj daŭre persistis en sia erara teniĝo?

B. Verku dialogon kun temo, ke paŝante sur strato vi renkontas fremdlandanon, kiu, vidante vian verdstelan insignon, vin salutes kaj demandas vin pri vojo ktp.

C. Kompletigu jenajn frazojn:

1. Temas pri...
2. Okazas, ke...
3. Mi estas ĝoja pro tio, ke...
4. Ŝajnas al mi, ke...
5. Venas al mi en la kapon, ke...

Ĉ. Korektu erarojn en jenaj frazoj:

1. Tiel estis la lernejo.
2. En la festvespero oni prezentis teatraĵeton, verkita de la prezidanto.
3. La ĉeestantoj larĝe malfermis iliajn monuojn por kunhelpi en la starigo de la asocio.
4. Ni legu tiun libron, ĉar ĝi estas grave koni la opinion de la aŭtoro.
5. Ili konsideris Esperanton kiel amika interligilo.
6. La nova kurso komencos post du semajnoj.
7. Ni tre ĝojus, kiam vi povus plenumi nian peton.
8. La aliĝoj estos akceptitaj nur ĝis la fino de junio.
9. Ni forigu la malsaton en la neevoluiĝintaj landoj!
10. La homa socio estas daŭre ŝanĝanta.

D. Esperantigu jenajn frazon:

1. 不知道为什么他总是大声说话。
2. 我发现他不爱讲话，总是很严肃。
3. 他对（体育）运动一窍不通。
4. 他会的，她全都会。
5. 她早晨散步时也朗读课文。
6. 怎样才能学好世界语呢？
7. 他讲的话我几乎全听得懂。
8. 我已告诉他们写什么来纪念“五一”。
9. 我知道该写什么，问题是不知从哪儿开始写。
10. 他虽然老了可是很活跃。

E. La fabelo de Andersen estas famekonata. Do, ĉinigu la tekston kaj poste komparu ĝin kun tiu en la ĉina eldono.

LECIONO 19

Novaj Vortoj

diamanto	金刚石, 钻石	gloro	光荣, 荣誉
gvidi (tr)	领导	penco	便士
ĉokolado	巧克力	fantomo	鬼魂
sorto	命运	guto	水滴
konstanta	恒常的; 经常的	bori (tr)	钻孔
granita	花岗石的	semi (ntr)	播种
velki (ntr)	枯萎	brava	勇敢的
hardi (tr)	锻炼		

POEMOJ

BRILU, ETA STEL'

Brilu, brilu, eta stel',¹
Diamanto sur ĉiel'!²
Diru, kio estas vi,
Tiel alta super ni?³
Brilu, brilu, eta stel'!
Diamanto sur ĉiel'!...

Kiam pasis taga glor',⁴
Kaj la suno iris for,
Venas via lumigil'⁵
Kara eta nokta bril'.⁶
Kiam pasis taga glor'
Kaj la suno iris for...

La maristo dankas vin,
Ĉar vi nokte gvidas lin.
Ĉu la voon vidus li
Se ne tiel brilus vi?
La maristo dankas vin,
Ĉar vi nokte gvidas lin...

(usona popolkanto)

ĈU VI MEMORAS

Ĉu vi memoras, kara kunulino,⁷
Kiel en infaneco kuris ni⁸

Al la butiko ĉe la strata fino
Ĉiun sabat-matenon, vi kaj mi?
Naz' al fenestro,⁹ mane firmitenante¹⁰
Karan moneron; post la ĝoja kur'
Longe ni staris, zorge kalkulante
“Kiom da tio ĉi por penco nur?”¹¹

Mi finelektis kion vi proponis,¹²
Ĝoje revenis ni kun ĉokolad'—
Kio al mi pli da plezuro donis,
La posta manĝo aŭ la pripensad' ?¹³
(Usona popolkanto)

LA VOJO

Tra densa mallumo briletas la celo,
Al kiu kuraĝe ni iras.¹⁴
Simile al stelo en nokta ĉielo,¹⁵
Al ni la direkton ĝi diras.
Kaj nin ne timigas la noktaj fantomoj,
Nek batoj de l' sorto, nek mokoĵ de l' homoj,¹⁶
Ĉar klara kaj rekta kaj tre difinita
Ĝi estas, la voj' elektita.

Nur rekte, kuraĝe kaj ne flankiĝante
Ni iru la vojon celitan!¹⁷
eĉ guto malgranda, konstante frapante,
traboras la monton granitan.
L' espero, l' obstino kaj la pacienco—
Jen estas la signoj, per kies potenco
Ni paŝo post paŝo, post longa laboro,
Atingos la celon en gloro.
Ni semas kaj semas, neniam laciĝas,
Pri l' tempoj estontaj pensante.¹⁸
Cent semoj perdiĝas, mil semoj perdiĝas,
Ni semas kaj semas konstante.
“Ho, ĉesu!” mokante la homoj admonas,
“Ne, ĉesu, ne ĉesu!” en kor' al ni sonas:
“Obstine antaŭen! La nepoj vin benos,
Se vi paciencie eltenos.”

Se longe sekeco aŭ ventoj subitaj
Vekantajn foliojn deŝiras,
Ni dankas la venton, kaj, repurigitaj,

Ni forton pli freŝan akiras.
Ne mortos jam nia bravega anaro,
Ĝin jam ne timigos la vento, nek staro,¹⁹
Obstine ĝi paŝas, provinta, hardita,
Al cel' unu fojon signita!²⁰

Nur rekte, kuraĝe kaj ne flankiĝante
Ni iru la vojon celitan!
eĉ guto malgranda, konstante frapante,
traboras la monton granitan.
L' espero, l' obstino kaj la pacienco,—
Jen estas la signoj, per kies potenco
Ni paŝo post paŝo, post longa laboro
Atingos la celon en gloro.

(de L.L. Zamenhof)

注 释

1. eta stel' 是主语 vi 的名称语。在祈使句里一般不使用第三人称的名词作主语，如一定要用时也只能用代词。这里的 eta stel' 不是主语。stel' 的名词 stelo 的省略形式。在诗歌里为了省去一个音节，常常用省去名词词尾 -o 或冠词元音 -a 的方法，但后面都要加省音符。
2. Diamanto sur ĉiel' 省去了主语和谓语，主语应是 vi，谓语是 brilas，还省去了 kiel，全句应是 vi brilas kiel diamanto sur ĉiel'。此外，上一行诗是逗号收尾，表示句子未完，那么，这一行应是上行的后半句，因此还应说省去了连词 kaj。诗分行后每行第一个字母一定要大写，不管它是否一句的开头或是否是专名词，这是诗的特殊规则。因此 Diamanto 第一个字母大写。以下每行第一个字母都是大写的，学员可参看。
3. 与第二行的道理一样，这一行也是半句并省去了主谓语 (kial vi estas)。
4. glor' 光荣，荣誉，引申为：业绩。Taga glor' 白天的荣耀，暗指白天太阳照耀，万物生气勃勃，欣欣向荣之意。
5. lumi 发光，lumigi 使发光，照亮，lumigilo 照亮的工具，灯烛，火把。
6. lumi 发出光线，照亮景物；brili 是发出明亮耀眼的光，lumo 是光明，brilo 是光亮，闪光。Nokta brilo 是夜里星星的闪光。
7. kun-ul-ino 女同伴。
8. Kiel 引导的从句是 memoras 的宾语从句。Infaneco 童年。
9. 省去了介词 kun: kun naz' al fenestro 鼻子按在窗玻璃上，是谓语 staris 的状态。
10. firm-ten-ante 紧紧地攥着，mane firmtenante 用手紧紧地攥着。
11. tio 没有复数形式，单复数事物都可用 tio 代替。
12. finelektis = fine elektis，合成一个词主要是为了省略一个音节：最后（终于）选定了。
13. 这行省去了介词 el，与上句连起来应是：Kio el la posta manĝo aŭ la pripensad'

donis al mi pli da plezuro?

14. al kiu 导入的是修饰语从句，修饰上行的名词 celo。
15. simile al 这种副词加介词的词组（当然这里包括其后的名词 stelo）叫做短语介词（或词组介词），在句子里作补语。这里它是主语代词的补语，它像夜空的星辰一样，向我们述说着方向。
16. nek...nek...是并列连词，它们后边跟的都是主语，省去了谓语宾语（timigas nin）。
17. iru la vojon 是目的格代替介词格的省略用法，原来是：ni iru sur la vojo celita.
18. pensante 状语，修饰谓语 semas。pri l' tempoj estontaj 是 penante 的间接宾语。
19. staro = star-o, stari 是站立，直立，转化为名词后表示竖立着的具体物：障碍；或抽象的概念：阻碍。这里作后面一种解释用。
20. fojon 是目的格代替介词格，加 unu 是强调数量：一次。signita 是名词 cel' 的修饰语。

ĈIUTAGAJ PAROLTURNĴOJ KAJ ESPRIMOJ

AĈETADO

1. Kion vi deziras?
2. Mi volas aĉeti ŝuojn (ĉapelon, vestaĵon).
3. Kian mezuron vi volas?
4. Mi volas n-ron 41.
5. Kian koloron vi preferas?
6. Flavan.
7. Mi ne scias. Montru al mi kelkajn je mia elekto.
8. Ĉu vi havas pli grandan (malpli grandan)?
9. Jes, eble tiu ĉi taŭgas al vi.
10. Sinjorino, tiu ĉi ŝtofo estas laŭmoda kaj bela.
11. Bela, jes, sed tro multekosta.
12. Tiu ĉi vestaĵo estas tro vasta por mi.
13. La jako bone sidas al mi. Mi ĝin prenu.
14. Kiom ĝi kostas?
15. Ĉu vi havas laŭmodajn pantalonojn?
16. Jes estas ankoraŭ kelkaj. La aliaj jam elĉerpiĝis.
17. Mi aĉetas librojn en Esperanto.
18. Ni ne havas. Vi devas turniĝi al libroservo de Esperanta asocio.
19. Mi volas aboni la gazetojn EPĈ kaj "La Mondo".
20. Ĉu vi havas vortarojn Esperantan-Ĉinan kaj Ĉinan-Esperantan?
21. Mi abonis vian revuon, sed ricevis neniun numeron.
22. Via abono estas enorde registrita kaj la ekspeddado estas ankaŭ regula.
23. Ni ja laŭnumere ekspedis la revuon al vi.
24. Via abono jam eksvalidiĝis fine de la pasinta jaro.
25. Mi petas paketon da teo (botelon da saŭco.)
26. Donu al mi duonkilogramon da sukero (kilogramon da porkaĵo).

27. Ĉu vi havas mielon?
28. Bonvolu doni al mi du brasikojn.
29. Mi aĉetas dek dekagramojn da fumajita porkaĵo.
30. Mi petas kilogramon da bovoviando.
31. Kaj ankaŭ duonkilogramon da salamo.
32. Ĉu en folioj aŭ en pecoj?
33. La salamon bonvolu tranĉi por mi je maldikaj folio. La bovoviando estu en unu peco.
34. Kiom kostas kvin dekagramoj da fumaĵitaj haringoj?
35. Kiom kostas kvaronkilogramo da butero?
36. Ĉu la ovoj estas freŝaj? Kiom kostas dek pecoj?
37. Jes, certe! Unu dolaro por dek pecoj.
38. Mi petas panbulon (dek bulkojn).

日常用语和句型

购 物

1. 您要点什么?
2. 我要买鞋(帽子, 衣服)。
3. 您要什么号码的?
4. 我要 41 号的。
5. 您喜欢什么颜色?
6. 黄色的。
7. 我不知道。请拿几种我挑挑。
8. 你有大一号(小一号)的吗?
9. 有, 也许这(双)对您合适。
10. 太太, 这块布料既时新又漂亮。
11. 漂亮倒是漂亮, 可是太贵了。
12. 这件衣服我穿太大了。
13. 这件上衣合我的身。我买下了。
14. 它多少价钱?
15. 你有时新的裤子吗?
16. 这还剩下几条。其它的都卖完了。
17. 我买世界语书。
18. 我们没有。你必须到世界语协会的书刊服务部去买。
19. 我要订阅“中国报道”和“世界”杂志。
20. 你有世汉和汉世辞典吗?
21. 我订了你们的杂志, 但一期也没有收到。
22. 你的订阅登记无误, 发货也是正常的。
23. 我们是按期给你发刊的。
24. 你的订阅去年底已止期了。
25. 我要一纸袋茶叶(一瓶辣酱油)。
26. 请给我半公斤糖(一公斤猪肉)。
27. 你有蜂蜜吗?

28. 请给我两棵白菜。
29. 我买二两腊肉。
30. 我要一公斤牛肉。
31. 还要一斤腊肠。
32. 要切片的还是要整个的？
33. 腊肠请切成薄片，牛肉要整块。
34. 一两熏鱼多少钱？
35. 半斤黄油多少钱？
36. 鸡蛋新鲜吗？买十个多少钱？
37. 当然新鲜！十个一美元。
38. 我要一条面包（十个园面包）。

语法

诗的格律

诗是韵文作品，是为了朗读而作的，要求有整齐的节奏和韵脚，特别不可缺少节奏，没有节奏不能成诗。

诗的节奏指的是由轻重音节构成的规律的音步。一首诗分为若干行，每行诗的音步数要相等（或每行相等或跳行相等）。音步是由音节构成的，因此每行诗的音节数也要有规律地相等。

构成音步的轻重音不同就分为不同的节奏，一般世界语诗的节奏有“重轻格”（trokeo），“轻重格”（jambo），“轻重轻格”（amfibrako），“轻轻重格”（anapesto）和“重轻轻格”（daktilo）等五种。

所谓“重轻格”是指诗里的音节是按重音轻音，重音轻音……排列的音步；“轻重格”是按轻音重音，轻音重音……排列的音步；“轻重轻格”是按轻音重音轻音，轻音重音轻音……排列的音步，余类推。其道理与汉语诗的“平仄格”“仄平格”等类似。这种严格按轻重音音步、节奏排列的是古典诗风，此外还有自由体诗风，它打破了这种音步排列的要求，每行诗的音节数也比较自由。其差别与汉语诗里的古典诗（文言文诗）与新诗（口语文和自由体诗）的差异情形的道理也类似。

韵脚是指每行诗的最后音节要押韵。世界语诗的韵脚是指每行诗最后一个重音节中的元音及其后的辅音（包括其后的轻音节）要一致或相似，通俗地讲就是押韵。押韵有每行押的，也有跳行押的。

下面以本课课文三首诗为例具体讲解。

第一首诗 *Brilu, eta stel'* 是“重轻格”节奏。全诗分三段，每段六行（实际上是每段四行，因为最后两行是重复），每行七个音节，按一个重音一个轻音两音节为一音步，每行是三个半音步；下面用“—”表重音，用“0”表轻音标明其节奏：

```

Brilu, brilu, eta stel'
- 0   - 0   - 0   -
Diamanto sur ĉiel'!
- 0 - 0   -   0 -
Diru, kio estas vi,
- 0 - 0   - 0   -

```

Tiel alta super ni?
 -0 -0 -0 -

这首诗的节奏是重轻格，但它后半行有变化，变为“重轻重”。它的韵脚是两行一换韵，如：

stel'   ĉiel'
 vĭ   nĭ
 glor'   for
 lumigil'   bril'

第二首诗 Ĉu vi memoras 是自由体诗，它没有严格的整齐音步，而是由单行十一音节和双行十音节交叉组成，除每行的第五个音节一定是轻音，第十音节一定是重音外，其它轻重音有不同变化，基本格局是：

Ĉu vi memoras, kara kunulino
 - 0 0- 0 || - 0 - 0-0
 Kiel en infaneco kuris ni
 -0 0 - 0 || -0 -0 -
 Al la butikoj ĉe la stratoj fino
 - 0 0-0 || - 0 -0 -0
 Ĉiun sabatmatenon, vi kaj mi?
 -0 0- 0 || -0 - 0 -

其韵脚是隔行押韵，如：

kunulino   fino
 ni   mi
 firmtenante   kalkulante
 kur'   nur

第三首诗 La vojo 是轻重轻格，即按轻音轻音重音三个音节组成一个音步，一三五六七行各四个音步，二四八行各三个音步，其节奏用符号表示如下：

第一行：0-0 0-0 0-0 0-0
 第二行：0-0 0-0 0-0
 第三行：0-0 0-0 0-0 0-0
 第四行：0-0 0-0 0-0
 第五行：0-0 0-0 0-0 0-0
 第六行：0-0 0-0 0-0 0-0
 第七行：0-0 0-0 0-0 0-0
 第八行：0-0 0-0 0-0

世界语诗的韵脚分为阴韵和阳韵两种，阴韵指每行最后一个重音节（押韵的音节）后还有一个轻音节，阳韵则指最后的重音节是主音节（即它后面没有其它音节了）。据此，一般多音节词都是阴韵，只有单音节词和省去词尾的名词才能构成阳韵。如 *Brilu, eta stel'* 通篇都是阳韵，*La vojo* 通篇都是阴韵，而 *Ĉu vi memoras* 则是阴韵和阳韵交叉。通俗地讲：阴韵是指每行最后的音节是轻音，阳韵指最后的音节是重音。

重轻格诗大都是双音节词开头或两个单音节词开头，开头第一个音节（一、三、五音节）一定是重音。轻重格诗则多是单音节词开头，后跟双音节词。轻重轻格的诗一般都是三音节词或单音节加双音节词开头，组成轻重轻三音节的音步。

重轻轻格诗要求双音节词开头，后跟三音节词或单音节加双音节的词（有时也可以用单音节词重读开头，但其后必须跟四音节词或单音节加三音节的词），如：

Brilas okuloj, plenplenaj de ama larm'
 - 0 0 - 0 0 - 0 0 - 0 0
 Pro dolĉatendo, ekstazo kaj rav',
 - 00 - 0 0 - 0 0 -
 Tamen en koro sentigas de dram' alarm'...
 - 0 0 - 0 0 - 0 0 - 0 -

以上都是世界语诗中常见的节奏格律，它们的共同点是遵守单词自然重音的规律，即单词的重音在诗中一定落在重音节奏上（单音节词可重读也可轻读，在诗中可用来调节格律）。但是在轻轻重格的诗里这种遵守单词自然重音的规律被打破了，因为轻轻重格律要求轻轻重为一音步，其排列是：

00- 00- 00- 00- 00-'
 单音节词 三音节词 三音节词 三音节词 三音节词（省音）

很难做到一行诗里都是三音节词，用单音节词加双音节词来调节也很难做到，同时在世界语里双音节词数量多，不用不行，这样就产生了由于节奏的需要把双音节词中的重音轻读的变化，打破了单词的自然重音，如：

Vento flavajn foliojn deŝiras,
 00 - 0 0-0 0-0
 Ilin ĵetas kolere al ter'.
 00 - 0 0-0 0 -
 Falas pluv' ... mia koro sopiras,
 00 - 00 - 0 0-0
 Ree venas al ĝi malesper'.
 00 - 0 0 - 00 -

这行诗每行开头都是双音节词，但由于格律的要求，它们都丧失了重音，变成轻读。轻轻重格的排列是比较困难的，因之这种体的诗也很少见，学员可作为常识了解就行了，开始时不要学习这种体的诗。

前面已讲过诗有节奏和韵脚的要求，这种要求使得诗的句序有时不得不作特殊安排，不能要求诗的句序与散文的句序一样。同时，诗又是分行写的。一句话在诗里不可能都写在一行里，因为句子有长有短，而每行诗的音节数要一致，这就产生了诗里的一句话一行写不完要放到下一行，有时甚至延长到二三行。

以上这些诗的特点决定了诗人写诗时不得不把词和词组适当安排以适合诗的格律要求。在诗里，特别在短的诗里由于每行音节有限，不得不省去一些句子成分，只保留最重要的词和词组，因此，诗里简化的句型和独立的短语常常用，这种独立的短语有时可以分析其省去了的句子成分（如省去主语、谓语、介词等等），有时很难分析。本课是第一次向学员解释世界语的诗，所选的诗歌基本上是那作句子分析的，难分析的那种没选这里只不过提一提让学员有个了解。此外，诗与散文的区别除了韵文和非韵文外，还有描写和表达的手法不同。散文是通过连续的讲述来描写，文章讲究“起承转合”，上下文有连续性，而诗则不同，它不能“浪费”笔墨，常常采取跳跃式的“跟镜头”的方式，通过一个个的画面来感染读者，唤起联想。这种手法在中外的诗中都不乏例子，例如汉语里的“天净沙”小令：

枯藤老树昏鸦，
 小桥流水人家.....

整个诗都是些独立的词组构成，很难分析谁是主语，谁是谓语等等，人们读时感受的是一个一个如在眼前的画面，从而受到感染。在世界语诗里这种手法也是可用的，如本课第一首诗：

Brilu, brilu, eta stel',
Diamanto sur ĉiel'!
Diru, kio estas vi,
Tiel alta super ni?

第一行两个命令式动词 *brilu*，显然的祈使句的谓语，主语省去了。这两个动词可说是省去了连词 *kaj* (*brilu kaj brilu*)，但也可以说它们是独立的。*eta stel'*是主语 *vi* 的名称语。第二行 *diamanto sur ĉiel'*是名词加补语：“天上的钻石”，可以解释为省去了主谓语 *vi brilas* 和介词 *kiel* (或是 *vi ŝajnas*，或是 *vi estus kvazaŭ*)，但也可以说是只省去了介词 *kiel* 或干脆就是个独立的词组。如按上述分析用一般的句子来写这四行就变成下面这样：

Brilu, brilu, vi eta stelo, kaj vi brilas kiel (ŝajnas) diamanto sur la ĉielo! (kaj vi estus kvazaŭ diamanto sur la ĉielo!) Diru, kio estas vi kaj kial vi estas (ŝajnas) tiel alta super ni?

这是散文，不是诗，与原诗比较可以看出诗是简洁的，含蓄的，有画面的，给人联想余地的，而散文则不是这样。散文是叙述的，完整的，没有许多省略的句子成分，因此也不给人遐想的余地。在诗里一些主谓语被省去了，剩下些词组，它们是精选过的语言，像电影似的一个个镜头画面，给读者以连续的印象，产生遐想，诗人的感情透过传达给读者引起共鸣。

诗是韵文作品，可以朗诵，容易上口，利于记忆。学习语言，背诵诗是大有益处的。有兴趣的同志可以选一些世界语名诗背诵，从中学习。

EKZERCOJ

- A. Multfoje laŭtlege la poemojn kaj ilin parkere memoru.
- B. Provu verki poemon kun temo laŭ via plaĉo.
- C. Respondu jenajn demandojn:
1. Pri kio temas la unua poemo?
  2. Kio ŝajnas al vi stelo sur la ĉielo?
  3. Kiu dankas stelon kaj kial?
  4. Kiun memoras la aŭtoro en la dua poemo?
  5. Kiam okazis ke la aŭtoro kuris kun sia kunulino al la butikoj?
  6. Kion proponis la kunulino kaj kion elektis la aŭtoro?
  7. Kia estas la celo de esperantistoj kaj kia estas ilia vojo?
  8. Kiamaniere esperantistoj devas iri sian vojon laŭ konsilo de Zamenhof?
  9. Kion signifas la vortoj “velkantaj folioj”, kiujn Zamenhof skribis en sia poemo?
  10. Kial Zamenhof konsilis, ke ni semu kaj semu senĉese?
- Ĉ. Verku dialogon kun temo ke vi vizitas butikon por aĉeti ion.
- D. Esperantigu jenajn frazojn:
1. 我建议你写一首诗，并把它译成世界语。
  2. 似乎要下雨，我们就不要出去了。
  3. 我们收集了他的作品，还要收集有关它他的书籍和报刊。
  4. 他是个历史学家，已编写了一部中国现代史。
  5. 可惜我没有找到他写的世界语诗歌集。
  6. 值得高兴的是他已经完全恢复了健康。
  7. 第三世界的人民团结起来为世界和平而斗争！
  8. 尊敬的同志们，开会时间已到，请坐！

9. 她因有病没有来，其实她是非常喜欢看戏的。

10. 我们一定要努力办好这个世界语班。

E. Korektu erarojn en jenaj frazoj:

1. Tiel grandan kunvenon ni ne jam vidis!

2. Svislandon nur reprezentis unu delegito.

3. La ekspozicio estis malfermata dum la tuta tago.

4. La naturbelaĵoj de nia regiono altiras ĉiujare multaj miloj da turistoj.

5. Ni vizitis la palacon, kiun la popolo estas konstruinta antaŭ multaj jarcentoj.

6. En la lastaj jaroj ŝi ellaboris multajn planojn de internaciajn kunlaborojn.

7. Tiu packongreso en 1919 faris grandan maljustecon.

8. Ni ne povas plenumi la multajn mendojn ĝis nun ricevitaĵoj.

9. Vi nur devas pagi la sendkostojn.

10. Tiu vojaĝo kostos vin ducet dolarojn.

LECIONO 20

Novaj Vortoj

dramo	剧本； 剧	rendevuo	会见，约会
sentimentaleco	多情善感，伤感	freneza	疯的
parapeto	矮墙	aŭtoritato	权威人，掌权人
referendumo	全民复决投票	fatala	注定的
defio	挑战	riski (tr)	冒.....的危险
flekso	可弯的，灵活的	genetiko	遗传学
kandidato	候选人，考生	obsedi (ttr)	烦扰，使窘迫
tedo	厌烦	orfo	孤儿
angoro	窒息	strangoli (tr)	勒死
simptomo	症候，预兆	ĥimero	空想
veti (tr, ntr)	赌	patologio	病理学
modera	有节制的	moralo	道德
paŭzo	停顿，间歇	infero	地狱
konflikto	冲突，矛盾	kalva	秃的
kvereli (ntr)	吵架	protekti (tr)	保护
frivola	轻浮的	ŝtallibeto	(钢) 蜻蜓机，小飞机
skrupula	有顾忌的，审慎的	oferi (tr)	奉献；牺牲
valida	有效的	atomhelikoptero	直升原子飞机
murdi (tr)	谋杀	martiro	烈士
arkivo	档案	kontribui (tr)	贡献
banala	平凡的，老套的	strebi (ntr)	努力，追求
argumento	论证； 辩论	tipo	典型
afekti (ntr)	装，做作	inklina	有.....倾向的
stulta	傻呆的	ekvilibro	平衡
avantaĝo	利益，优越	kariero	事业
stimuli (tr)	鼓励，鼓舞	tipografio	印刷，铅印
rifuzi (tr)	拒绝	koncepto	概念
toleri (ntr)	容忍	pioniro	先行者
barbara	野蛮的	histerio	歇斯底里病
raso	种族	altruismo	利他主义
degenerado	蜕化	perspektivo	远景
aventuro	冒险	abismo	深渊

LEGAĴO

2060

(Fantazia dramo)

PERSONOJ

SINJORO VERDO, 120-jara

SINJORO GRIZO, 95-jara
JULIO ALTMANN, 24-jara
LIDIO MIRKOVIĆ, 24-jara

(Sinjoro Verdo kaj Sinjoro Grizo envenas de dekstre; ili argumentas amikece. Kvankam sinjoro Verdo estas 120-jara, li aspektas kiel nuntempa sana 70-jara viro, kaj la 95-jara sinjoro Grizo aspektas kiel nuntempa 60-jara viro.)

Sinjoro Verdo: Vi diras, ke mi estas Estontecisto nur pro sentimentaleco. Nu, mi honeste opinias, ke post cent dudek jaroj oni ne plu povas esti sentimentala, amiko!

Sinjoro Grizo: Mi ne intencis diri, ke vi estas afektema. Mi scias, ke vi estas sincera, sed iom tro naïve molkora. Ĉu ni sidiĝu?

Sinjoro Verdo: Bone. (Li volas sidi kaj rigardi la parapeton.)¹ La sunlumo estas ja tre agrabla.

Sinjoro Grizo: Pardonu mian stultecon, sed mi preferas ne rigardai la riveron. Mi konfesas, ke la grandega alteco kaŭzas al mi kapturniĝon.

Sinjoro Verdo: Laŭ via deziro—estas al mi egale! (Ili sidiĝas sur la benkoparto, kiu rigardas la aŭdantaron.)²

Sinjoro Grizo: Nu, vi scias, ke mi ne estas Pasintecisto pri absolute ĉio ajn. Ekzemple, en la Referendumo de la 6-a majo 2035 mi ja voĉdonis por la Tutmonda Maljunula Sanvojaĝservo³—kiun, fakte, ni ambaŭ nun uzas, vi el via terparto⁴ kaj mi el mia!—Mi voĉdonis, sed tute ne pensante pri estontaj avantaĝoj al mi mem!

Sinjoro Verdo: Nur laŭ la principo, ke helpi plenan sanon⁵ pli utilas ol kuraci malsanojn, ĉu?

Sinjoro Grizo: Ĝuste tial!⁶ Mi neniam estis kontraŭ multaj plifaciligoj de la homa surtera situacio. Sed vi Estontecistoj, laŭ mia opinio, pensas eĉ tro faciligi la vivon, forpreni valorajn defiojn kaj stimulojn⁷... Ekzemple, pri tiu baldaŭa referendumo pri la pli granda fleksebleco de la reguloj pri juneciniciado.⁸ Nu, pri la propono, ke oni rajtu iniciiĝi⁹ dum la dekdua jaro, kaj ke oni ne absolute devu iniciiĝi ĝis la deksepa jaro, mi povus konsenti. Sed la propono, ke la infanoj mem elekti la daton ŝajnas al mi tre malaprobinda.

Sinjoro Verdo: La lokaj iniciado-komitatoj¹⁰ havos la rajton rifuzi vere namaturan kandidaton, por ke neniu ajn infano petu seksan liberon nur pro scivolemo aŭ imitemo.¹¹

Sinjoro Grizo: Jes, sed mi timas, ke tiu granda fleksebleco de la vivpostuloj igos la vivon tro facila; la vivo estas jam tre facila por la nuntempaj gejunuloj. Ili vere devas lerni toleri, atendi, akcepti la vivon tia, kia ĝi estas.¹²

Sinjoro Verdo: Oni parolis same, kiam ni estis junaj—ni, kiuj edukiĝis per tedo kaj tio. Nuntempe la dudeka jarcento ŝajnas pratempo de barbara krueleco kaj nenecesa angoro. Eble post alia jarcento oni miros, kiel la dudekunjarcentuloj¹³ eltenis!

Sinjoro Grizo: Se jes, la raso ja estos malfortiĝinta, kiel mi nun timas.

Sinjoro Verdo: Nu, mi iom dubas pri la simptomoj de degenerado¹⁴ en niaj junaj submaraj vetkurantoj¹⁵, niaj lunvojaĝemaj geknaboj, aŭ la multaj gelernejanoj kiuj proponas sin por sciencaj esploroj! La homo estas nature aventurema; kaj vera malfeliĉo povas pli malfortigi nin, ol iu ajn feliĉo!

Sinjoro Grizo: Sed kia deviga defio eĉ hodiaŭ proponas sin al niaj gejunuloj?¹⁶

Sinjoro Verdo: Nu, la iniciad-ceremonioj mem postulas moderan kuraĝon kaj sinregadon.¹⁷

Sinjoro Grizo: Konsentite! Sed poste kio? Aŭ antaŭe?¹⁸

Sinjoro Verdo: Mi kredas, ke la vivo mem ĉiam portos al ili defiojn. La tero povas iĝi pli

sekura, la socia ordo pli justa kaj milda; sed homoj restas homoj; ili ankoraŭ frontas amon, familian kunvivadon, labordevon kaj morton.

Sinjoro Grizo: Ni neniam interkonsentos! Tamen, la referendumo montros la publikan opinion. Mi havas rendezuon kun amiko el la Antarkta Regiono—interesa ulo¹⁹ kun multaj neordinaraj memoroj! (Leviĝas.)

Sinjoro Verdo: Ĝis la, do! Mi restos ĉi tie kaj rigardos dum duonhoron la florojn. Eble mi havos nur kelkajn printempojn nun, kaj floroj ankoraŭ neniam tedeas...

Sinjoro Grizo: Ĝis la! (Foriras. Sinjoro Verdo dum paŭzeto rigardas la florojn. Dum li meditas, Julio Altmann envenas. Bela, sana, simpatia junulo en helkoloraj, simplaj vestaĵoj. Sed nun li estas preskaŭ frenezeca pro interna konflikto kaj doloro. Li kuras al la parapeto, kaj komencas grimpi, preta sin ĵeti malsupren. Sinjoro Verdo vidas lin kaj stariĝas.)

Sinjoro Verdo (milde kaj digne) : Ne.

Julio (respekteme sed senespere): Kial ne?

Sinjoro Verdo: Eble jes, eĉ; sed pripensu iomete unue.²⁰

Julio: Amiko, mi ne plu kapablas toleri miajn proprajn pensojn!

Sinjoro Verdo: Do, neniuj rajtas postuli, ke alia homo, kiu havas entolereblan kaj neforigeblan doloron, gardu sian propran ekziston.²¹ Sed la plimulto de niaj doloroj estas aŭ forigeblaj, aŭ tolereblaj por iom da saĝo. Venu ĉi tien. (Julio proksimiĝas hezitemu.) Ne timu; mi estas Estontecisto; mi deziras la feliĉon de la nova generacio. (Iom pli aŭtoritate) Sed ankaŭ mi estas cendudekjara. Tio signifas, ke dum dudek jaroj mi estis Memorgardanto²² kaj popola Konsilanto, kaj, vidante urĝan malfeliĉon, havas la rajton kaj devon pridemandi la kaŭzon. Akceptite?

Julio (kun klinita kapo): Jes, devige akceptite...

Sinjoro Verdo: Se mi ne povos helpi vin aŭ proponi al vi helpanton, mi ne plu ĝenos vin. Dume, eksidu. (Julio eksidas apud li.) Bone, nu, sincere klarigu: Kial vi, promesplena²³ civitano, volas mortigi vin?

(Lidio Mirkoviĉ envenas, kurante, plorante. Ŝi estas bela junulino, arda, sincera, kaj portas helajn, simplajn vestojn. Vidinte Julion ŝi ĵetas sin al la piedoj de sinjoro Verdo.)

Lidio: Julio, Julio, plej kara! Nur lasi por mi tiun teruran leteron?²⁴ —Sinjoro, vi estas Konsilanto, ĉu ne? Altestimata, mi petegas vin, helpu mian karan, kion ajn mi mem devos fari aŭ trasuferi! Li ne mortu! La vivo povas esti tiel bela!

Sinjoro Verdo (karesante ŝian kapon): Jes ja; kaj bela knabino simbolas la belecon de la viro.

Julio: Lidio, ni ne povos solvi la problemon! Kial turmenti nin daŭre? Mi malekzistu; vi forgesu min!

Sinjoro Verdo: Vi tute ne kverelis, ŝajne?²⁵

Julio: Kverelis! Dum du jaroj en la Prova Domo²⁶ ni neniam kvereletis; dum du jaroj en la Prova Domo nia amo kreskis! Sed nun mi vidas, ke tiu amo sankta, kiu lumigis niajn vivojn kaj donis al ni vivocelon, estas por mi fatala.

Lidio: Julio, mi ĵuras, ke se vi mortigos vin, mi sekvos vin!

Sinjoro Verdo: Ni ne parolu pri la morto, sed pri la vivo.

Vi du amas unu la alian per arda, sincera, sankta amo. Post du jaroj en la Prova Domo vi nepre scias, ke nek imitemo, nek frivola scivolemo, nek urĝa amoro, motives vian rilaton. Nu do, vi du posedas ion, kio estas inter la plej karaj trezoroj de la homaro; kaj Julio, ne povante portadi tiun ŝarĝon de ĝojo, volas sin ortigi. Ne! Diru, mi petas, la tutan veron.

Julio: Ni kompreneble volas fari la Porĉiaman Promeson²⁷ kaj akiri la rajton krei infanojn.²⁸
Sinjoro Verdo: Des pli bone.
Lidio: Ni estas ambaŭ sanaj, fizike kaj mense.
Sinjoro Verdo: Kaj ĉu vi estas ambaŭ ĉiel liberaj?²⁹
Lidio: Jes, sed...
Julio: Mi havas tre fian heredaĵon.³⁰ Ĝi estas tiel elstara fia, ke mi ne rajtas riski la transdonadon.³¹
Sinjoro Verdo: Ĉu oni oficiale forprenis de vi a rajton patriĝi
Lidio: Tute ne!... Eble tio estus por ni pli facila... Mi insistas, ke li estas tre skrupula; kaj per bona medio kaj edukado ni povos forigi iun ajn inklinon al tiu heredaĵo...
Julio: Sed, Lidio, mi mem ne toleras la penson, ke mi povus naskigi, kaj pere de vi, lian homon!
Sinjoro Verdo: Ĉu vi konsultis genetikiston?
Lidio: Jes; mi petegis tion. La genetikisto diris, ke oni ne povas esti certa, sed ke Julio nepre rajtas riski.
Julio: Sed ĉu pere de vi, plej kara, ĉu pere de vi?
Sinjoro Verdo: Mi komprenas; ju pli profunde amo validas, des pli ĝi skrupulemas, des pli hezitas pri sia propra merito. Kio estas tiu heredaĵo,, kiu obsedas vin?
Julio: Mia patrino edukiĝis en orfejo, ĉar ŝia patro murdis ŝian patrinon. Mia patrino estis ankoraŭ bebino. Feliĉe ŝi ne memoris multe pri la afero mem... sed laŭ la arkivoj la patro bategis la patrinon per granda botelo, ĝis ĝi dispeciĝis... kaj sango estis ĉie... mi povas imagi... mi povas tro bone imagi, sinjoro!... kaj finfine li strangolis ŝin... Ŝajnas ke li ne amis la infanon kaj ĉesis ami la patrinon, kaj tiam li estis beste ebria... Mia avo³² estis monstro, monstro! Kaj mi ne povas forgesi, ke tia monstra sango fluas en miaj vejnoj; mi povos transdoni tian heredaĵon al senkulpa infano... al la infano de mia Lidio!
Lidio: Julio, Julio, nur vin mi deziras... kia ajn vi estas!
Sinjoro Verdo: Nu, via historio estas ja terura, pli terura ol mi atendis. Sed viaj propraj gepatroj estis bonaj kaj normalaj, ĉu ne?
Julio: Jes, ŝajnas ke jes... eĉ banalaj...
Sinjoro Verdo: Mi kredas, ke vi tre troigas la riskon; ke, eble ĉar vi havas ian neracian kulposenton kaj kvazaŭ timas vian propran feliĉon, vi kreas por vi teruran ĥimeron. Vi tre serĉis tra arkivoj, ĉu ne?
Julio: Jes.
Sinjoro Verdo: Ĉu vi trovis aliajn patologiajn tipojn?
Julio: Ne. La urdo okazis en 2011. Panjo edziniĝis kun Johano Altmann en 2034, kaj mi naskiĝis en 2036. Miaj gepatroj...
Sinjoro Verdo: Altmann...?
Julio: Mi pardonpetas.
Sinjoro Verdo: Ne gravas. Mi ekpensis pri io. Viaj gepatroj...
Julio: Ŝajne vivas feliĉe kaj normale. Mi ne trovis alian strangajaĵon.
Lidio: Kaj ni ne trovis monstron aŭ strangulon je la patra flanko.
Julio: Ne; sed ĉiam banalulojn! Kiu scias, ĉu tia ordinara morala forto ĉiam venkos la monstran inklinon?
Sinjoro Verdo: Ej, mia amiko, monstro infera sin kaŝas en ĉiu homo; sed la plimulto de ni

regas ĝin. (Paŭzeto.) Sed... se vi ja scius, ke unu el viaj prapatroj estis neordinare valora homo... ĉu tio sufiĉus por retransviligi vin?

Julio: Jes! Jes, se nur mi povus trovi ion por aldoni ekvilibron... jes, mi akceptus! Sed kiu proponus al mi tian scion? Mi mem traserĉas multajn arkivojn, kaj trovis nenion signifan.

Sinjoro Verdo: Julio Altmann... ĉu vi konas la nomon de via patra avo?³³

Julio: Jes, Rudolfo Altmann.

Sinjoro Verdo: Rudolfo... Nu... tion oni kutime ne scias, sed vi trafolumis multajn dokumentojn, pelite per via obsedo... ĉu vi konas la plenan nomon de via praavo... de la patro de Rudolfo Altmann?

Julio: Fakte jes; mi scias: Henriko Altmann, kiu naskiĝis en 1951 kaj mortis en 2015.

Sinjoro Verdo: Henriko Altmann, pontingierero, Nebenweg 45, Dresden?

Julio (ekstarante en mirego): Vi estas sorĉisto!—Tio estis la adreso de mia avo Rudolfo Altmann, ankaŭ! Mi vizitis lin, mi mem, estante knabeto! Mi ne bone memoras lin... nur kalvan bonulon... sed vi pravas pri la adreso!

Lidio: Kiel vi scias pri li? Ĉu vi vere estas sorĉisto?

Sinjoro Verdo: Ne... nur tre maljuna maljunulo. Julio, via praavo, Henriko Altmann, estis viro, kiu estis preta suferi mokojn, eĉ malhelpi sian karieron, perdi amikojn kaj protektantojn, elspezi, labori, pro absolute malegoista celo, kiel modesta halpanto en la liberigo de la homaro.

Lidio (ĝoje): Julio, Julio!

Julio: Se nur mi certus pri tio... tio ja estus por mi savo kaj feliĉo!

Lidio: Kaj tial, por mi ankaŭ!

Sinjoro Verdo: Mi ne povas diri, ke mi intime konis Henrikon Altmann; mi parolis kun li eble kvar-kvin-foje... ni interŝanĝis bildkartojn kaj maloftajn leterojn dum eble dek jaroj... sed mi havas en la poŝo la pruvon, ke li havis ian neordinaran bonfaremon. (Li elprenas libreton.)

Lidio: Kia stranga, antikva tipografio!³⁴

Sinjoro Verdo: Jes! La libro nun estas kuriozaĵo; sed mi gardas ĝin, por memori min dum miaj sunsubiraj tagoj, ke mi ne misuzis mian vivon. Ĝi estas la kongreslibro de la granda Jubilea Kongreso de Esperanto, 1985. Jen (li trafolumas la libron.) Jen Henriko Altmann; numero 283; via praavo. Li nepre havis kelkajn noblajn ecojn, eĉ elstarajn; li estis tre fervora esperantisto.

Julio: Esperantisto? Sed kiel oni povas esti esperantisto—isto de lingvo? Kvazaŭ oni estus spiristo aŭ manĝisto...?³⁵

Sinjoro Verdo: Jes, Esperanto nun ŝajnas al vi du natura kiel spirado; vi tuj uzas ĝin ekster via propra lingva regiono.

Julio: Jes, hejme mi parolas la neoteŭtona³⁶ dialekton, Lidio—Lidio Mirkoviĉ—la panslavan³⁷; hejma dialekto estas iom... e... komforta...

Lidio: Jes, komforta, kiel pantofloj! Sed kompreneble ekster la hejmlingvo oni uzas Esperanton.

Julio: Inter ni... sed kia besto estis tiu esperantisto—kvazaŭ Linjo estus panslavistino³⁸?

Sinjoro Verdo: Se vi volas havi multajn detalojn, vi povos atingi mian hejmon per ŝtallibeto en duonhoru; aŭ iu ajn altgrada lernolibro pri lingva historio klarigos al vi. Sed mi certigas al vi nun, ke Henriko Altmann kuraĝis uzi kaj propagandi Esperanton en 1985—kiam la plimulto de la homaro ankoraŭ mokis, rezistis, eĉ malamis ĝin. Ĉu vi komprenas, ke en 1985 nacieco (vi sendube konas la koncepton, el la enciklopedio?—

Julio: Jes—

Sinjoro Verdo: —ankoraŭ floris?³⁹ Homo, kiu estis interkomprenigi la homaron per neŭtrala lingvo, riskis mokojn, kaj en multaj regionoj eĉ gravajn malagrablojn? Jes, ni vojaĝas nun al la luno kaj la proksimaj planedoj, kaj malmulte pensas pri la oferoj de la pioniroj; ni ĉiuj flugas en ŝtallibeletoj, atomhelikopteroj aŭ raketoj kaj ne pensas pri iliaj martiroj. Vi gejunuloj ne memoras, kiel mi, ke antaŭ nur jarcento, oni histerie ridegis, kiam la unuaj pioniroj preparolis la eblon fari ŝtofojn kiujn oni neniam devas purigi; kaj por vi, la mondo ĉiam havis unu lingvon. Sed mi memoras aliajn tagojn; dum pli ol cent jaroj, la homoj, kiuj uzis Esperanton, ŝajnis stranguloj, devis suferi, toleri, kaj nekredible pacienci.

Julio: Mi tre ĝojus, se vi montrus al mi viajn pruvojn pri tiu stranga epoko.

Sinjoro Verdo: Jes, mi ĝojos montri ilin al vi. Mi povos eĉ montri a vi kelkajn leterojn de Henriko Altmann... jes, esperantajn leterojn kiujn vi, Lidio, komprenos tuj; kaj vi vidos kiel li laboris... inter moko kaj malfacilaĵoj... por kontribui al la libero, kiun vi nun ĝuas en via generacio. Ni luan ŝtallibeleton⁴⁰, ĉu?—vi povas fieri pri via praavo, Julio; lia sango povos neŭtraligi la sangon de patologia monstro kaj doni kaŭzon eĉ por via sentema altruismo... via skrupulemo.

Lidio: Julio, Julio! Via praavo estis vere tre granda homo!

Sinjoro Verdo: Ne, li ne estis “granda”, nek mi, kiu strebis simile; la plimulto de ni estis simplaj homoj... tre banalaj, eble... sed kun homamaj flamoj en la koro, simplaj homoj povas preskaŭ fari miraklojn... Mia laboro nun estas finita; la tago, kiun mi atendis, antaŭ longa tempo venis... mi konfesas, ke iasence mi eĉ sentis perdon! Sed la vivo ĉiam longiĝas, la mondo daŭre riĉiĝas; oni vidas ĉiam novajn perspektivojn por la homa raso. Eble vi du estos alispecaj pioniroj... Vi ne plu emas enabismiĝi, ĉu?

Sinjoro Verdo: Do, ni trafu tiun ŝtallibeleton kaj vizitu mian hejmon. Mi montros al vi miajn etaĵojn el forgesita epoko... Ne danku; mi ĝojos klarigi ĉion al vi... tiaj memoroj estas la ĉefaj plezuroj de maljuneco... ke ni faris ion por la ĉefaj plezuroj de maljuneco... ke ni faris ion por la homaro... kaj eble eĉ la vivofino nur tiaj memoroj ankoraŭ gravas... Ni iru do!

(La kurteno flas, dum ili foriras.)

(de Marjorie Boulton, Anglio)

注释

(说明：这是英国女作家 Marjorie Boulton 创造的一篇科学幻想剧，曾获 1956 年第 11 届国际世界语大会文学竞赛剧本创造奖。)

1. parapeto 矮墙。这里指河岸边防止人物下跌而垒的低矮的围墙，上面种植花草等物。
2. benkparto = parto de benko 长凳的一部分。面向观众的长凳部分。
3. 在 2035 年 5 月 6 日的全民复决投票中我投票赞成世界老人健康旅行法。
4. terparto 地球的一部分，地区。作者有意用这样的字眼以示那时国家已经消亡了。
5. helpi plenan sanon 利于健康。
6. ĝuste tial 正是出于这种考虑，正是如此。
7. forpreni 拿走，取消。Defio 是对现社会（现秩序）的不满，蔑视，stimulo 是言行给人的鼓励，鼓舞人上进，进取之意。
8. inicii = inici 对新人教给初步知识，传给秘诀。这里是指性教育。
9. 至于提案说青少年有权在 12 岁就受性教育，而不必要学到 17 岁.....

10. lokaj iniciado-komitatoj 地方性教育委员会。
11. 不使任何一个孩子只是出于好奇或模仿而要求性的自由。
12. 应该学习容忍、等待、接受现实生活的一切。
13. dudekunjarcentulo 二十一世纪的人。
14. la simptomoj de degenerado 蜕化的症候。
15. vetkuranto 赌跑者，赛跑者。
16. 但是今天我们的青少年受到的是什么样的挑战啊？
17. iniciad-ceremonio 性教育仪式（性教育活动本身要求有节制的勇气和自制力）。
18. 但是其后果是什么？而以前又是什么？（但是后来呢？从前呢？）
19. interesa ulo 有趣的家伙。
20. 但还是先考虑一下吧。
21. gardu sian propran ekziston 保持自己存在吧（无人有权要求……的人还保持自己的生存，意味着“死”。）
22. memorgardanto 记忆保持者。这是作者设想的将来社会对高龄老人的一种荣誉称号。
23. promesplena = plena je promesoj. Promeso 允诺，引申为责任，义务。这里是说：负责许多社会职责义务的公民。
24. 只给我留下那封可怕的信。
25. = Estas ŝajne, ke vi tute ne kverelis.
26. Prova Domo 试验宫（这是作者设想的男女青年婚前共同生活的一种法定场所）。
27. porĉiama promeso 终身的允诺，永伴终身，白头到老之意。
28. krei infanojn 生孩子。
29. Ĉu vi estas libera? 一般讲是：你有空吗？但是这里是特指：你是自由的吗？你没有丈夫（妻子）吗？Ĉiel libera 是问各方面都是自由的（既无配偶，也无同居相好的朋友）。
30. heredaĵo 遗产。这是指遗传因素。
31. transdonado 传递，转让。
32. mia avo 我的祖父。但这里指的是 Julio 的外公。
33. patra avo = patroflanka avo 父亲方面的 avo，祖父。Avo 可指祖父和外祖父。如要准确表示，则加形容词：patra avo 祖父；partrina avo 外公。注意，别误会为“父亲的祖父”和“母亲的祖父”。从上下文看：Julio 的父亲是 Johano、祖父是 Rudolfo、曾祖是 Henriko。
34. antikva tipografio 古代印刷（物）。
35. 这是描写那时世界语已成为日常用语，人们久已不用 esperantisto 这词了，因此对之不理解，就好像有人用 spiristo 呼吸者，manĝisto 食者等词不能令人理解一样。
36. neoteŭtona 这是作者假设造的一个词，意为“新条顿的”，neoteŭtona dialekto 新条顿语。
37. la panslava 泛斯拉夫（语）。
38. panslavistino 女泛斯拉夫语者。
39. 这是半句话，紧接上句：en 1985 nacieco ankoraŭ floris. 在 1985 年民族性还在兴盛一时。
40. ŝtal-libel-eto 钢造的蜻蜓机，是作者想象的二十一世纪的普通航空交通工具，可译为“小飞机”。

ĈIUTAGAJ PAROLTURNOJ KAJ ESPRIMOJ

POŜTEJO

1. Mi volas sendi leteron.
2. Kiom kostas ordinara letero?
  - rekomendita (registrita) letero?
  - eksterlanda letero?
  - aerpoŝta letero?
  - banderolo kun presaĵoj?
3. Mi petas poŝtmarkojn por aerpoŝta letero.
4. Mi petas poŝtmarkojn je ok cendoj.
5. Bonvolu doni al mi du ok cendajn poŝtmarkojn.
  - du poŝtkartojn.
  - poŝtmandaton.
  - telegram-formularon.
6. Kie oni enpoŝtigas...?
7. En kiu giĉeto oni enpoŝtigas...?
8. En la giĉeto numero 4.
9. Mi volas enpoŝtigi ĉi tiun leteron rekomendite.
10. Tiun ĉi telegramon bonvolu sendi kiel urĝan.
11. Kiam estos enmanigita ĉi tiu telegramo?
12. Hodiaŭ vespere.
13. Bonvolu skribi sur la koverto la precizan adreson.
14. Mi volas enpoŝtigi ĉi tiun pakajon al Shanghai.
15. Ĝi pezas du kilogramojn.
16. Kie oni deprenas poŝtrestantajn leterojn?
17. Mi volus depreni monon per tiu ĉi poŝtmandato?
18. Ĉu vi povas legitimi vin?
19. Jes, mi havas person-legitimilon (pasporton).
20. Kiom kostas telegramo al...?
21. Urĝa?
22. Ne, ordinara.
23. Tri cendojn por unu vorto.
24. Mi volus telefoni.
25. Bonvolu doni al mi telefonlibron.
26. Mi volus mendi interparolon kun Shanghai, kun la numero...
27. La numero estas okupita.
28. La numero ne respondas.
29. La linio estas difektita.
30. Momenton!
31. Halo', kiu parolas?
32. Mi nenion aŭdas.
33. Bonvolu paroli pli laŭte mi malbone aŭdas vin.

34. Bonvolu ne interrompi. Mi voku lin!
35. Mi petas, ke ŝi telefonu al mi je la 6-a horo.
36. Mi kore dankas pro la komplezo.
37. Pardonon pro mia ĝeno!
38. La interparolo estas finite. Kiom kostas?

日常用语和句型

邮 局

1. 我想寄信。
2. 平信（挂号信，国外信，航空信，印刷邮包）多少钱？
3. 我买一封挂号信的邮票。
4. 我买八分邮票。
5. 请给我两张八分邮票（两张明信片，一张邮汇票，一张电报纸）。
6. 在哪儿投邮？
7. 哪个窗口收邮件？
8. 在四号窗口。
9. 我这封信要挂号。
10. 这份电报请作急电拍发。
11. 这电报什么时候送到？
12. 今天晚上。
13. 请在封皮上写上详细地址。
14. 我想把这包裹寄到上海。
15. 它重二公斤。
16. 存局待领邮件在哪里取？
17. 我取款，这是汇款单。
18. 你有证明吗？
19. 有。我有身份证（护照）。
20. 往……拍电报多少钱？
21. 急电吗？
22. 不，普通的。
23. 每个字三分钱。
24. 我想打电话。
25. 请把电话簿给我。
26. 我想跟上海通话，号码……
27. （你要的号码）占线。
28. 无人接电话。
29. 线路有故障。
30. 请等一等！
31. 喂，你是谁？
32. 我听不见。
33. 请大声点，我听不清楚。
34. 请别挂电话。我叫他。

35. 我要求她六点给我打电话。
36. 我衷心感谢你的盛情。
37. 请原谅我的打搅。
38. 通话完了。电话费是多少？

语法

世界语的文风

文风是人们用语言表达思想感情的体裁和风格，它是在语言的规范内人们习用的文体，它必须遵循语言的语法规则和一段表达方法。在民族语中一般习惯的用法已约定俗成，是人们必须遵守的。各种语言都有其各自的文风。

作为一种语言，世界语也有自己的文风。

世界语的文风是什么样的呢？对这个问题，柴门霍夫在“语言问答”中曾作如下回答：“真正的世界语的文风应该既不是斯拉夫语的又不是日耳曼语的，也不是罗马语的，而是——或至少应该是一简单而符合逻辑的。”据此，可以说在世界语里凡是符合逻辑而又简单明了的文风就是好的，否则就是不好的，即使语法上没有问题，但造句用词不合逻辑，结构复杂难解，也不是世界语应有的好文风。

世界语是国际语，它必须有自己的国际化的文风，这就是柴门霍夫提出的符合逻辑的简单明了的文风，要掌握世界语的文风必须对世界语的词法和句法有全面的了解，对世界语的结构和神韵有充分的了解，要用世界语来直接思考，按逻辑方法来表达，而不能受民族语的影响，盲目地照搬民族语的文风。

世界语者是各民族的人，其民族语的他或她最熟悉的语言，当他学第二种语言时常以其父母语的观点来观察判断新语言，而且常常不自觉地把父母语的文风用于第二种语言，对于世界语者来说，特别是对初学者来说这种盲目照搬父母语的现象是常有的，要注意避免。

关于盲目照搬本国语言的造句用词习惯于世界语的事，柴门霍夫提到下面一例：

又一次柴门霍夫收到俄国一个世界语初学者用世界语写来的如下一封信：

“Favora Regnestro!

Honoro havas alkuŝigi, kio laŭ kaŭzo de antaŭskribita al mi kun kuracisto kuraco mi en efektiva tempo ne en stato elpleni de donita kun mi al vi promeso; apud kio postaperigas, ke mi turnos sin al domo tra du monatoj, ne pli frue de fino de aŭgusto.”

这是一封把俄文逐字“直译”成世界语的信，对于不懂俄文的人来说是不可理解的，就世界语来说它是不合规范的，是盲目照搬俄文，生硬地逐字“对号入座”的典型。它是穿上世界语外衣的俄文，而不是世界语。如用真正的世界语写这封信则是如下样子：

“Estimata sinjoro!

Mi havas la honoron raporti al vi, ke kaŭze de kuracado, rekomendita al mi de la kuracisto, mi en la nuna tempo ne povas plenumi la promeson, kiun mi donis al vi, mi ankaŭ sciigas vin, ke mi revenos hejmen post du monatoj, ne pli frue ol en la fino de aŭgusto.”

“尊敬的先生！

我很荣幸地向您报告，为了遵从大夫的治疗，我现在不能履行我答应过您的诺言。我还要通知您，我将在两月后即不早于八月底才能回家。”

这封信的原信和修改后的文字差别多么大啊！其原因就是写信人是个初学者，他还未掌握世界语的文风，写信时他完全按照俄文的文风——也可以说他是先写俄文信然后逐字译成世界语，他根本不考虑世界语的语法和选词造句的要求，完全把俄文的句子构造硬加给世界语，

于是写出了不伦不类的世界语信。

这种民族语文风的世界语是初学者易犯的毛病，当然，这种现象不仅仅是在世界语里有，在人们使用任何其它第二种语言时也是常见的。因为，每个人，不管他是哪国人，总是首先掌握其本国语言，从他生下来起就学习和使用其本国语言，很自然地用本国语言来思考认识一切事物，并逐步形成本国语言是“最自然的”“最好的”“最合理的”……，当他开始学习第二种语言时，总爱用本国语言来衡量，有意无意地仍用本国语言来思考来表达第二种语言。例如我们常听说“中国式的英语”“中国式的法语”等等，就是指的中国人按照中国文风写出来的英文、法文等，那种英语，那种法语甚至可能写得还不错，语法上也讲得通，但不是英语和法语，因为英国人或法国人不会那样讲，那是中国人的讲话方式，是中国味。同样，中国人不注意时也会写出中国式的世界语。

在民族语里，几乎所有的语言都有其累赘，所谓累赘指的是那些不合理不合逻辑的表达方法和说法，它们主要是些成语、习语、句套子，都是千百年历史沿用下来已经约定俗成，各有固定的含义和一定的用法，不是一般的逻辑可以分析解释的。这种各语言中的“宝贝”对本国人来说可能被认为是“最好的”，但对外国人来说是不可理解不能接受的，如果把它们硬搬到别的语言里，别人就不会懂。例如一句很简单的见面客气话“你好吗？”如果把各国语言的直译成世界语就是下面这些样子：

Kiel la mano iras!	(爱沙尼亚语)
Kiel vi povas?	(芬兰语)
Kiel la aferoj?	(俄语)
Kiel ĝi iras?	(德语)
Kiel vi portas vin?	(法语)
Kiel estas vi?	(英语)
Kiel vi staras?	(意大利语)
Kiel staras ĝi al vi?	(瑞典语)
Kiel vi havas vin?	(捷克语)
Kiel vi estas?	(匈牙利语)
Kiel vi trovas vin?	(挪威语)
Ĉu vi estas bona?	(汉语)

上面这些语言的选词和造句虽然不一样，但想表达的意思都是一个：**Kiel vi fartas?**如果这些国家的世界语者都不用世界语的表达法，而各自把自己民族语的表达法“直译”成世界语，那么，别国的世界语者就无法理解了。从此也可以看出世界语必须有自己的国际化的表达法，而不能用任何一国专用的表达法。

柴门霍夫天才地规定世界语的文风必须是简单而合逻辑的，“简单”则要求清楚明了，不要繁复累赘，能用一个词表达的就不要用词组，能用转化词或派生词表达的就不要加修饰词或补语，能用简单时态的就不要用复合谓语，等等。“简单”不等于“粗糙”，如果一个词已可以表达清楚，那么用一个词就足够了，否则该加用的复杂形式也必须用。“逻辑性”是世界语文风的要点。逻辑就是理性，合逻辑就合理。合逻辑的词、句和表达法则是对任何国家的人都能理解和接受的，是国际化的。合逻辑的文风是国际语必须具备的，它当然是世界语的文风。例如仍用上面的一句话“你好吗？”来分析，意思是问：自从上次见面分别以后直到现在你的生活起居如何？当然用不着这样啰嗦。有的人主张这样说：

Kiel vi fartas lastatmpe?

你近来好吗？

但是这个句子语法上有问题，因为既然用了状语 **lastatempe**，指明时间是“最近”，与“现实”就有区别，好像是只问最近而不问现在似的，实际上“你好吗？”是包括现在在内的，那

么，是不是要用 *lastatempe kaj nuntempe* 呢？当然用不着，因为世界语动词的现在时就是有包括从过去到现在一贯如此，经常如此的一层意思的用法，所以用一个 *fartas* 就够了，这一点在各种语言中都是用的现在时就可以证明它是国际化的。

世界语的“你好吗？”按其它语言的习惯写不行，因为如果写成 *Ĉu vi estas bona?* 则是个一般疑问句，问“你是好还是不好”，如果写成 *Ĉu vi bona?* 则不成句子。它们都有另外的意思：“你是个好人的吗？”

综上所述，不能用本国语的习惯来写世界语，一定要养成世界语的习惯，用世界语来思考来说来写世界语，开始时会有一些困难，但经过一些时候的练习和实际锻炼，是能够办到的，因为世界语的文体是简明逻辑的，合乎逻辑的事物总是最容易被理解和掌握的。

当然，好的文风不仅仅只是合乎语法和逻辑，还需要有生动的艺术性和文章的神韵，因为语言不是机械或数学公式，而是表达人的思想感情的工具和手段。生活是丰富多彩的，同一事物一般人说起来干巴巴的枯燥无味，但在作家诗人的口中或笔下就会非常生动，就会有声有色，引人入胜。其间的差别就在于一般人缺乏语言修养，驾驭语言的本领不高，而作家和诗人则有较深的修养，对语言有相当的掌握，在选词造句和引文方面有丰富的材料可供挑选，有丰富的手段可供使用。要达到那种水平也非难事，只要多读作品，特别多读名家的作品，细心研究他们的文风，一点一滴地学习，日积月累，慢慢就能掌握世界语的神韵，世界语在你脑子里就会活起来，当你思考时它会自然涌现，源源不断，就像你用本国语的情况一样。

世界语诞生到今天虽然还不到一百年，但它已拥有大批的作家，其中还有不少是善于驾驭语言的大师，柴门霍夫就是一位杰出的语言大师，他的原著、翻译、讲演词和书信是许多世界语者，包括几代世界语作家们，学习的材料。人们从中吸取养料，学习大师的构词、造句和文章结构。柴门霍夫的文风简洁流畅，他的文章如行云流水一气呵成，没有生硬拼凑之感，是世界语文风的楷模。学员们应该很好地向他学习。

本书及其前篇“世界语函授教程”对世界语的词法和句法作了较详细的介绍和讲解，是比较系统的。讲解中并不仅仅满足于语法定义的罗列，而是有归纳有创新，不仅讲语法规则，而且试着分析了为什么这样规定，有些地方还用汉语对比来说明，其目的让学员有较深的了解。掌握语言，了解这些是必要的，但这还不够，因为理解只是初步，要变理解为掌握，还需要一个熟练的过程，无论是对词缀的使用，构词造句的掌握或行文的组织安排等都需要熟练的语言技巧，需要剪裁功夫，而这种技巧和功夫则不属于课本的任务，是要求在实践中阅读书刊，从中借鉴，实地写作，进行使用，在不断的学用实践中来养成。写信、写日记、写文章、翻译是实用，用世界语会话、交谈、也是实用的，只有不断地使用世界语，它才能逐渐变成你所熟悉的语言。学完本书的学员已具有中级水平，应该能够独立地阅读，也应该使用世界语了，同志们，大胆地使用世界语吧！

EKZERCOJ

A. Respondu jenajn demandojn:

1. Kion signifas la titolo 2060?
2. Kia estas sinjoro Verdo kaj kia sinjoro Grizo?
3. Pri kio ili diskutis?
4. Kio estas la sinteno de s-ro Verdo kaj kio tiu de s-ro Grizo?
5. Kie ili sidiĝis interparolante?
6. Kial la junulo Julio volis sinmortigi?

7. Kion signifas la genetika sistemo?
  8. Kiu murdis kiun laŭ la rakonto de Julio?
  9. Kiel vi opinias pri la juna paro? Ĉu la sama afero povas okazi inter la gejunuloj de la nuna tempo? Kial?
  10. Ĉu vi estas vera esperantisto, kiu ofertas sin por uzi Esperanton por la utileco de la homaro?
- B. Mallongige ŝanĝu la dramon en prozon per viaj propraj vortoj (请用你自己的语言把剧本内容缩短改写成散文)。
- C. 在下面的句子里有些不妥当的地方，你能找出它们并改正吗？
1. Nu, ĉu vi ne estas ankoraŭ kontentigita, ho, postulino?
  2. Ĝojigu la koron de via amiko sendante al li leteron sur tiu ĉi poŝtkarto.
  3. Porkomencanta kurso estis ferita la 12, IV. Kaj montris kontentigan rezulton.
  4. En Ĝenevo soveta delegacio proponis projekton de ĝenerala senarmigo.
  5. Dum multaj monatoj ni ĉiam denove komencis la laboron, por fari al ni vojon, grimpi trans malfermitajn fendojn, travidante nin inter la arboj...
  6. Simile kiel ekster nia movado diversspecaj diplomatoj...
  7. La kamparano haltis kaj laŭte alvokis sian edzinon.
  8. La kongresanoj migris tra la arbo kaj vizitis la reĝan palacon.
  9. Ĉu la Esperanta instruado devos fariĝi aparta por ĉiu sekso, aŭ ĉu oni devas preferi la kuninstruadon de ambaŭseksaj lernantoj?
  10. La tuta loĝantaro estis kunbindita per sanga filo kaj amikeco.
- Ĉ. 下面是一个中国初学者翻译的鲁迅“呐喊”自序的第一段文字（原文附后），它基本上是逐字翻译的“中国式世界语”。请按照原文把它改译为真正的世界语。
- Mi en la juna tempo ankaŭ faris multan songojn, kaj poste grandduone forgesis, sed mem ankaŭ ne opinias bedaŭron. La tiel nomata memoro, kvankam povas igi homon ĝoji, havi tempon ankaŭ ne evite igi homon soleca, kaj igi spiritan silkon kaj fadenon ankoraŭ tiranta la jam mortintan solecan tempon denove havi kian guston, kaj mi flanke doloras por e povi tute forgesi, kaj tiu ĉi ne tute forgesita parto, al nun do fariĝas la veno kaj kaŭzo de “Laŭte Krii”.
- 附：鲁迅“呐喊”自序原文（第一段）
- 我在青年时候也曾经做过许多梦，后来大半忘却，但自己也并不以外可惜。所谓会员者，虽说可以使人欢欣，有时也不免使人寂寞，使精神的丝缕还牵着已逝的寂寞时光，又有什么意味呢，而我偏苦于不能全忘却，这不能全忘的一部分，到现在便成了《呐喊》的由来。
- D. 下面是柴门霍夫的一首诗，请把它改写成散文，按自然句序重新安排句子，加上省去的词或词组，把不应大写的字母写成小写，并加上标点符号：

LA ESPERO

En la mondon venis nova sento
 Tra la mondo iras forta voko
 Per flugiloj de facila vento
 Nun de loko flugu ĝi al loko
 Ne al glavo sangon soifanta
 Ĝi la human tiras familion
 Al la mond' eterne militanta
 Ĝi promesas snktan harmoion

Sub la sancta signo de l' espero
Kolektiĝas pacaj batalantoj
Kaj rapide kreskas la afero
Per laboro de la esperantoj
Forte staras muroj de miljaroj
Inter la popoloj dividitaj
Sed dissaltos la obstinaj baroj
Per la sancta amo disbatitaj
Sur neŭtrala lingva fundamento
Komprenante unu la alian
La popoloj faros en konsento
Unu grandan rondon familian
Nia diligenta kolegaro
En laboro paca ne laciĝos
Ĝis la bela sonĝo de l' homaro
Por eternal ben' efektiviĝos

— L.L. Zamenhof

E. 用世界语给老师写一封信，谈谈你的学习情况和成绩，还有什么困难？你有什么学、用世界语的要求、希望和打算？

生词分课索引

A		arkta	15
abismo	20	armi	9
abomeni	7	assembleo	9
absoluta	8	aspekti	5
adapti	15	ataki	4
admiri	18	atendi	4
afabla	2	atesti	12
afekti	20	atomhelikoptero	20
afero	13	atomo	9
afikso	5	aŭtomato	11
agrikulturo	6	aŭtonomio	8
agronomo	6	aŭtoritato	20
aglo	15	aŭtuno	12
agonii	11	avantaĝo	20
akademio	5	aventuro	20
akcidento	17	avenuo	16
akomodi	15	aviadilo	4
aktoro	9		
akuta	11	B	
almozo	7	baldakeno	18
altaro	15	Balta Maro	3
altruismo	20	banala	20
aludo	12	banano	10
amaso	8	banko	13
amuzi	3	barbara	20
angoro	20	bari	4
animalo	15	bati	7
antikva	15	besto	4
anticipe	2	biero	16
aparta	8	bifstekoj	16
aparteni	8	bildo	13
apendicito	11	bileto	12
aperi	11	biologo	15
apetito	11	blanka	14
apliki	8	bleki	4
apogi	17	blonda	1
aprobi	18	blovi	17
araneo	18	boji	4
aranĝo	1	bombo	9
argumento	20	bori	19
arkivo	20	botelo	1

bovo	4	dekstra	11
brako	15	delegito	16
brasiko	4	delikata	18
brava	19	densa	12
breĉi	4	dependi	6
brigado	9	desegni	18
briko	12	detale	13
brito	6	diagnozi	11
bruli	4	dialekto	5
brusto	12	diamanto	19
bruto	4	difekti	2
bulgaro	6	difini	14
butero	10	digesti	11
butiko	13	dika	7
butono	17	direkti	4
		diskriminacii	9
		disponi	10
		distingi	15
		diveni	8
		doktrino	15
		dolaro	9
		dolori	11
		domaĝo	13
		donaco	10
		dramo	20
		droni	15
		dungi	19
C		E	
celo	15	eĉ	2
centimetro	8	eduki	8
ceremonio	18	edzino	1
certe	5	efektiva	8
cindro	12	ekrano	14
cirkonstanco	15	ekskominuki	15
citi	6	eksperimento	5
civito	6	ekvilibro	20
		ekzakta	5
		ekzameni	11
		ekzemplero	15
		ekzemplo	6
		ekzerco	5
		eleganta	11
D			
decide	5		
dediĉi	3		
defio	20		
degenerado	20		
deklari	1		

elekti	8	foje	1
elementa	5	folio	1
elspezi	9	fono	15
embrio	15	forgesi	12
eminenta	18	formi	5
emocii	11	fortika	8
enciklopedio	20	fosi	15
energio	8	fotografajo	12
escepto	5	frandi	10
esenco	15	franko	9
etendi	7	frapi	8
evento	17	freneza	20
eviti	17	FR Germanio	9
evolui	15	frivola	20
		frizi	10
		frua	4
		frukto	12
		ftizo	11
		fulmo	17
		funkcii	7
F		G	
fadeno	18	gaja	2
fako	9	genetiko	20
faktoro	15	genio	15
faldo	12	gento	15
fama	13	gesto	11
fantazio	15	giganto	17
fantomo	19	globo	8
farmacisto	11	gloro	19
farmi	6	gluti	11
fasko	10	grado	10
fatala	20	granita	19
febroy	11	graso	10
felo	15	grek-in-o	1
ferio	10	grunti	10
festoy	12	guldeno	9
fidela	14	guto	19
figuro	8	gvidi	19
filozofoy	15		
fingroy	11	Ĝ	
Finnlando	5	ĝemi	7
firme	5		
flamo	4		
flanko	4		
flavo	19		
fleksa	20		
flirti	19		
fluto	12		

Ĝenevo	9	invite	11
ĝenerala	9	izoli	8
H		J	
halo	10	jena	1
harmonio	15	Jugoslavio	2
haro	1	jako	11
hardi	19	justa	13
haŭto	14		
hazardo	6	Ĵ	
hela	14	ĵuri	13
hepato	11		
heziti	4	K	
hidropso	11	kabareto	13
hindo	9	kabineto	13
Hiroŝimo	9	kaduka	1
histerio	20	kalkuli	6
honoro	2	kalva	20
hospitalo	9	kamizono	12
humori	6	kampo	9
hungaro	6	kandelo	18
		kandidato	20
Ĥ		kapabli	3
ĥimero	20	kapti	12
		kapuĉo	4
I		karesi	4
ideala	14	kariero	20
imiti	8	karno	15
impreso	12	karoto	2
incidento	17	kaŝita	4
infero	20	kategorio	5
influi	17	kaŭzo	8
informi	9	kavaliro	18
inklina	20	kazoo	9
insigno	16	kelnero	16
institucio	9	klini	12
intenci	10	klopodi	17
intensa	17	koko	6
intermita	15	kokso	18
interesa	13	kolekti	6
intesto	11	koleri	7

koloro	14	kurioza	20
kombini	15	kvazaŭ	4
komercisto	2	kvereli	20
komitato	9		
komizo	10	L	
kompanio	10	lampo	12
kompari	8	lango	4
kompetenta	5	lanterno	4
komputoro (~tero)	5	lanugo	11
koncepto	20	lasi	1
konfesi	18	legomo	16
konflikto	20	leĝo	15
konforma	15	lerta	13
konsenti	3	levi	11
konservi	15	limo	9
konstanta	19	liro	9
konsumi	7	litero	5
konto	9	Londono	2
kontraste	5	lui	17
kontribui	10	lupo	4
kontroli	5		
konversacio	16	M	
konvinki	8	makaronio	10
korbo	2	makuli	4
kore	2	maniero	8
korpo	11	manki	12
korto	12	mantelo	18
kosmetiko	10	magareno	10
kotleto	16	marko	9
krei	13	marmoro	11
kreski	3	martiro	20
krimo	12	materio	15
krio	4	matura	10
kripla	11	medio	15
kroĉi	15	mediteranea	1
krono	15	medito	11
kruco	18	mekanismo	15
kruela	13	melankolio	12
kudri	3	melodio	12
kuliso	13	membrano	15
kulturo	13	memoro	3
kupro	17	mendi	10
kuraĝa	8		
kuraci	9		

menso	15
menuo	16
merito	15
metodo	13
metro	14
mieno	12
migri	3
milda	12
milito	13
miraklo	15
miri	8
mizero	7
modelo	8
modera	20
moderna	9
moki	13
mola	10
momento	2
mondo	13
mono	7
moralo	20
motivo	8
murdi	20
murmuri	7

N

naĝi	15
naiva	15
najbaro	18
naturu	8
nazo	7
Nederlando	9
nervosa	11
nesto	3
neŭralgia	11
nobelo	12
nombro	9
Nordurbo	3
novelo	13
Nov-Jorko	9
nukso	10
nutri	9

O

objekto	6
obsedi	20
observi	18
obstine	15
oferi	20
okulo	1
okupo	9
oleo	4
oportuna	2
oratoro	8
organo	15
ornami	18
ortografio	5
orfo	20
organismo	15
ovo	6

P

pacienco	18
paciento	11
paki	10
palto	11
pantalono	18
papero	1
papilio	4
paradi	18
parapeto	20
parencu	2
Parizo	9
parkere	17
parto	11
pasi	12
patologio	20
paŭzo	20
peco	8
pejzaĝo	12
pele	4
peltorobo	17
penco	19
pendi	12
penetri	5

pentri	12	produkti	14
percepti	14	profesio	9
perei	15	profesoro	6
prefekta	8	programo	13
permeso	5	projekto	5
perspektivo	20	prokrasti	17
pesi	11	propagando	8
pezo	11	proponi	2
piedo	15	proporcio	8
piki	18	propra	3
pilolo	11	protekti	20
pinto	4	protesti	12
pioniro	20	provi	14
pirato	13	prozo	13
pistilo	15	pruvi	5
pizo	16	pulmo	11
plaĉi	10	pulvoro	11
plaĝo	1	pundo	10
planko	12	puŝi	4
plano	9		
planto	15	R	
plata	11	radiko	5
plu	3	rado	15
podio	13	raketo	9
poemo	13	rando	3
polico	17	raso	20
poluso	15	ravi	3
polvo	2	receptor	11
populara	3	reciproke	3
porko	10	Feferendumo	20
porti	8	refuti	15
posteno	9	regi	4
poŝo	4	regiono	8
prava	3	registaro	9
precipe	3	reĝo	18
premio	17	rendevuo	20
prepari	10	reno	11
presi	14	restoracio	16
preta	18	revuo	13
prezenti	9	rezervi	10
prezidanto	9	ridi	13
probable	17	rifuzi	20
problemo	1	rikiŝo	17
procedi	15		

rilato	13	sonori	6
rimarki	4	sorto	19
rimedo	11	Sovetio	9
ripeti	6	speciala	10
riski	20	speco	10
robo	10	spegulo	18
romana	5	spezi	18
Romo	9	spicaĵo	10
rompi	4	spiri	11
ruli	4	spirite	8
ruza	18	spiti	17
		stagni	17
		stalo	4
		stameno	15
		stampi	12
		statistiko	9
		staturu	8
		stepo	4
		stimuli	20
		stomako	11
		stranga	8
		strangoli	20
		strebi	20
		streki	12
		stulta	20
		sufери	13
		sukero	13
		sulko	10
		sumo	12
		supo	16
		supozi	15
		surtuto	18
		susuri	4
		svelta	8
		sviso	6
		Ŝ	
		ŝalti	14
		ŝanceli	4
		ŝanco	1
		ŝati	5
		ŝerci	6
		ŝilingo	10
S			
saĝa	13		
sako	10		
salajro	9		
salato	16		
sapo	10		
sata	9		
sceno	10		
seka	10		
sekreta	15		
sekretario	9		
sekura	4		
selekti	15		
semi	19		
seminario	1		
sentimentaleco	20		
seruro	6		
sezono	12		
signifo	8		
signo	17		
silko	15		
simila	8		
simio	10		
simpatico	20		
simptomo	20		
sistemo	9		
skrupula	20		
soifi	12		
sola	3		
soldato	13		
soleno	12		

ŝinko	16
ŝiri	17
ŝirmi	5
ŝoki	4
ŝovi	4
ŝtallibeletto	20
ŝtofo	18
ŝtupo	11
ŝvebi	7
ŝveli	7

T

talpo	15
tasko	5
teni	2
tedo	20
teksto	1
teksite	18
televidilo	14
temo	3
teorio	8
tero	3
terpomo	6
terura	18
testamento	13
tezo	15
timono	17
tipo	20
tipografo	20
tiri	15
titolo	18
toleri	20
torĉo	4
tosti	16
trakti	9
tremi	7
treni	18
trezoro	5
trompi	18
trono	15
turni	12
tuŝi	5

U

universala	5
urĝi	8

V

vagi	12
valida	20
valoro	9
valuto	9
vatveŝto	17
vegeti	6
velki	19
vento	17
ventro	15
verko	4
verŝi	1
veŝto	17
veturi	2
veti	20
viando	16
vico	10
vigla	4
vila	13
vilao	3
vinagro	10
vino	13
vitro	4
vojaĝo	3
vojo	13
volvi	5
vulpo	15
vundi	7

Z

zingibro	10
zoologio	10
zorgi	4